

ΟΔΗΓΟΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΑΜΟΙΒΗΣ
ΣΕ ΕΡΓΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ,
ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ

v. 2.0 MAY 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1.1. Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	8
1.2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ	10
1.3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ	11
2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	14
2.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	14
2.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΤΟΩΡΩΝ ΚΑΙ ΩΡΙΑΙΑΣ ΑΜΟΙΒΗΣ	18
3. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ	24
3.1. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ.....	24
3.1.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ	24
3.1.2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ	25
3.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	25
3.3. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ (ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ).....	27
3.3.1. ΕΡΓΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ	29
3.3.1.1. Αμοιβή ανά καθάρo 16σέλιδο του πρωτοτύπου	29
3.3.1.2. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 2.000-2.200 χαρακτήρες του πρωτοτύπου	32
3.3.1.3. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 2.000-2.200 χαρακτήρες του μεταφράσματος ..	34
3.3.1.4. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 250-300 λέξεις του πρωτοτύπου	36
3.3.1.5. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 250-300 λέξεις του μεταφράσματος.....	38
3.4. ΕΡΓΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ	42
3.5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	43
3.5.1. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΑ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ	43

3.5.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΣΩ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΟΥ	44
3.5.3. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	44
3.5.4. ΕΥΛΟΓΗ ΑΜΟΙΒΗ	46
3.5.5. ΑΜΟΙΒΗ ΚΑΙ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	47
3.5.6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ/ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ/ΣΕ ΔΟΣΕΙΣ/ΜΕ «ΜΙΣΘΟ»)	48
3.5.7. ΡΗΤΡΕΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	49
3.5.8. ΡΗΤΡΕΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ	49
3.5.9. ΡΗΤΡΕΣ «ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ»	50
3.5.10. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΕΣ	50
3.5.11. ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΥ ΣΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ	51
3.5.12. ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	51
3.5.13. ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΑΜΟΙΒΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	52
3.5.14. ΠΑΡΟΧΗ ΔΩΡΕΑΝ ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ	53
4. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΠΕΛΑΤΕΙΑ	55
4.1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ (ΜΕ/ΧΩΡΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ) ..	58
4.1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	58
4.1.2. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	66
4.1.3. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ	67
4.1.4. ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΓΙΑ ΑΥΤΑ	69
4.1.5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	76
4.1.6. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	78
4.1.6.1. Καταχρηστικοί όροι	79
4.1.6.2. Όροι που παραλείπονται	79
4.2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ, ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ/ΦΟΡΕΙΣ	80

4.2.1 ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ.....	80
4.2.2. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	82
4.2.2.1. Εισαγωγή.....	82
4.2.2.2. Συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής.....	83
4.2.2.3. Εκπτώσεις.....	85
4.2.3. ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΩΝ	86
4.2.4. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ.....	89
5. ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	94
5.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	94
5.1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ.....	94
5.1.2. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ.....	94
5.1.3. ΕΓΧΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	96
5.1.4. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ	97
5.2. ΥΠΟΤΙΤΛΙΣΜΟΣ	99
5.2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΓΕΝΙΚΑ.....	99
5.2.2. ΤΥΠΟΙ ΧΡΕΩΣΗΣ.....	101
5.2.3. ΕΙΔΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	101
5.2.4. ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΧΡΕΩΣΗΣ	102
5.2.5. ΣΕΝΑΡΙΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ.....	103
5.3. ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ	105
5.4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	107
5.4.1. ΥΠΟΤΙΤΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	108
5.4.2. ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	111
5.5. ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (NDA) - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	113

5.6. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	114
6. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	117
6.1. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ.....	117
6.1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	117
6.2. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	123
6.3. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	124
6.4. ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΓΙΑ ΑΥΤΑ.....	126
6.5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	129
7. ΜΕΤΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΜΕΤΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ..	134
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ.....	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ.....	138
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ.....	141
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΑΝΑΛΟΓΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ.....	144
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5: ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΟΔΗΓΟΥ.....	148
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6: ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟΝ ΟΔΗΓΟ	150
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΑΔΕΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ.....	151

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Κατ' αρχάς, ας συστηθούμε: Η συγγραφική ομάδα του παρόντος οδηγού αποτελείται από μεταφραστές και μεταφράστριες, επαγγελματίες από τον χώρο της οπτικοακουστικής μετάφρασης, διδάσκοντες και διδάσκουσες σε ΑΕΙ και σε ιδιωτικές σχολές μετάφρασης, μέλη επιστημονικών εταιρειών αλλά και επαγγελματικών συλλόγων του χώρου της μετάφρασης (αναλυτικό κατάλογο των μελών μπορείτε να βρείτε στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ του οδηγού). Χαιρόμαστε πολύ που ο οδηγός μας έφτασε στην οθόνη σας και ελπίζουμε να σας βοηθήσει να κοστολογείτε σωστά τα έργα που αναλαμβάνετε, ώστε να μπορείτε να διαπραγματεύεστε δίκαιες και ορθολογικές αμοιβές.

Το ζήτημα των αμοιβών αποτελεί ένα από τα πιο συχνά θέματα συζήτησης σε εκδηλώσεις, συνέδρια και συναντήσεις εργασίας του μεταφραστικού χώρου, ενώ παράλληλα απασχολεί σε μόνιμη βάση και τα μέλη μεταφραστικών κοινοτήτων στο διαδίκτυο (φόρουμ, ομάδες στο Facebook και στο LinkedIn κ.λπ.). Υπαμείβονται η μετάφραση, ο υποτιτλισμός και η επιμέλεια; Γιατί κάποια άτομα ή κάποιες εταιρείες προσφέρουν εξαιρετικά χαμηλές αμοιβές; Ποιοι και ποιες συνάδελφοι τις αποδέχονται; Απαξιώνεται το επάγγελμά μας όσο δεν αντιμετωπίζουμε συλλογικά και αποτελεσματικά το πρόβλημα; Αυτά και άλλα συναφή ερωτήματα αποτελούν διαχρονικά τη βάση συζητήσεων μεταξύ θεσμικών και μη εκπροσώπων του χώρου μας. Αν κρίνουμε, μάλιστα, από τη συχνότητα και την ένταση αυτών των συζητήσεων, φαίνεται ότι το πρόβλημα έχει επιδεινωθεί από το 2010 και μετά, σε μια περίοδο κατά την οποία δεχτήκαμε και δεχόμαστε σημαντικές πιέσεις για μείωση των αμοιβών μας, με αφορμή (και, ορισμένες φορές, με πρόσχημα) αρχικά την οικονομική κρίση του 2010 και κατόπιν την πανδημία του κορονοϊού και –πιο πρόσφατα– την έλευση των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης GPT.

Με βάση αυτές τις σκέψεις, συντάξαμε τον παρόντα οδηγό, ο οποίος απευθύνεται σε ελεύθερους/ες επαγγελματίες από τον χώρο της μετάφρασης, του υποτιτλισμού και ευρύτερα της οπτικοακουστικής μετάφρασης καθώς και της επιμέλειας.

1.1. Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Προφανώς, το επάγγελμά μας δεν διεκδικεί την αποκλειστικότητα στο ζήτημα των χαμηλών αμοιβών. Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης κι έπειτα, ανάλογα προβλήματα παρατηρούνται σχεδόν σε όλους τους επαγγελματικούς κλάδους, ιδιαίτερα σε εκείνους στους οποίους η νομοθετημένη προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού παρεμποδίζει τη θεσμοθέτηση ελάχιστων νόμιμων αμοιβών. Όμως ο χώρος της μετάφρασης, του υποτιτλισμού και της επιμέλειας έχει ορισμένες ιδιαιτερότητες που εντείνουν το πρόβλημα και δυσχεραίνουν την επίλυσή του:

- Η συλλογική μας εκπροσώπηση από πολλούς φορείς και η έλλειψη ενός κεντρικού φορέα ή μιας ομοσπονδίας έχουν επιφέρει αδυναμία συντονισμού κινήσεων και συλλογικών κινητοποιήσεων που θα ωφελούσαν το σύνολο της μεταφραστικής κοινότητας.
- Η έλλειψη ενός επίσημου φορέα ικανού να εκπροσωπεί συλλογικά τις μεταφραστικές εταιρείες της χώρας μας δεν επιτρέπει τη διεξαγωγή συζητήσεων των θεσμικών μας οργάνων με ένα κοινό όργανο εκπροσώπησης των εταιρειών αυτών.
- Η μη κατοχύρωση του επαγγέλματός μας καθιστά εύκολη την είσοδο σε αυτό μη εκπαιδευμένων ερασιτεχνών, που ενδεχομένως δεν ενδιαφέρονται για την τήρηση συγκεκριμένων ποιοτικών και οικονομικών προδιαγραφών οι οποίες να διασφαλίζουν, ή έστω να μην απειλούν, την επαγγελματική βιωσιμότητα του κλάδου.
- Η μη ανάδειξη του κλάδου ως απαραίτητου για την κοινωνική, πνευματική και οικονομική πρόοδο της χώρας μας οδηγεί πολύ συχνά σε συγχύσεις, παρανοήσεις (όπως θα διαβάσετε στη συνέχεια) ή και σε εννοιολογικές συγχωνεύσεις με άλλους κλάδους και επαγγέλματα (π.χ. της διερμηνείας).
- Η εξόφθαλμα προβληματική λογική της ανάληψης –σχεδόν– οποιουδήποτε διαθέσιμου έργου στην αγορά για λόγους βιοπορισμού αποτελεί διαδεδομένη πρακτική στον χώρο μας και συχνά δρα υπονομευτικά ως προς τις εκάστοτε εξειδικεύσεις των επαγγελματιών. Με πιο απλά λόγια, το μεγαλύτερο μέρος της αγοράς δεν είναι ρυθμισμένο βάσει εξειδικεύσεων, με αποτέλεσμα οι ελεύθεροι/ες επαγγελματίες πολλές φορές να χάνουν πολύτιμο χρόνο, τον οποίο θα μπορούσαν να αφιερώσουν στα κατεξοχήν πεδία τους, επειδή αναγκάζονται να αναλαμβάνουν έργα από ποικίλα άλλα πεδία.
- Το συχνό παράδοξο του αρχικού καθορισμού της αμοιβής μας από την πελατεία μας (π.χ. μεταφραστικές εταιρείες, εκδοτικούς οίκους, εταιρείες υποτιτλισμού), και όχι από εμάς, μας διαφοροποιεί από τα περισσότερα

ελεύθερα επαγγέλματα και μας βάζει σε μειονεκτική θέση στις διαπραγματεύσεις ως μεμονωμένα άτομα (επιχειρήσεις του ενός ατόμου) απέναντι σε ένα ολιγοψώνιο.

- Η περιορισμένη/μη συστηματοποιημένη κάλυψη του ζητήματος των δίκαιων αμοιβών κατά τις μεταφραστικές σπουδές έχει ως αποτέλεσμα πολλοί/ές συνάδελφοί μας να μη γνωρίζουν πώς να τις υπολογίσουν και να τις διεκδικήσουν, κυρίως στα πρώτα χρόνια της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.
- Το ζήτημα της αμοιβής στα συγκεκριμένα γλωσσικά επαγγέλματα περιπλέκεται περαιτέρω από νομοθετικά κενά, παρανοήσεις, παρερμηνείες, παρατυπίες και παρανομίες τόσο ως προς την ίδια τη φύση του επαγγέλματος και τις ανάγκες του όσο και ως προς την τήρηση διατάξεων περί πνευματικών δικαιωμάτων.
- Η περιορισμένη και μη συστηματοποιημένη διάδοση παραδειγμάτων από άλλες χώρες σχετικά με τις αμοιβές δυσχεραίνει τη δημιουργία συλλογικής επαγγελματικής συνείδησης στα μέλη του κλάδου μας.
- Η αορατότητα ή αφάνεια του μεταφραστικού επαγγέλματος, το ότι δηλαδή πολύ συχνά λείπει η οποιαδήποτε αναφορά στην ύπαρξη των μεταφραστών και των μεταφραστριών (είτε μιλάμε για ένα βιβλίο υψηλών απαιτήσεων, είτε για τη μεταφορά τεχνογνωσίας, είτε για ένα δύσκολο και πολύπλοκο νομικό κείμενο), οδηγεί όχι μόνο στην παραγνώριση του μεταφραστικού έργου αλλά και στην υποβάθμιση της ίδιας της ύπαρξης του μεταφραστικού υποκειμένου. Είναι προφανές ότι αυτή η υποβάθμιση αντανακλάται και στις αμοιβές.
- Τέλος, η διαδεδομένη παρανόηση ότι το μεταφραστικό έργο είναι κάτι απλό που μπορεί εύκολα να κάνει οποιοδήποτε άτομο γνωρίζει μια ξένη γλώσσα, ή ακόμα και ένα λογισμικό, σε συνδυασμό με την έλλειψη ενημέρωσης του κοινού ως προς την πολυπλοκότητα του μεταφραστικού έργου και τη σημασία του για σχεδόν κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας, δεν δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες αλληλεγγύης στο ευρύτερο κοινό.

1.2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Γνωρίζοντας όλα τα παραπάνω και θέλοντας να συμβάλουμε στην αντιμετώπιση του προβλήματος, αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε έναν αναλυτικό οδηγό στο πλαίσιο ενός συνεργατικού εγχειρήματος που έθεσε τρεις στόχους:

- Ενημέρωση, κυρίως των νέων συναδέλφων που εισέρχονται τώρα στον επαγγελματικό στίβο, αλλά και παλαιότερων συναδέλφων που ενδεχομένως επιθυμούν να επεκταθούν σε έναν νέο τομέα της αγοράς.
- Ευαισθητοποίηση όλων των μελών της μεταφραστικής κοινότητας αλλά και του ευρύτερου κοινού σχετικά με τη σημασία της μετάφρασης, έμφαση στο πολύπλευρο και απαιτητικό έργο των μεταφραστών/μεταφραστριών και στο ζήτημα της συχνά υπαμειβόμενης μεταφραστικής εργασίας.
- Καταγραφή και διάδοση καλών πρακτικών, με σκοπό την οικονομική ευρωστία όλων των μελών του μεταφραστικού οικοσυστήματος.

Παράλληλα, ο οδηγός μας:

- Έχει πληροφοριακό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Δεν υποδεικνύει έναν συγκεκριμένο τιμοκατάλογο, αλλά παραθέτει τις παραμέτρους που πρέπει να λάβουν υπόψη τους οι επαγγελματίες του κλάδου για να διαμορφώσουν τους τιμοκαταλόγους τους. Έτσι διαφοροποιείται από άλλες σχετικές προσπάθειες κανονιστικού χαρακτήρα που έχουν κατά καιρούς υπάρξει στη χώρα μας (βλ. [Παράρτημα 3](#)) ή σε άλλες χώρες (βλ. [Παράρτημα 4](#)).
- Προτείνει ένα σκεπτικό υπολογισμού μιας δίκαιης αμοιβής, αλλά δεν φιλοδοξεί να επιβάλει αυτό το σκεπτικό. Άλλωστε, στο υφιστάμενο πλαίσιο λειτουργίας ενός ελεύθερου επαγγέλματος, όπως είναι η μετάφραση, δεν προβλέπεται κανενός είδους καθορισμός και έλεγχος τιμών, κατώτατων ή μη, εκτός εάν γίνει είτε από την ίδια την πολιτεία είτε από θεσμοθετημένους οργανισμούς επιμελητηριακού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι δεν υφίσταται τέτοιο σχήμα στον επαγγελματικό χώρο της μετάφρασης (όπως υπάρχουν σε άλλα επαγγέλματα, π.χ. Δικηγορικός Σύλλογος, ΤΕΕ για μηχανικούς), οι τιμές και οι αμοιβές των μεταφραστικών υπηρεσιών καθορίζονται αποκλειστικά κατόπιν προσωπικής διαπραγμάτευσης, σε συνάρτηση με τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.
- Χρησιμοποιεί ποικίλα σενάρια υπολογισμού μιας δίκαιης αμοιβής, ως παραδείγματα που στοχεύουν να καλύψουν πολλά πεδία της μεταφραστικής αγοράς και τις εκάστοτε ιδιαιτερότητες των ποικίλων έργων που μας ανατίθενται στα πεδία αυτά. Τα σενάρια αυτά είναι στο σύνολό τους ενδεικτικά και οι συνάδελφοι καλούνται να τα προσαρμόσουν στα

- δικά τους δεδομένα, έτσι ώστε να υπολογίζουν μια δίκαιη αμοιβή για το έργο που κάθε φορά αναλαμβάνουν.
- Εξηγεί τις ποικίλες δαπάνες και παραμέτρους που οφείλουν να λάβουν υπόψη οι ελεύθεροι/ες επαγγελματίες συνάδελφοι, ώστε να καταρτίσουν ένα ολοκληρωμένο και ορθολογικό επιχειρηματικό πλάνο που θα διασφαλίζει τη βιωσιμότητα της ατομικής επιχείρησής τους.

1.3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Ο οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στα νεοεισερχόμενα αλλά και στα έμπειρα μέλη της ελληνικής μεταφραστικής κοινότητας που δραστηριοποιούνται ως ελεύθεροι/ες επαγγελματίες στην Ελλάδα. Το υλικό του βασίστηκε στις γνώσεις, στην έρευνα και στην επαγγελματική εμπειρία των μελών της συντακτικής ομάδας, καθώς και στις προσωπικές εμπειρίες συναδέλφων επαγγελματιών του χώρου της μετάφρασης.

Μετά από πολύωρες συζητήσεις, η συντακτική ομάδα συγκρότησε υποομάδες εργασίας ειδικών ανά τομέα:

- Μετάφραση στον εκδοτικό χώρο.
- Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία.
- Οπτικοακουστική μετάφραση.
- Αναθεώρηση, επιμέλεια και γλωσσικός έλεγχος.
- Μετεπιμέλεια/Μετεπεξεργασία μηχανικά μεταφρασμένου κειμένου.

Κάθε υποομάδα συνέταξε την ενότητά της βάσει της παρακάτω ενιαίας δομής:

1. Συνήθη έργα σε κάθε πεδίο της αγοράς: Γενικά στοιχεία και ενδεικτικά έργα.
2. Συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής και απαιτούμενου χρόνου σε κάθε πεδίο της αγοράς.
3. Σενάρια ενδεικτικών έργων και των αμοιβών που προκύπτουν από αυτά.
4. Συμβουλές, καλές πρακτικές, συνήθεις παγίδες.

Το τελικό αποτέλεσμα προέκυψε μέσα από λεπτομερή καταγραφή και εξέταση ποικίλων έργων, αλλά και των φορολογικών, ασφαλιστικών και επιχειρηματικών παραμέτρων που αφορούν τον κλάδο μας.

Κάθε ενότητα αποτελεί μέρος του οδηγού αλλά και ανεξάρτητο κομμάτι ανάλογα με τον κλάδο που αφορά. Αυτό έγινε διότι κάθε κλάδος έχει ιδιαιτερότητες που δεν

συνάδουν με όσα ισχύουν σε άλλους κλάδους. Ένα παράδειγμα αποτελεί η έννοια όρων όπως αυτοί της αναθεώρησης, της επιμέλειας και της διόρθωσης. Οι όροι αυτοί καθορίζονται με διαφορετικό τρόπο σε κάθε τομέα, διαφέρουν από ανάθεση σε ανάθεση, και γενικά υπάρχει μια σύγχυση ως προς την εργασία στην οποία αναφέρονται. Ναι μεν υπάρχουν πρότυπα (τύπου ISO) για τον καθορισμό τους, αλλά συχνά αυτά δεν ακολουθούνται. Καλό θα ήταν, λοιπόν, προτού αναλάβουμε μια εργασία, να ζητάμε πάντοτε διευκρινίσεις αναφορικά με το περιεχόμενό της (π.χ. τι περιλαμβάνει και πώς χρεώνεται), ώστε να αποφευχθούν τυχόν κακοτοπιές.

Ελπίζουμε ο οδηγός να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για κάθε συνάδελφο!

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

2.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ως ελεύθεροι/ες επαγγελματίες είμαστε, νομικά και φορολογικά, μια επιχείρηση. Έτσι, όπως όλες οι άλλες επιχειρήσεις, πριν ξεκινήσουμε τη δραστηριότητά μας, θα πρέπει να γνωρίζουμε ορισμένες βασικές έννοιες του κόσμου των επιχειρήσεων, οι οποίες αφορούν όλους τους επί μέρους κλάδους της μεταφραστικής δραστηριότητας. Ας δούμε ποιες είναι αυτές, με αλφαβητική σειρά, προτού εξετάσουμε διάφορα σενάρια αμοιβών στους τομείς της αγοράς. Τα παρακάτω δεδομένα έχουν ως έτος αναφοράς το 2023 (με τελευταία επικαιροποίηση τον Νοέμβριο του 2023).

- **Ακαθάριστο εισόδημα (ή «τζίρος»):** Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 49 του [ν. 2238/1994](#) (ΦΕΚ Α' 151/16-09-1994), «ως ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων λαμβάνεται το σύνολο των αμοιβών, που εισπράττονται από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος, όπως αυτό προκύπτει από τα επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία που τηρεί ο φορολογούμενος».
- **Ασφάλιση:** Συνολικά οι ελεύθεροι/ες επαγγελματίες με κύρια δραστηριότητα τη μετάφραση (καθώς και την επιμέλεια και τη διερμηνεία) υποχρεούμαστε να έχουμε ασφαλιστεί στον ΕΦΚΑ (τέως ΟΑΕΕ). Η ασφάλισή μας γίνεται με την καταβολή μηνιαίας εισφοράς στον ΕΦΚΑ, με βάση τις εκάστοτε [ασφαλιστικές κατηγορίες](#) που έχουν οριστεί.

Για νέους/ες ασφαλισμένους/ες (που δεν έχουν συμπληρώσει 5 έτη ασφάλισης), ισχύει ειδική κατηγορία, με συνολικές μηνιαίες εισφορές ύψους 142,93 €. Στην κατηγορία αυτή ο/η ασφαλιζόμενος/η μπορεί να παραμείνει έως ότου συμπληρώσει 5 έτη ασφάλισης. Ανά πάσα στιγμή –ή μετά το πέρας της πρώτης 5ετίας– μπορεί να επιλέξει ελεύθερα μια από τις διαθέσιμες ασφαλιστικές κατηγορίες, με μηνιαίες εισφορές που ξεκινούν από τα 238,22 € (1η κατηγορία) και φτάνουν έως τα 642,06 € (6η κατηγορία). Δείτε περισσότερα στη [σχετική σελίδα του e-ΕΦΚΑ](#) (έτος αναφοράς: 2024).

Οι ασφαλιστικές κατηγορίες –και στις δύο περιπτώσεις– περιλαμβάνουν εισφορές κλάδων σύνταξης και υγείας. Με τις ασφαλιστικές εισφορές συνεισπράττονται εισφορές υπέρ του κλάδου ανεργίας (ΟΑΕΔ) ύψους 10 € και για τους/τις υγειονομικούς υπέρ της στέγης υγειονομικών, ύψους 2 €.

Τέλος, επισημαίνεται ότι, ως ελεύθεροι/ες επαγγελματίες, μπορούμε να έχουμε και επιπλέον ιδιωτική ασφάλιση (υγείας και σύνταξης, για παράδειγμα), καθώς και ασφάλιση αστικής ευθύνης. Αυτό αποτελεί προσωπική επιλογή και όχι υποχρέωση.

- **Έδρα:** Ο χώρος που στεγάζει την επιχείρησή μας και από τον οποίο παρέχουμε τις υπηρεσίες μας. Μπορεί να είναι νοικιασμένος ή ιδιόκτητος. Μπορεί, δε, να βρίσκεται εντός ή εκτός της οικίας μας.
- **Ελεύθερος/η επαγγελματίας:** Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 48 του [ν. 2238/1994](#) (ΦΕΚ Α΄ 151/16-09-1994), ως ελεύθερος/η επαγγελματίας ορίζεται το άτομο που αποκτά «αμοιβές από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, [...] **διερμηνέα**, [...] **μεταφραστή**, [...] κοινωνιολόγου και εμπειρογνώμονα».
- **Έξοδα:** Ως έξοδα ορίζονται όλα τα ποσά που δαπανούμε ως επιχείρηση για αγορές και υποχρεώσεις, και περιορίζονται σε όσα θεωρούνται «επαγγελματικές δαπάνες» (βλ. παρακάτω). Ενδεικτικά: ενοίκιο, κλιματισμός και θέρμανση, λογιστικές υπηρεσίες, λογισμικό τιμολόγησης με σύνδεση myData, τερματικό POS, ασφάλιση (δημοσίου αλλά και ιδιωτική, π.χ. αστικής ευθύνης), τηλεφωνία, διαδίκτυο, ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση, λογισμικό για τη δουλειά μας (με συνδρομή ή εφάπαξ αγορά), πάγιος εξοπλισμός (π.χ., υπολογιστής, γραφείο, καρέκλα), κόστη για τον ιστότοπό μας (web designer, domain name, φιλοξενία ιστοσελίδας κ.ά.), συνδρομή σε επαγγελματικούς συλλόγους και σε επαγγελματικές σελίδες, υλικό προώθησης των υπηρεσιών μας/υλικό μάρκετινγκ (π.χ., επαγγελματικές κάρτες, διαφημίσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.ά.) και, τέλος, ο μισθός μας.
- **Επαγγελματικές δαπάνες:** Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 49 του [ν. 2238/1994](#) (ΦΕΚ Α΄ 151/16-09-1994): «Από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν οι επαγγελματικές δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 31, μόνο εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμο φορολογικό στοιχείο και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου». Για μια ενδεικτική λίστα εξόδων, βλ. έννοια «Έξοδα» παραπάνω.
- **Εργατώρα/Παραγωγική ώρα:** Η ώρα κατά την οποία εργαζόμαστε και παράγουμε έργο. Η ωριαία απασχόληση.

- **Έσοδα ή Εισόδημα:** Ως έσοδα ορίζονται όλα τα χρηματικά ποσά που εισπράττουμε για την παροχή των υπηρεσιών μας. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 48 του [ν. 2238/1994](#) (ΦΕΚ Α' 151/16-09-1994): «Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών είναι οι αμοιβές από την άσκηση του ελευθερίου επαγγέλματος του [...] μεταφραστή [...]».
- **Καθαρό εισόδημα:** Το ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση από το ακαθάριστο εισόδημα των επαγγελματικών δαπανών αποτελεί το καθαρό εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε φόρο ([άρθρο 49 του ν. 2238/1994](#)).
- **Κέρδος:** Το ποσό που μας απομένει όταν αφαιρούμε από το σύνολο των εσόδων τα έξοδά μας.
- **Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος:** Η νομοθεσία που ρυθμίζει τη φορολογία, όπως υποδηλώνει το όνομά του. Βάση του ΚΦΕ είναι ο [ν. 2238/1994](#) (ΦΕΚ Α' 151/16-09-1994) ενώ υπάρχουν και μεταγενέστερες προσθήκες, τροποποιήσεις κ.λπ.
- **Μισθός:** Το ποσό που θα λαμβάναμε για την εργασία μας εάν είχαμε, για παράδειγμα, σχέση μισθωτής εργασίας. Είναι το μηνιαίο ποσό που θα ορίσουμε για τον εαυτό μας, και το οποίο αξιοποιείται για προσωπικά μας έξοδα και όχι για έξοδα της επιχείρησης.
- **Παρακρατήσεις:** Σύμφωνα με την τρέχουσα νομοθεσία, ανά εκδιδόμενο παραστατικό ισχύει παρακράτηση φόρου ελεύθερων επαγγελματιών (ΦΕΕ) ύψους 20% επί του καθαρού ποσού της αμοιβής των ελεύθερων επαγγελματιών που προσφέρουν μεταφραστικές υπηρεσίες. Με τις διατάξεις των παρ. 1 του άρθρου 58 του [ν. 2238/1994](#) (ΦΕΚ Α' 151/16-09-1994) και παρ. 11 του άρθρου 6 του [ν. 3842/2010](#) (ΦΕΚ Α' 58/23-04-2010), η παρακράτηση του φόρου με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) στο ακαθάριστο εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα γίνεται στο καθαρό ποσό (χωρίς τον ΦΠΑ) των συναλλαγών οι οποίες υπερβαίνουν τα τριακόσια (300) ευρώ. Οι παραπάνω διατάξεις, που αφορούν το όριο των 300 ευρώ, ισχύουν για συναλλαγές που γίνονται από την 1.1.2011 και μετά. Αυτή η παρακράτηση (ΦΕΕ) είναι, ουσιαστικά, ένα είδος προείσπραξης φόρου. Το ποσό παρακρατείται από την πλευρά που καταβάλλει την πληρωμή για τις προσφερόμενες μεταφραστικές υπηρεσίες και αποδίδεται από την ίδια πλευρά στο κράτος για λογαριασμό των επαγγελματιών. Στη συνέχεια, οι αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους συνυπολογίζουν τα ποσά αυτά που συγκεντρώνονται από τις παρακρατήσεις και τα αφαιρούν από

τον φόρο εισοδήματος που προκύπτει από τα έσοδα του οικονομικού έτους των επαγγελματιών.

Εκτός από την παραπάνω παρακράτηση ενδέχεται να ισχύουν και παρακρατήσεις από την πλευρά των πελατών, συνεπώς η κάθε περίπτωση θα πρέπει να μελετάται μεμονωμένα.

- **Παραστατικά:** Όταν παρέχουμε τις υπηρεσίες μας ως ελεύθεροι/ες επαγγελματίες, υποχρεούμαστε να εκδίδουμε το ανάλογο *παραστατικό*. Παραστατικό είναι ένα έγγραφο που αποδεικνύει ότι έλαβε χώρα μια συναλλαγή (παροχή και λήψη υπηρεσιών, και καταβολή και λήψη αμοιβής) η οποία αποφέρει έσοδο στην εκδότρια και έξοδο στη λήπτρια πλευρά του παραστατικού. Η συναλλαγή αυτή αναγνωρίζεται σύμφωνα με τα [λογιστικά πρότυπα](#). Εκδίδουμε είτε μια Απόδειξη παροχής υπηρεσιών (ΑΠΥ) είτε ένα Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών (ΤΠΥ). Στα παραστατικά αυτά αναγράφουμε το ποσό της αμοιβής, τον συντελεστή ΦΠΑ, τυχόν παρακρατήσεις φόρου, το πληρωτέο ποσό και το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Σε περίπτωση που δεν έχουμε κάνει ακόμα έναρξη επαγγέλματος, μπορούμε, αντί να εκδώσουμε εμείς ΑΠΥ/ΤΠΥ, να λάβουμε από τον/την εντολέα μας ένα [Παραστατικό παρεχόμενων υπηρεσιών](#) (ΠΠΥ), με την προϋπόθεση ότι το σύνολο των ΠΠΥ που θα λάβουμε σε ένα οικονομικό έτος δεν θα ξεπερνάει σε αξία τις 10.000 €. Στα ΠΠΥ αναγράφουμε το ποσό της αμοιβής, τυχόν παρακρατήσεις φόρου, το προβλεπόμενο κόστος χαρτοσήμου, το πληρωτέο ποσό και το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

- **Φόροι:** Σύμφωνα με τη νομοθεσία (έως και τα τέλη του 2023), ισχύουν οι εξής φορολογικές υποχρεώσεις των ελεύθερων επαγγελματιών: 1) [Φορολογία εισοδήματος](#) (όπου περιλαμβάνεται ο φόρος εισοδήματος, η [ειδική εισφορά αλληλεγγύης](#) και η [προκαταβολή φόρου εισοδήματος](#)), 2) [Τέλος επιτηδεύματος](#). Ανάλογα με την ηλικία μας, τα έτη λειτουργίας της επιχείρησής μας αλλά και τυχόν έκτακτες ρυθμίσεις (π.χ. σε ειδικές περιστάσεις όπως η πανδημία), είναι πιθανόν να ισχύουν ποικίλες φοροαπαλλαγές. Περαιτέρω, καθώς η νομοθεσία αλλάζει κατά καιρούς, είναι καλύτερα να συμβουλευόμαστε τον λογιστή ή τη λογίστριά μας για τις τρέχουσες ρυθμίσεις, διατάξεις, εγκυκλίους και γενικώς για όλα τα φορολογικά ζητήματα.

Επιπλέον, η πώληση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών, η εισαγωγή και η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών υπόκεινται σε Φόρο προστιθέμενης αξίας

(ΦΠΑ). Όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζουμε τόσο για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον φόρο όσο και για τις απαλλαγές που ισχύουν υπάρχουν στον Κώδικα ΦΠΑ, ο οποίος κυρώθηκε με τον [ν. 2859/2000](#) (ΦΕΚ Α' 248), καθώς και τις σχετικές με αυτόν εγκυκλίους και αποφάσεις ([Φόρος προστιθέμενης αξίας \[ΦΠΑ\]](#), [Χρηστικός οδηγός για επιτηδευματίες](#), ιστότοπος ΑΑΔΕ). Συνοπτικά, για την παροχή υπηρεσιών εφαρμόζεται ΦΠΑ επί της καθαρής αξίας μιας υπηρεσίας και εισπράττεται από τον/την εντολέα κατά την πληρωμή. Κατόπιν ο ΦΠΑ αποδίδεται εξ ολοκλήρου στο κράτος και δεν έχει καμία επίπτωση στα εισοδήματά μας.

- **Ωριαία αμοιβή:** Το ποσό που καθορίζουμε για την παροχή των υπηρεσιών μας σε ωριαία βάση (δηλαδή ανά εργατοώρα).

2.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΤΟΩΡΩΝ ΚΑΙ ΩΡΙΑΙΑΣ ΑΜΟΙΒΗΣ

Για να είμαστε σε θέση να υπολογίζουμε τις τιμές που θα χρεώνουμε για τη δουλειά μας, πρέπει να έχουμε ορίσει εκ των προτέρων την ωριαία αμοιβή μας, δηλαδή την αμοιβή μας ανά εργατοώρα (αλλιώς, παραγωγική ώρα, ωρομίσθιο).

Ξεκινώντας από τα βασικά, λαμβάνουμε υπόψη ότι ένα έτος έχει 52 εβδομάδες. Ωστόσο, δεν εργαζόμαστε και τις 52.

Στην πράξη θα πρέπει από αυτές τις εβδομάδες να αφαιρέσουμε κάποιες για λόγους όπως οι διακοπές μας, οι αργίες και ίσως κάποια ασθένεια. Εάν, λοιπόν, λάβουμε ως παράδειγμα τον τρόπο εργασίας των μισθωτών (με 12 έτη προϋπηρεσίας και άρα 25 ημέρες άδειας με βάση τη νομοθεσία), από τις 52 εβδομάδες θα αφαιρέσουμε 5 για διακοπές, 2 για αργίες και, έστω, 1 για ασθένεια, οπότε απομένουν 44.

Θεωρητικά, πάλι, εργαζόμαστε πενθήμερο οκτάωρο, δηλαδή 40 ώρες την εβδομάδα. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν παράγουμε έργο και τις 40 αυτές ώρες, αλλά ως επιχειρηματίες έχουμε και δραστηριότητες μη αμειβόμενες (π.χ. διαχειριστικός χρόνος έργων και μη, χρόνος που αφιερώνουμε για να κόψουμε τιμολόγια, να κάνουμε προώθηση των υπηρεσιών μας, συναφείς τηλεφωνικές κλήσεις και άλλα), υπολογίζουμε χονδρικά ότι εργαζόμαστε παράγοντας έργο ένα 80% των ωρών αυτών.

Κατά συνέπεια, αντί για 40 ώρες την εβδομάδα, εμείς υπολογίζουμε ότι οι πραγματικές εργατοώρες μας θα είναι $40 \times 80\% = 32$ την εβδομάδα.

Επομένως, οι εργατοώρες μας ανά έτος θα είναι:

44 εβδομάδες × 32 εργατοώρες = 1.408 εργατοώρες.

* * *

Τα συνηθέστερα **έξοδα** των ελεύθερων επαγγελματιών είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής: Ενοίκιο, κοινόχρηστα, κλιματισμός/θέρμανση, λογιστικές υπηρεσίες, λογισμικό τιμολόγησης, POS, ασφάλιση ΕΦΚΑ, σταθερό/κινητό τηλέφωνο, διαδίκτυο, ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση, λογισμικό εργασίας (με συνδρομή ή εφάπαξ αγορά), πάγιος εξοπλισμός (π.χ. υπολογιστής, γραφείο, καρέκλα), κόστη επαγγελματικής προβολής (ιστοσελίδα, επαγγελματικές κάρτες, μάρκετινγκ, όπως διαφημίσεις κ.ά.), συνδρομή(ές) σε επαγγελματικούς συλλόγους και επαγγελματικές σελίδες (π.χ. [Proz](#)), ασφάλιση αστικής ευθύνης για επαγγελματίες της μετάφρασης και, τέλος, ο μισθός μας (βλ. ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.1. [«Βασικές έννοιες: Μισθός»](#)).

Βάσει των παραπάνω, κάθε επαγγελματίας πρέπει να καταρτίσει έναν προϋπολογισμό για τα έξοδά του.

Ας δούμε ένα παράδειγμα (τα ποσά στον πίνακα που ακολουθεί είναι τελείως ενδεικτικά και δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση συνιστώμενα/ακριβή ποσά).

Προϋπολογισμός ετήσιων εξόδων για το 1ο έτος¹

Περιγραφή	Εφάπαξ	Μηνιαία	Ετήσια, για το 1ο έτος
Λογιστικές υπηρεσίες	- €	37,20 €	446,40 €
Ασφάλιση ΕΦΚΑ	- €	238,22 €	2.857,7 €
Ρεύμα	- €	40 €	480 €
Νερό	- €	7 €	84 €
Θέρμανση	- €	40 €	480 €
Μισθός	- €	1.000 €	12.000 €
Κινητό	- €	20 €	240 €
Σταθερό/Διαδίκτυο	- €	20 €	240 €
Εργαλείο υποβοήθησης μετάφρασης (CAT Tool) ²	210,80 €	- €	210,8 €
Άλλο λογισμικό	200 €	- €	200 €
Όνομα ιστοτόπου	20 €	- €	20 €
Φιλοξενία ιστοσελίδας	50 €	- €	50 €
Εταιρικό λογότυπο	50 €	- €	50 €
Συνδρομή σε συλλόγους	100 €	- €	100 €
Συνδρομή σε επαγγελματικές σελίδες	230 €	- €	230 €
Σύνολα (με στρογγυλοποίηση)	861 €	1.405 €	17.699 €

¹Έστω ότι πρόκειται για επαγγελματία που βρίσκεται στον 6ο χρόνο λειτουργίας της επιχείρησής του/της και έχει επιλέξει [την 1η ασφαλιστική κατηγορία](#).

² Ενδεικτικά εδώ χρησιμοποιείται το κόστος της ετήσιας άδειας του Trados Studio.

Παράλληλα, πέρα από έναν μισθό, με τον οποίο θα πληρωθούν τα προσωπικά έξοδα (τα έξοδα του «νοικοκυριού», θα λέγαμε), κάθε επαγγελματίας θέλει και ένα «κέρδος», κάτι που θα μπορεί ενδεχομένως να αποταμιεύσει. Ας πούμε, για παράδειγμα, 500 € τον μήνα και άρα 6.000 € τον χρόνο.

Η ωριαία αμοιβή υπολογίζεται εάν διαιρέσουμε τα ετήσια έξοδά μας (προϋπολογισμός εξόδων μαζί με μισθό + πάγια φορολογία + ασφαλιστικές εισφορές) με τις ετήσιες εργατοώρες που θα πληρωθούμε και στο αποτέλεσμα προσθέσουμε το κέρδος μας, το οποίο έχουμε διαιρέσει με τις ετήσιες εργατοώρες.

$$\Omega\text{ΡΙΑΙΑ ΑΜΟΙΒΗ} = \frac{\text{ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΟΔΑ}}{\text{ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΡΓΑΤΟΩΡΕΣ}} + \frac{\text{ΚΕΡΔΟΣ}}{\text{ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΡΓΑΤΟΩΡΕΣ}}$$

Έχουμε, λοιπόν, προϋπολογίσει ότι τα ετήσια έξοδα θα ανέρχονται σε 17.699 €.

Η πάγια φορολογία (τέλος επιτηδεύματος) θα ανέρχεται σε 650 € (σύμφωνα με στοιχεία του 2023).

Σύνολο εξόδων: 18.349 €.

Το κέρδος θέλουμε να ανέρχεται σε 6.000 €.

Υπολογίσαμε, νωρίτερα, ότι οι ετήσιες εργατοώρες που θα πληρωθούμε είναι 1.408.

Άρα:

Έξοδα διά εργατοώρες $\Rightarrow 18.349 \text{ €} / 1.408 \simeq 13 \text{ €/ώρα}$.

Κέρδος διά εργατοώρες $\Rightarrow 6.000 \text{ €} / 1.408 \simeq 4,5 \text{ €/ώρα}$.

Αυτό σημαίνει ότι ως επαγγελματίες, για να καλύψουμε τα έξοδά μας και να έχουμε και κέρδος, θα πρέπει να χρεώνουμε: $13 \text{ €} + 4,5 \text{ €} = 17,5 \text{ €/ώρα}$ και, στρογγυλοποιώντας προς τα πάνω, 18 €/ώρα.

Μπορούμε, στη συνέχεια, να κάνουμε αναγωγή της ωριαίας αμοιβής μας στη μέρα, στην εβδομάδα ή στον μήνα, για να έχουμε εικόνα από συγκεκριμένα ποσά:

- Ημερήσιος τζίρος: $8 \text{ ώρες} \times 80\% = 6,4 \text{ ώρες} \times 18 \text{ €} = 115,20 \text{ €}$.
- Εβδομαδιαίος τζίρος: $115,20 \text{ €} \times 5 = 576 \text{ €}$.
- Μηνιαίος τζίρος: $115,20 \text{ €} \times 20 = 2.304 \text{ €}$.
- Ετήσιος τζίρος: $2.304 \text{ €} \times 12 = 27.648 \text{ €}$.

Όπως θα δούμε στις επί μέρους ενότητες που ακολουθούν, οι αναγωγές αυτές μας βοηθούν να υπολογίσουμε την επιθυμητή παραγωγικότητά μας σε λέξεις/σελίδες του πρωτότυπου κειμένου που θα μεταφράσουμε ή σε λεπτά του οπτικοακουστικού υλικού που θα επεξεργαστούμε (οπτική περιγραφή ή υποτιτλισμός) ή θα μεταγλωττίσουμε, έτσι ώστε να μπορούμε να έχουμε ως έσοδο κάποιο από τα παραπάνω ποσά. Εξαίρεση αποτελεί η ενότητα 3 [«Μετάφραση στον εκδοτικό χώρο»](#), όπου χρησιμοποιούνται άλλοι τρόποι υπολογισμού των αμοιβών.

Κλείνουμε με δυο λόγια για τις ενότητες που ακολουθούν: Όταν διαπραγματευόμαστε τις αμοιβές μας με την πελατεία μας, ιδίως όταν πρόκειται για επιχειρήσεις (που εξ ορισμού στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση των εξόδων τους και στη μεγιστοποίηση των κερδών τους), δεν πρέπει να ξεχνάμε πως κι εμείς είμαστε μια επιχείρηση και είναι εξίσου απολύτως θεμιτό για τη βιωσιμότητά μας να στοχεύουμε στη μεγιστοποίηση του κέρδους μας.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

3. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

3.1. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ

Η πελατεία μας στη μετάφραση για τον χώρο των εκδόσεων είναι (κυρίως) οι (ελληνικές) εκδοτικές εταιρείες. Υπάρχουν και περιπτώσεις που κάποιο άτομο επιθυμεί να μεταφράσει ένα πόνημά του για να το εκδώσει, αλλά αυτές είναι σπάνιες και εξετάζονται παρακάτω στην ενότητα 4 [«Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία»](#). Στην παρούσα ενότητα εστιάζομαστε στην παροχή μεταφραστικών υπηρεσιών προς εκδοτικούς οίκους. Ποια είναι, λοιπόν, η «δεξαμενή» του πελατολογίου μας στην Ελλάδα;

Ο υπολογισμός του αριθμού των εκδοτικών επιχειρήσεων αποτελεί σύνθετο πρόβλημα, καθώς εξαρτάται από τα διαθέσιμα στοιχεία αλλά και τα κριτήρια με τα οποία ορίζεται η ενεργή εκδοτική επιχείρηση. Ορίζοντας ότι μια ενεργή εκδοτική επιχείρηση εκδίδει ένα έργο τον χρόνο και με στοιχεία από τη [βάση του ΟΣΔΕΛ](#), την τετραετία 2019-2022 ο αριθμός των εν λόγω επιχειρήσεων ανέρχεται σήμερα κατά μέσο όρο στις 613, επομένως μπορούμε ίσως, στην καλύτερη περίπτωση, να μιλάμε για περίπου 700 ενεργές εκδοτικές επιχειρήσεις³. Με τέτοια πληθώρα εκδοτικών οίκων αναλογικά με το μέγεθος της εκδοτικής αγοράς, είναι αναμενόμενο να έχουμε μεγάλη ποικιλία στα έργα που μας ανατίθενται προς μετάφραση. Οι πιο συνηθισμένες κατηγορίες είναι οι ακόλουθες:

3.1.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ

Στα παρακάτω έργα, η αμοιβή συνήθως υπολογίζεται σε συνάρτηση με την έκταση του κειμένου:

- Μυθιστόρημα, ή νουβέλα, ή συλλογή διηγημάτων.
- Θεατρικό έργο ή λιμπρέτο.
- Μη μυθοπλαστικό έργο (γενικού περιεχομένου).
- Μη μυθοπλαστικό έργο (εξειδικευμένου περιεχομένου, εκλαϊκευμένο).
- Μη μυθοπλαστικό έργο (επιστημονικού περιεχομένου, μη εκλαϊκευμένο).
- Λεύκωμα (φωτογραφικό, ταξιδιωτικό κ.λπ.).

³ Διευκρινίζεται ότι στους ενεργούς εκδοτικούς οίκους έχουν προσμετρηθεί και όσοι κατά τη διάρκεια του έτους έχουν κάνει έστω και μία επανέκδοση με νέο ISBN, όχι όμως όσοι κάνουν ανατυπώσεις ή/και περιορίζονται στην πώληση του στοκ τους.

- Κατάλογος μουσείου ή καλλιτεχνικής έκθεσης, θεατρικής παράστασης, όπερας κ.λπ.

3.1.2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ

Στα παρακάτω έργα η αμοιβή συνήθως υπολογίζεται κατ' αποκοπή και είναι ανάλογη μιας γενικής εκτίμησης για την έκταση του κειμένου και, κυρίως, ανάλογη της ιδιαιτερότητας και της γενικότερης δυσκολίας του έργου:

- Ποιητική συλλογή.⁴
- Πλήρως εικονογραφημένο μυθοπλαστικό έργο.
- Κόμικ (τόμος ή –σπανιότερα– τεύχος).

3.2. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Σε μεταφραστικά έργα μεγάλης διάρκειας, μια σημαντική μεταβλητή που επηρεάζει τον καθορισμό της αμοιβής είναι ο χρόνος που θα απαιτηθεί για την ολοκλήρωση του έργου. Παράλληλα, ο σωστός υπολογισμός μάς βοηθάει να κρίνουμε με ασφάλεια αν η απαιτούμενη από τον εκδοτικό οίκο προθεσμία παράδοσης είναι ρεαλιστική για εμάς ή όχι.

Θα δώσουμε εδώ ένα παράδειγμα υπολογισμού του απαιτούμενου χρόνου, με βάση ένα μυθιστόρημα 359 σελίδων καθαρού κειμένου, του λεγόμενου «ψαχνού», δηλαδή του κειμένου χωρίς τις σελίδες με τίτλους, τις λευκές σελίδες ή τις σελίδες όπου ένα κεφάλαιο τελειώνει στη μέση της σελίδας, τις σελίδες με φωτογραφίες ή εικόνες κ.λπ. Στο ακόλουθο παράδειγμα υποθέτουμε ότι εργαζόμαστε 8 ώρες την ημέρα, από τις οποίες παραγωγικές είναι 7, και μεταφράζουμε με ρυθμό 1 σελίδα/ώρα.

⁴ Επισημαίνουμε ότι ειδικά για τη μεταφρασμένη ποίηση, επειδή πολλοί εκδοτικοί οίκοι διστάζουν να εκδίδουν μεταφρασμένες ποιητικές συλλογές, πολλές φορές ζητούν να μην υπάρχει καν αμοιβή. Ενδέχεται, όμως, να έχουν λάβει κάποια επιδότηση που να καλύπτει και το κόστος της μετάφρασης.

Στάδιο έργου	Ημέρες	Σχόλια
Ανάγνωση και έρευνα για το βιβλίο και τον/τη συγγραφέα	3	
Μετάφραση	51	Μέση παραγωγικότητα: 7 σελίδες/ημέρα.
Απρόβλεπτα	3	Π.χ. μια ασθένεια.
Πρώτη αναθεώρηση	7,4	Υποθέτουμε ότι στην πρώτη ανάγνωση αναθεωρούμε τη μετάφρασή μας με ρυθμό 3 τυπογραφικά ⁵ /ημέρα.
Πέρασμα διορθώσεων πρώτης αναθεώρησης	3	Υποθέτουμε ότι η αναθεώρηση γίνεται σε εκτυπωμένη μετάφραση και οι διορθώσεις πρέπει κατόπιν να περαστούν στο ψηφιακό αρχείο.
Δεύτερη αναθεώρηση	3,6	Υπολογίζουμε χοντρικά τον μισό χρόνο από αυτόν που χρειάστηκε για την πρώτη αναθεώρηση.
Πέρασμα διορθώσεων δεύτερης αναθεώρησης	2	Υπολογίζουμε χοντρικά τον μισό χρόνο από αυτόν που χρειάστηκε για το πέρασμα των διορθώσεων της πρώτης αναθεώρησης.
Έρευνα	2	Επαφές με εμπειρογνώμονες, επισκέψεις σε βιβλιοθήκες κ.λπ.
Σύνολο ημερών εργασίας (χωρίς ρεπό)	75	Αντιστοιχούν σε 15 εργασιακές εβδομάδες των 5 ημερών.
Ρεπό	30	Υπολογίζουμε 2 ημέρες ρεπό/εβδομάδα.
Σύνολο ημερολογιακών ημερών (με 2 ρεπό την εβδομάδα)	105	Με παραγωγικότητα 7 σελίδες/ημέρα.

⁵ Με τον όρο «τυπογραφικό» αναφερόμαστε σε κείμενο έκτασης 16 σελίδων, το λεγόμενο τυπογραφικό 16σέλιδο. Ο όρος προέκυψε την εποχή της παραδοσιακής όφσετ τυπογραφίας, κατά την οποία τα βιβλία τυπώνονταν σε μεγάλες κόλες χαρτιού που χωρούσαν 8 σελίδες από κάθε πλευρά. Στη συνέχεια, μια μηχανή δίπλωνε αυτή την κόλα σε ένα 16σέλιδο «τεύχος».

Άρα, για να μεταφράσουμε ένα βιβλίο 359 σελίδων, αν εργαζόμαστε με πλήρες ωράριο, θα χρειαστούμε 105 ημέρες (15 εβδομάδες). Προφανώς, κάθε μεταφραστής/μεταφράστρια μπορεί να προσαρμόσει τον παραπάνω πίνακα στα δικά του/της δεδομένα. Για παράδειγμα, αν η παραγωγικότητά μας είναι 10 σελίδες/ημέρα και εργαζόμαστε 5 ημέρες την εβδομάδα, τότε για το παραπάνω βιβλίο θα χρειαστούμε 85 ημέρες (14 εβδομάδες)⁶.

Σύνολο ημερολογιακών ημερών (με 2 ρεπό την εβδομάδα)	90	Με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα.
---	-----------	-------------------------------------

3.3. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ (ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ)

Στην αγορά του εκδοτικού χώρου δεν υπάρχει ένας μόνο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής της μεταφραστικής εργασίας. Από οίκο σε οίκο, αντιμετωπίζουμε διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού, κι έτσι καλούμαστε αφενός να μπορούμε να τις κατανοήσουμε όλες και αφετέρου να μπορούμε να τις αναγάγουμε σε ένα κοινό και άμεσα συγκρίσιμο οικονομικό δεδομένο, για παράδειγμα στην έννοια του «μηνιαίου μισθού», ώστε να συμπεράνουμε εάν η αμοιβή που προτείνει ο εκδοτικός οίκος ή η αμοιβή που θα διαπραγματευτούμε είναι δίκαιη αναλογικά με τον κόπο μας. Στη συνέχεια θα δούμε ποιοι είναι οι συνηθέστεροι τρόποι υπολογισμού της αμοιβής μας, ανά κατηγορία έργου, με τη βοήθεια ενός έργου αναφοράς.

⁶ Σε όλους τους παρακάτω υπολογισμούς έχει γίνει στρογγυλοποίηση προς τα πάνω.
ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΑΜΟΙΒΗΣ

ΕΡΓΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Στα παρακάτω παραδείγματα θα χρησιμοποιήσουμε ως βιβλίο αναφοράς το μυθιστόρημα *Haunted* ([Είμαστε όλοι στοιχειωμένοι](#), εκδ. Οξύ) του Τσακ Πόλανικ (Chuck Palahniuk), για τη μετάφραση του οποίου έχουμε τα εξής δεδομένα:

- Πρωτότυπη έκδοση (χαρτόδετη): 406 σελίδες.⁷
- Καθαρό κείμενο πρωτοτύπου: 359 σελίδες.
- Καθαρά 16σέλιδα πρωτοτύπου: 22,4.
- Σύνολο λέξεων πρωτοτύπου: 116.098 λέξεις.
- Σύνολο χαρακτήρων πρωτοτύπου: 658.871 χαρακτήρες (συμπεριλαμβάνονται τα κενά διαστήματα).
- Σύνολο λέξεων μεταφράσματος: 133.260 λέξεις.
- Σύνολο χαρακτήρων μεταφράσματος: 838.565 χαρακτήρες (συμπεριλαμβάνονται τα κενά διαστήματα).
- Διάρκεια μετάφρασης έργου: 105 ημέρες = 3,5 μήνες⁸/85 ημέρες = 2,8 μήνες).

Στα παραδείγματα θα θεωρήσουμε επίσης ότι ο/η μεταφραστής/μεταφράστρια:

- Έχει μηνιαίο μέσο όρο ΦΠΑ εξόδων ίσο με 30 € (αυτό σημαίνει ότι δαπανά περίπου 150 € ανά μήνα για πάγια και αναλώσιμα).
- Δεν έχει συμπληρώσει 5 έτη ασφάλισης, οπότε έχει επιλέξει την ειδική κατηγορία με χαμηλότερες εισφορές νέων ασφαλισμένων, με σύνολο μηνιαίων εισφορών 138,15 € (βλ. ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.1. [«Βασικές έννοιες: Ασφάλιση»](#)).
- Λαμβάνει αμοιβή 120 € ή 170 € ανά 16σέλιδο (τα δύο ποσά είναι ενδεικτικά και δεν αποτελούν πρόταση αμοιβής).

⁷ Στο εμπόριο διατίθενται πολλές χαρτόδετες και σκληρόδετες εκδόσεις του συγκεκριμένου μυθιστορήματος. Επιλέξαμε μια έκδοση κοντά στον μέσο όρο των σελίδων.

⁸ Ο μήνας έχει υπολογιστεί στις 30 ημέρες.

3.3.1. ΕΡΓΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ

Ακολουθούν αναλυτικά παραδείγματα των συνηθέστερων τρόπων υπολογισμού της αμοιβής μας σε έργα γενικών κατηγοριών.

3.3.1.1. Αμοιβή ανά καθαρό 16σέλιδο του πρωτοτύπου

Αρχικά ο εκδοτικός οίκος μάς ενημερώνει για την αμοιβή που προσφέρει ανά καθαρό 16σέλιδο (π.χ. 170 €/16σέλιδο). Στη συνέχεια, πιθανόν μαζί με έναν/μία υπάλληλο του εκδοτικού οίκου, μετράμε τις καθαρές σελίδες του προς μετάφραση έργου, φροντίζοντας να αφαιρέσουμε όλες τις ολόκληρες ή μισές κενές σελίδες (π.χ. τις σελίδες με τίτλους, τις λευκές σελίδες ή τις σελίδες όπου ένα κεφάλαιο τελειώνει στη μέση της σελίδας, τις σελίδες με φωτογραφίες ή εικόνες κ.λπ.). Έτσι, λόγου χάριν, από τις 406 σελίδες του παραπάνω βιβλίου αναφοράς αφαιρούμε 47 κενές σελίδες (λόγω των πολλών κεφαλαίων του βιβλίου) και μένουν 359 σελίδες καθαρού κειμένου. Το σύνολο αυτό το διαιρούμε με το 16 και παίρνουμε τον αριθμό των 16σέλιδων του βιβλίου ($359/16 = 22,4$). Τέλος, πολλαπλασιάζουμε τον αριθμό των τυπογραφικών με την αμοιβή ανά 16σέλιδο και παίρνουμε τη συνολική μεικτή αμοιβή μας ($22,4 \times 170 = 3.814 \text{ €}$).

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
16σέλιδα	22,4	22,4	Καθαρές σελίδες / 16.
Συνολική μεικτή αμοιβή (ΣΜΑ)	2.688 €	3.814 €	ΜΑ × αριθμό 16σέλιδων.
Κρατήσεις ΦΕΕ 20%	- 537,6 €	- 762,8 €	Η παρακράτηση του ΦΕΕ γίνεται σε τιμολόγια αξίας άνω των 300 €.
ΦΠΑ 24%	645,1 €	915,4 €	
Πληρωτέα	2.795,5 €	3.966,6 €	Πληρωτέα: ΣΜΑ - ΦΕΕ + ΦΠΑ.
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.150,4 €	3.051,2 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.

Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 500,2 €	- 500,2 €	142,9 € × 3,5 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	105 €	105 €	30 € × 3,5 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.755,2 €	2.656 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	501,5 €	758,9 €	ΤΑ / 3,5 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 7 σελίδες/ημέρα).

Εάν θέλαμε να υπολογίσουμε την καθαρή μηνιαία αμοιβή μας με παραγωγικότητα 10 σελίδων/ημέρα (διάρκεια έργου 3 μήνες), θα έπρεπε να προσαρμόσουμε ανάλογα:

- Τις ασφαλιστικές εισφορές ($138,15 \text{ €} \times 2,8 = 386,8$).
- Τον ΦΠΑ εξόδων ($30 \text{ €} \times 2,8 = 84$).
- Την καθαρή μηνιαία αμοιβή (διαιρώντας την τελική αμοιβή με το 2,8).

Έτσι, προκύπτουν οι εξής τελικές και μηνιαίες αμοιβές:

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.150,4 €	3.051,2 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 400,1,8 €	- 400,1 €	142,9 € × 2,8 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	84 €	84 €	30 € × 2,8 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.847,6 €	2.748,4 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	655,1 €	976,8 €	ΤΑ / 2,8 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα).

Για πολλές δεκαετίες αυτός ήταν ο κυριότερος τρόπος υπολογισμού της αμοιβής μας. Όμως, παρουσίαζε ένα σημαντικό πρόβλημα: Ο αριθμός των σελίδων ενός βιβλίου αλλάζει σημαντικά από έκδοση σε έκδοση (π.χ. η χαρτόδετη έκδοση ενός μυθιστορήματος σε μικρό μέγεθος μπορεί να είναι 500 σελίδες και η σκληρόδετη έκδοση σε μεγαλύτερο μέγεθος μπορεί να είναι μόλις 380 σελίδες). Η διαφορά αυτή επηρεάζει σημαντικά τη συνολική αμοιβή μας, αφού για τη χαρτόδετη και τη σκληρόδετη έκδοση του ίδιου βιβλίου προκύπτουν διαφορετικές αμοιβές. Έτσι, οι εκδοτικές επιχειρήσεις άρχισαν να χρησιμοποιούν και άλλους τρόπους υπολογισμού, τους οποίους θα δούμε στη συνέχεια.

3.3.1.2. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 2.000-2.200 χαρακτήρες του πρωτοτύπου

Στον τρόπο αυτόν, η σελίδα ορίζεται ως ένα σύνολο χαρακτήρων του πρωτοτύπου (συμπεριλαμβανομένων των κενών). Έτσι, ο εκδοτικός οίκος θα μας ενημερώσει για την αμοιβή που προσφέρει ανά 16σέλιδο (π.χ. 170 €/16σέλιδο) και για τον αριθμό χαρακτήρων ανά σελίδα (π.χ. 2.200 χαρακτήρες, που αντιστοιχούν σε 35.200 χαρακτήρες ανά 16σέλιδο). Κάνουμε καταμέτρηση χαρακτήρων στο αρχείο του πρωτοτύπου (π.χ. 658.871 στο βιβλίο αναφοράς μας), διαιρούμε το νούμερο αυτό με τον αριθμό των χαρακτήρων ανά σελίδα ώστε να πάρουμε τον συνολικό αριθμό των σελίδων (π.χ. $658.871 / 2.200 = 300$) και στη συνέχεια διαιρούμε με το 16 για να πάρουμε τον αριθμό των 16σέλιδων ($300 / 16 = 18,8$). Το μόνο που μένει πλέον είναι να πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των 16σέλιδων με την αμοιβή ανά 16σέλιδο για να πάρουμε τη συνολική μεικτή αμοιβή μας (στο παράδειγμά μας, $18,8 \times 170 \text{ €} = 3.196 \text{ €}$).

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
16σέλιδα	18,8	18,8	Καθαρές σελίδες / 16.
Συνολική μεικτή αμοιβή (ΣΜΑ)	2.256 €	3.196 €	ΜΑ × αρ. 16σέλιδων.
Κρατήσεις ΦΕΕ 20%	- 451,2 €	- 639,2 €	Η παρακράτηση του ΦΕΕ γίνεται σε τιμολόγια αξίας άνω των 300 €.
ΦΠΑ 24%	541,4 €	767 €	
Πληρωτέα	2.346,3 €	3.323,8 €	Πληρωτέα: ΣΜΑ - ΦΕΕ + ΦΠΑ.
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	1.804,8 €	2.556,8 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 500,2 €	- 500,2 €	142,93 € × 3,5 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	105 €	105 €	30 € × 3,5 (μήνες).

Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.409,6 €	2.161,6 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	402,7 €	617,6 €	ΤΑ / 3,5 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 7 σελίδες/ημέρα).

Καθαρή μηνιαία αμοιβή με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα:

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	1.804,8 €	2.556,8 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 400,1 €	- 400,1 €	142,93 € × 2,8 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	84 €	84 €	30 € × 2,8 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.488,7 €	2.240,7 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	531,7 €	800,3 €	ΤΑ / 2,8 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα).

3.3.1.3. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 2.000-2.200 χαρακτήρες του μεταφράσματος

Ο συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού χρησιμοποιείται στην περίπτωση που το βιβλίο δεν υπάρχει σε ψηφιακή μορφή ή υπάρχει σε PDF με σκαναρισμένες σελίδες σε μορφή εικόνας (άρα η καταμέτρηση λέξεων ή χαρακτήρων είναι αδύνατη). Στον τρόπο αυτόν, η σελίδα ορίζεται ως ένα σύνολο χαρακτήρων του μεταφράσματος (συμπεριλαμβανομένων των κενών). Έτσι, ο εκδοτικός οίκος θα μας ενημερώσει για την αμοιβή που προσφέρει ανά 16σέλιδο (π.χ. 170 €/16σέλιδο) και για τον αριθμό χαρακτήρων ανά σελίδα (π.χ. 2.200 χαρακτήρες). Σε αυτή την περίπτωση, *δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το ακριβές ποσό της αμοιβής μας προτού η μετάφρασή μας είναι έτοιμη προς παράδοση*. Κάνουμε καταμέτρηση χαρακτήρων στο τελικό αρχείο (π.χ. 838.565 στο βιβλίο αναφοράς μας), διαιρούμε το νούμερο αυτό με τον αριθμό των χαρακτήρων ανά σελίδα ώστε να πάρουμε τον συνολικό αριθμό των σελίδων (π.χ. $838.565 / 2.200 = 381$) και στη συνέχεια διαιρούμε με το 16 για να πάρουμε τον αριθμό των 16σέλιδων ($381 / 16 = 23,8$). Το μόνο που μένει πλέον είναι να πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των 16σέλιδων με την αμοιβή ανά 16σέλιδο για να πάρουμε τη συνολική μεικτή αμοιβή μας (στο παράδειγμά μας, $23,8 \times 170 = 4.046$ €).

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
16σέλιδα	23,8	23,8	Καθαρές σελίδες / 16.
Συνολική μεικτή αμοιβή (ΣΜΑ)	2.856 €	4.046 €	ΜΑ × αρ. 16σέλιδων.
Κρατήσεις ΦΕΕ 20%	- 571,2 €	- 809,2 €	Η παρακράτηση του ΦΕΕ γίνεται σε τιμολόγια αξίας άνω των 300 €.
ΦΠΑ 24%	685,4 €	971 €	
Πληρωτέα	2.970,2 €	4.207,8 €	Πληρωτέα: ΣΜΑ - ΦΕΕ + ΦΠΑ.
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.284,8 €	3.236,8 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.

Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 500,2 €	- 500,2 €	142,93 € × 3,5 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	105 €	105 €	30 € × 3,5 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.889,6 €	2.841,6 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	539,9 €	811,9 €	ΤΑ / 3,5 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 7 σελίδες/ημέρα).

Καθαρή μηνιαία αμοιβή με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα:

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.284,8 €	3.236,8 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 400,1 €	- 400,1 €	142,93 € × 2,8 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	84 €	84 €	30 € × 2,8 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.968,7 €	2.920,7 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	703,1 €	1.043,1 €	ΤΑ / 2,8 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα).

3.3.1.4. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 250-300 λέξεις του πρωτοτύπου

Ο τρόπος αυτός αποτελεί παραλλαγή του τρόπου που παρουσιάζεται στο [3.3.1.2. «Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 2.000-2.200 χαρακτήρες του πρωτοτύπου»](#), με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε έναν αριθμό λέξεων και όχι χαρακτήρων (συνήθως σε 250-300 λέξεις). Ο εκδοτικός οίκος μάς ενημερώνει για την αμοιβή που προσφέρει ανά 16σέλιδο (π.χ. 170 €/16σέλιδο) και για τον αριθμό λέξεων ανά σελίδα (π.χ. 300). Κάνουμε καταμέτρηση λέξεων στο αρχείο του πρωτοτύπου (π.χ. 116.098 στο βιβλίο αναφοράς μας), διαιρούμε το νούμερο αυτό με τον αριθμό των λέξεων ανά σελίδα ώστε να πάρουμε τον συνολικό αριθμό των σελίδων (π.χ. $116.098 / 300 = 387$) και στη συνέχεια διαιρούμε με το 16 για να πάρουμε τον αριθμό των 16σέλιδων ($387 / 16 = 24,2$). Το μόνο που μένει πλέον είναι να πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των 16σέλιδων με την αμοιβή ανά 16σέλιδο για να πάρουμε τη συνολική μεικτή αμοιβή μας (στο παράδειγμά μας, $24,2 \times 170 = 4.114$ €).

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
16σέλιδα	24,2	24,2	Καθαρές σελίδες / 16.
Συνολική μεικτή αμοιβή (ΣΜΑ)	2.904 €	4.114 €	ΜΑ × αρ. 16σέλιδων.
Κρατήσεις ΦΕΕ 20%	- 580,8 €	- 822,8 €	Η παρακράτηση του ΦΕΕ γίνεται σε τιμολόγια αξίας άνω των 300 €.
ΦΠΑ 24%	697 €	987,4 €	
Πληρωτέα	3.020,2 €	4.278,6 €	Πληρωτέα: ΣΜΑ - ΦΕΕ + ΦΠΑ.
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.323,2 €	3.291,2 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 500,2 €	- 500,2 €	142,93 € × 3,5 (μήνες).

ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	105 €	105 €	30 € × 3,5 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	1.928 €	2.896 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	550,9 €	827,4 €	ΤΑ / 3,5 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 7 σελίδες/ημέρα).

Καθαρή μηνιαία αμοιβή με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα:

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.323,2 €	3.291,2 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 400,1 €	- 400,1 €	142,93 € × 2,8 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	84 €	84 €	30 € × 2,8 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	2.007,1 €	2.975,1 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	716,8 €	1.062,5 €	ΤΑ / 2,8 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα).

3.3.1.5. Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 250-300 λέξεις του μεταφράσματος

Ο συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού αποτελεί παραλλαγή του τρόπου που παρουσιάζεται στο 3.3.1.3. «Αμοιβή ανά 16σέλιδο με τη σελίδα να αντιστοιχεί σε 2.000-2.200 χαρακτήρες του μεταφράσματος» και χρησιμοποιείται στην περίπτωση που το βιβλίο δεν υπάρχει σε ψηφιακή μορφή ή υπάρχει σε PDF με σκαναρισμένες σελίδες σε μορφή εικόνας (άρα η καταμέτρηση λέξεων ή χαρακτήρων είναι αδύνατη). Ο εκδοτικός οίκος μάς ενημερώνει για την αμοιβή που προσφέρει ανά 16σέλιδο (π.χ. 170 €/16σέλιδο) και για τον αριθμό λέξεων ανά σελίδα (π.χ. 300). Και σε αυτή την περίπτωση, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το ακριβές ποσό της αμοιβής μας προτού η μετάφρασή μας είναι έτοιμη προς παράδοση. Κάνουμε καταμέτρηση λέξεων στο τελικό αρχείο (π.χ. 133.260 στο μετάφρασμα του βιβλίου αναφοράς μας), διαιρούμε το νούμερο αυτό με τον αριθμό των λέξεων ανά σελίδα ώστε να πάρουμε τον συνολικό αριθμό των σελίδων (π.χ. $133.260 / 300 = 444,2$) και στη συνέχεια διαιρούμε με το 16 για να πάρουμε τον αριθμό των 16σέλιδων ($444,2 / 16 = 27,8$). Το μόνο που μένει πλέον είναι να πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των 16σέλιδων με την αμοιβή ανά 16σέλιδο για να πάρουμε τη συνολική μεικτή αμοιβή μας (στο παράδειγμά μας, $27,8 \times 170 = 4.726$ €).

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
16σέλιδα	27,8	27,8	Καθαρές σελίδες / 16.
Συνολική μεικτή αμοιβή (ΣΜΑ)	3.336 €	4.726 €	ΜΑ × αρ. 16σέλιδων.
Κρατήσεις ΦΕΕ 20%	- 667,2 €	- 945,2 €	Η παρακράτηση του ΦΕΕ γίνεται σε τιμολόγια αξίας άνω των 300 €.
ΦΠΑ 24%	800,6 €	1.134,2 €	
Πληρωτέα	3.469,4 €	4.915 €	Πληρωτέα: ΣΜΑ - ΦΕΕ + ΦΠΑ.

Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.668,8 €	3.780,8 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 500,2 €	- 500,2 €	142,93 € × 3,5 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	105 €	105 €	30 € × 3,5 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	2.273,6 €	3.385,6 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	649,6 €	967,3 €	ΤΑ / 3,5 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 7 σελίδες/ημέρα).

Καθαρή μηνιαία αμοιβή με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα:

	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 120 €	Μεικτή αμοιβή 16σέλιδου (ΜΑ) 170 €	Σχόλια
Καθαρή αμοιβή (ΚΑ)	2.668,8 €	3.780,8 €	Καθαρή αμοιβή: ΣΜΑ - ΦΕΕ.
Ασφαλιστικές εισφορές (ΑΕ)	- 400,1 €	- 400,1 €	142,93 € × 2,8 (μήνες).
ΦΠΑ εξόδων (ΦΠΑεξ)	84 €	84 €	30 € × 2,8 (μήνες).
Τελική αμοιβή (ΤΑ)	2.352,7 €	3.464,7 €	ΤΑ: ΚΑ - ΑΕ + ΦΠΑεξ.
Καθαρή μηνιαία αμοιβή	840,3 €	1.237,4 €	ΤΑ / 2,8 (αρ. μηνών με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα).

Σημειώσεις:

1. Οι παραπάνω πίνακες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πρότυπα υπολογισμού αμοιβής και παραγωγικότητας ανάλογα με τα δεδομένα κάθε συναδέλφου (π.χ. ισχύουσα αμοιβή ανά 16σέλιδο, αναλογία λέξεων ή χαρακτήρων ανά σελίδα, τρέχουσες ασφαλιστικές εισφορές, επιθυμητή παραγωγικότητα ανά ημέρα κ.λπ.).
2. Στους παραπάνω πίνακες δεν έχουν ληφθεί υπόψη τυχόν έξοδα που μπορεί να κάνουμε για την επιχείρησή μας (λειτουργικά έξοδα, αναλώσιμα κ.λπ.). Ο λόγος είναι διπλός: Αφενός τα έξοδα αυτά ποικίλλουν σημαντικά από συνάδελφο σε συνάδελφο και αφετέρου ναι μεν τα έξοδα αυτά αυξάνουν το κόστος λειτουργίας μιας ατομικής επιχείρησης, αλλά μειώνουν τη φορολογία (οδηγώντας, ορισμένες φορές, ακόμα και σε επιστροφή φόρου). Κρίνουμε προτιμότερο κάθε συνάδελφος να υπολογίσει τον μέσο όρο μηνιαίων εξόδων του/της και να προσαρμόσει αναλόγως τους πίνακες, αφού συμβουλευτεί και το λογιστικό γραφείο με το οποίο συνεργάζεται.
3. Ας δούμε έναν συγκριτικό πίνακα των τελικών αμοιβών που προκύπτουν και με τους πέντε τρόπους, για το ίδιο έργο μετάφρασης βιβλίου, με παραγωγικότητα 10 σελίδες/ημέρα.

	Αμοιβή ανά 16σέλιδο: 120 €	Αμοιβή ανά 16σέλιδο: 170 €
3.3.1.1. Αμοιβή ανά καθαρό 16σέλιδο του πρωτοτύπου.	1.847,6 €	2.748,4 €
3.3.1.2. Αμοιβή ανά 16σέλιδο. Σελίδα: 2.200 χαρακτήρες του πρωτοτύπου.	1.488,7 €	2.240,7 €
3.3.1.3. Αμοιβή ανά 16σέλιδο. Σελίδα: 2.200 χαρακτήρες του μεταφράσματος.	1.968,7 €	2.920,7 €
3.3.1.4. Αμοιβή ανά 16σέλιδο. Σελίδα: 300 λέξεις του πρωτοτύπου.	2.007,1 €	2.975,1 €
3.3.1.5. Αμοιβή ανά 16σέλιδο. Σελίδα: 300 λέξεις του μεταφράσματος.	2.352,7 €	3.464,7 €

Από τον παραπάνω συγκριτικό πίνακα, αλλά και από τα σενάρια υπολογισμού αμοιβής που παρουσιάστηκαν αναλυτικά σε αυτή την ενότητα, μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε τα εξής:

α) Η αντιστοίχιση μίας σελίδας σε 2.200 χαρακτήρες του πρωτοτύπου (βλ. [3.3.1.2.](#)) μειώνει την αμοιβή μας και αποτελεί τον λιγότερο συμφέροντα τρόπο υπολογισμού της. Καλό θα ήταν σε μια διαπραγμάτευση να πιέσουμε για αντιστοίχιση σε μικρότερο αριθμό, για παράδειγμα 2.000 χαρακτήρες. Το νούμερο αυτό είναι πιο ρεαλιστικό, όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς αν μετρήσει δειγματοληπτικά ορισμένες σελίδες διάφορων βιβλίων.

β) Η αντιστοίχιση μίας σελίδας σε 300 λέξεις είτε του πρωτοτύπου (βλ. [3.3.1.4.](#)) είτε του μεταφράσματος (τρόπος [3.3.1.5.](#)) δίνει τις υψηλότερες αμοιβές.

γ) Ο ρυθμός παραγωγικότητας 7 σελίδες / ημέρα (ήτοι 35 σελίδες / εβδομάδα) δίνει χαμηλές αμοιβές σε σχεδόν όλα τα σενάρια. Στόχος μας θα πρέπει να είναι ένας ρυθμός παραγωγικότητας τουλάχιστον 45 σελίδων ανά εβδομάδα.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Οι αμοιβές που προκύπτουν από τα παραπάνω σενάρια ποικίλουν σημαντικά λόγω της πληθώρας των μεταβλητών που ελήφθησαν υπόψη. Συνιστούμε στον/στη συνάδελφο που θέλει να ασχοληθεί με τη μετάφραση στον εκδοτικό χώρο να μη σταθεί στα τελικά ποσά, αλλά να προσαρμόσει στα δικά του/της δεδομένα το σενάριο υπολογισμού που θα του προταθεί από τον εκδοτικό οίκο. Εάν γνωρίζουμε την επιθυμητή μηνιαία αμοιβή μας, μπορούμε να τροποποιήσουμε ορισμένες από τις μεταβλητές, ώστε να την προσεγγίσουμε. Λόγου χάριν, μπορούμε να αυξήσουμε την παραγωγικότητά μας, να διαπραγματευτούμε την αντιστοίχιση της σελίδας σε λιγότερους χαρακτήρες ή λιγότερες λέξεις, να πιέσουμε για μεγαλύτερη αμοιβή ανά 16σέλιδο, να μειώσουμε τις μέρες που θα δαπανήσουμε για την πρώτη και τη δεύτερη αναθεώρηση κ.λπ.

3.4. ΕΡΓΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ

Σε αυτά τα έργα ο υπολογισμός της αμοιβής μας αμοιβής δεν είναι δυνατόν να γίνει με κάποιον από τους παραπάνω τρόπους, για διάφορους λόγους. Στη μετάφραση μιας ποιητικής συλλογής, λόγου χάριν, είναι πιθανόν να χρειαστεί να κάνουμε πολλές διαδοχικές μεταφράσεις και αναθεωρήσεις μέχρι να καταλήξουμε στο τελικό μας κείμενο, ενώ σε εικονογραφημένα έργα, όπως τα παραμύθια και τα κόμικς, αφενός δεν είναι δυνατή η καταμέτρηση των λέξεων του πρωτοτύπου και αφετέρου οι ειδικοί περιορισμοί του χώρου καθιστούν τη μετάφραση ιδιαίτερα δύσκολη, οπότε η αντιστοίχιση μιας σελίδας σε έναν αριθμό χαρακτήρων ή λέξεων του μεταφράσματος δεν μπορεί να είναι αντιπροσωπευτική της δουλειάς μας. Το συνηθέστερο, λοιπόν, είναι να συμφωνούμε μια αμοιβή κατ' αποκοπή για τέτοια έργα. Την αμοιβή αυτή την υπολογίζουμε δουλεύοντας σε ένα δείγμα 3-4 σελίδων και μετρώντας τις ώρες που θα αφιερώσουμε για να φέρουμε το κείμενο στην τελική μορφή του.

Ας δούμε ένα παράδειγμα με βάση ένα εικονογραφημένο παραμύθι 80 σελίδων. Ξεκινάμε με τα εξής δεδομένα: Ο εργασιακός μήνας μας έχει 154 ώρες (εργαζόμαστε 7 παραγωγικές ώρες τη μέρα, 22 ημέρες τον μήνα). Διαιρούμε τον επιθυμητό μισθό μας (π.χ. 1.200 €) με τον αριθμό των ωρών που θα δουλέψουμε και παίρνουμε το επιθυμητό ωρομίσθιο ($1.200 / 154 = 7,80$ €). Αν υποθέσουμε ότι για τις 4 σελίδες του δείγματος χρειαστήκαμε 2 ώρες, για τις 80 σελίδες του βιβλίου θα χρειαστούμε 40 ώρες. Πολλαπλασιάζουμε με το επιθυμητό ωρομίσθιο και παίρνουμε μια μεικτή αμοιβή ($40 \times 7,8 = 312$ €). Κατόπιν πρέπει να συνυπολογίσουμε διάφορους παράγοντες, για παράδειγμα την αναλογία των ασφαλιστικών εισφορών μας και του ΦΠΑ των εξόδων, τη σπανιότητα της γλώσσας-πηγής κ.ά., ώστε να προσαυξήσουμε κατ' αναλογία αυτό το ποσό και να πάρουμε την τελική μεικτή αμοιβή που πρέπει να διεκδικήσουμε.

Σε κάποιες περιπτώσεις, όπως οι μεταφράσεις λιμπρέτων, η αμοιβή είναι σταθερή ανεξαρτήτως έκτασης. Για παράδειγμα, για ένα λιμπρέτο για την Εθνική Λυρική Σκηνή, η αμοιβή είναι της τάξης των 1.500 € ανεξάρτητα εάν το μετάφρασμα προορίζεται για τους υπερτίτλους, ή για έκδοση (που πλέον δεν συνηθίζεται), ή ακόμη και για τους υποτίτλους, εάν και εφόσον κυκλοφορήσει dvd. Στην περίπτωση αυτή, ο/η μεταφραστής/μεταφράστρια δεν έχει καμία σχέση με την τεχνική διαδικασία που αφορά την προβολή των υπερτίτλων, μπορεί όμως να κληθεί να ελέγξει τους υποτίτλους στο dvd.

Αντίστοιχα, για τη μετάφραση θεατρικών έργων, η αμοιβή ορίζεται στα ιδιωτικά θέατρα κατ' αποκοπή, ή μεικτά (ένα ποσό κατ' αποκοπή και ποσοστά επί των εισιτηρίων κατόπιν διαπραγμάτευσης), ή με ποσοστά επί των εισιτηρίων στα κρατικά θέατρα (10%).

Στις περιπτώσεις που οι μεταφράσεις αυτές (θεατρικά, λιμπρέτα) χρησιμοποιούνται ξανά από τον οργανισμό-φορέα που τις έχει παραγγείλει, συνήθως οι δημιουργοί των μεταφράσεων δεν πληρώνονται εκ νέου. Όταν χρησιμοποιηθούν από άλλον οργανισμό, ο/η μεταφραστής/μεταφράστρια αμείβεται με ποσοστό επί της αρχικής αμοιβής, που ορίζεται κατόπιν διαπραγμάτευσης.

3.5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

3.5.1. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΑ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Ενώσεων Μεταφραστών Λογοτεχνικών Έργων (Conseil Européen des Associations de Traducteurs Littéraires – CEATL), ο [«εξάλογος» καλών πρακτικών](#) ως προς τα συμφωνητικά μετάφρασης βιβλίων περιλαμβάνει (συνοπτικά) τα εξής σημεία:

1. Το δικαίωμα εκμετάλλευσης του μεταφράσματος (μεταβίβαση περιουσιακού δικαιώματος) να μην παραχωρείται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από τα πέντε (5) έτη.
2. Η αμοιβή για τη μετάφραση του έργου να είναι «δίκαιη», δηλαδή να επιτρέπει την αξιοπρεπή διαβίωση των δημιουργών.
3. Με την υπογραφή του συμφωνητικού ανάθεσης, ο/η μεταφραστής/μεταφράστρια να εισπράττει το ένα τρίτο της συνολικής αμοιβής και το υπόλοιπο να εξοφλείται με την παράδοση του έργου.
4. Ο εκδοτικός οίκος να εκδίδει το μετάφρασμα εντός του συμφωνημένου χρονικού διαστήματος και πάντως πριν από την παρέλευση δύο ετών από την παράδοση της μετάφρασης.
5. Ο/Η μεταφραστής/μεταφράστρια να λαμβάνει δίκαια ποσοστά από τα κέρδη των πωλήσεων του βιβλίου από το πρώτο κιόλας πωλημένο αντίτυπο.
6. Το όνομα του/της μεταφραστή/μεταφράστριας να αναφέρεται παντού στο βιβλίο όπου αναφέρεται και το όνομα του/της συγγραφέα του πρωτοτύπου.

Στον κλάδο της μετάφρασης βιβλίων στην Ελλάδα, καταστρατηγούνται (σε μικρό ή μεγάλο βαθμό) ένα προς ένα σχεδόν όλα τα προαναφερθέντα σημεία (με μόνη εξαίρεση το σημείο 4, που ως επί το πλείστον συμβαίνει στην πράξη, χωρίς όμως να καταγράφεται απαραίτητα και στο συμφωνητικό). Τα ζητήματα αυτά (όπως και άλλα ζητήματα του κλάδου) χρειάζεται μάλλον να αντιμετωπιστούν και σε νομοθετικό/θεσμικό και σε συλλογικό επίπεδο (επαγγελματικά σωματεία). Ορισμένα σωματεία διαθέτουν ήδη στα μέλη τους ένα «Πρότυπο Ιδιωτικό Συμφωνητικό Μετάφρασης Εμπορεύσιμου Βιβλίου» (π.χ. [ΣΜΕΔ](#)), όπου αντιμετωπίζονται τέτοιου είδους ζητήματα. Ωστόσο, παρακάτω επισημαίνονται ορισμένα καίρια σημεία που θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας κατά τη διαπραγμάτευση των σχετικών συμφωνητικών, είτε ανήκουμε σε κάποιο επαγγελματικό σωματείο είτε όχι.

3.5.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΣΩ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΟΥ

Πριν από την ανάθεση μιας μετάφρασης, ο συνηθέστερος τρόπος αξιολόγησης των μεταφραστικών ικανοτήτων των υποψηφίων από έναν εκδοτικό οίκο είναι η υποβολή μιας δοκιμαστικής μετάφρασης (το λεγόμενο «δοκιμαστικό»). Το κείμενο που θα δοθεί θα πρέπει ιδανικά να προέρχεται από το βιβλίο που πρόκειται να μεταφραστεί, και όχι από κάποιο βιβλίο που ανήκει σε άλλο είδος και έχει αισθητά διαφορετικό ύφος. Η δε έκτασή του δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 4-5 σελίδες, καθώς ένα κείμενο τέτοιας έκτασης επαρκεί για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

3.5.3. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ορισμός των δικαιωμάτων του/της δημιουργού (μεταφραστή/μεταφράστριάς): Τα δικαιώματα των δημιουργών είναι άυλα δικαιώματα ιδιοκτησίας που αποκτώνται αυτοδίκαια για κάθε είδος πρωτότυπου έργου που εκφράζεται με και σε οποιαδήποτε υλική μορφή. Το εν λόγω δικαίωμα συνδέει αναπόσπαστα το έργο με τον/τη δημιουργό. Οι δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σε αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της οικονομικής εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Ο/Η δημιουργός ενός έργου είναι και αρχικός/ή δικαιούχος του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος επί του έργου στον ορισμό του οποίου περιλαμβάνονται, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 1 του [v. 2121/1993](#) όπως ισχύει, και «οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή

εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης καθώς και οι συλλογές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων, όπως οι εγκυκλοπαίδειες, οι ανθολογίες και οι βάσεις δεδομένων, εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη». Πέραν τούτων, από τη μεταφραστική σκοπιά μάς ενδιαφέρει και ο γενικός ορισμός του έργου, εφόσον οι τυχόν πρόλογοι, τα επίμετρα και κάθε είδους άλλα κείμενα θεωρούνται έργα, όπου ως έργο ορίζεται «κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με ορισμένη μορφή» (βλ. για περισσότερα [ν. 2121/1993, άρθρο 2, παρ. 1](#)). Τα δικαιώματα αποκτώνται πρωτογενώς χωρίς διατυπώσεις.

Οι μεταφραστές/μεταφράστριες είναι σημαντικό να θυμούνται ότι το ηθικό δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στην κατοχή των δημιουργών ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος. Στον εκδοτικό οίκο ή οπουδήποτε αλλού (θεατρική εταιρεία παραγωγής κ.λπ.) μεταβιβάζεται το περιουσιακό δικαίωμα. Το ηθικό μεταφραστικό δικαίωμα αφορά κυρίως την πατρότητα και την προβολή του/της δημιουργού, δηλαδή τη μνεία του ονόματός του/της ή τη διατήρηση της ανωνυμίας αν το επιθυμεί (δημοσίευση με ψευδώνυμο) στο έργο όπως και σε κάθε δημόσια χρήση του έργου.

Η μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος σχετίζεται με την αμοιβή της μετάφρασης, η οποία στον ίδιο νόμο ([άρθρο 33, παρ. 6](#)) ορίζεται ότι γίνεται μόνο με ποσοστά, ως απόδοση πνευματικών δικαιωμάτων, και κανένας άλλος τρόπος δεν γίνεται δεκτός: «Η αμοιβή που οφείλει να καταβάλλει ο εκδότης έντυπης έκδοσης στον μεταφραστή ενός έργου για τη μετάφραση, την αναπαραγωγή και διανομή του έργου, συμφωνείται σε ορισμένο ποσοστό επί της τιμής λιανικής πώλησης όλων των πωλούμενων αντιτύπων».

Το άρθρο 33, παρ. 7, ορίζει ότι «το όνομα του μεταφραστή αναφέρεται υποχρεωτικά και με εμφανή τρόπο στη σελίδα του κύριου τίτλου του βιβλίου. Μετά από συμφωνία με τον εκδότη, το όνομα του μεταφραστή μπορεί να αναφέρεται και στο εξώφυλλο του βιβλίου».

Πέραν των δύο αυτών δικαιωμάτων, σημαντικό είναι και το δικαίωμα της παρακολούθησης ([άρθρο 5](#)), που αφορά, για παράδειγμα, τη μεταβίβαση της μετάφρασης σε άλλον εκδοτικό οίκο για διάφορους λόγους.

Κάθε μεταφραστής/μεταφράστρια μπορεί να διαπραγματευτεί επί μέρους εξουσίες εκμετάλλευσης (περιουσιακό δικαίωμα) που παραχωρεί στον εκδοτικό οίκο. Πέραν τούτου, διατηρεί συγκεκριμένες εξουσίες εκμετάλλευσης. Για παράδειγμα, όταν μια λογοτεχνική μετάφραση ζητείται για μια θεατρική παράσταση (δεν εννοούμε

δραματικό έργο μόνο, που μπορεί να έχει μεταφραστεί προς έκδοση, αλλά κάθε είδους κείμενα που μπορούν να διασκευαστούν), ανυπερθέτως ερωτάται και κανονικά αμείβεται για τη χρήση του έργου. Το ίδιο ισχύει αν το έργο χρησιμοποιηθεί στον κινηματογράφο ή στην τηλεόραση. Η εξουσία αυτής της οικονομικής εκμετάλλευσης έχει να κάνει με τα παράγωγα έργα και καλό είναι να μην παραχωρείται.

Εάν ο εκδοτικός οίκος κλείσει και ένας άλλος αποφασίσει να εκδώσει μια μετάφραση, ο/η δημιουργός της μετάφρασης έχει το περιουσιακό δικαίωμα και πρέπει να πληρωθεί γι' αυτήν με βάση τη διαπραγμάτευση που θα κάνει με τον νέο εκδοτικό οίκο (αναλόγως αν θα την αναθεωρήσει ή όχι και οπωσδήποτε σε ποσοστό επί της αρχικής αμοιβής). Ο εκδοτικός οίκος δεν δικαιούται να παραχωρεί εξουσίες του μεταφραστικού περιουσιακού δικαιώματος χωρίς την άδεια των κατόχων του εν λόγω δικαιώματος.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αφορά το χρονικό διάστημα της μεταβίβασης του περιουσιακού δικαιώματος. Παρ' ότι δεν υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση του χρόνου εκμετάλλευσης που αναγράφεται στις συμβάσεις, το σημαντικό είναι οι μεταφραστές/μεταφράστριες να εστιάζουν στο ζήτημα αυτό και να διαπραγματεύονται το μικρότερο χρονικό διάστημα, ιδεωδώς τα 5 χρόνια και στη χειρότερη περίπτωση, για τη χώρα μας, τα 10 χρόνια. Δεν νοείται μη συγκεκριμένος ορισμός του δικαιώματος ούτε ένα χρονικό διάστημα που επί της ουσίας θα σήμαινε την απεριόριστη παραχώρηση, για παράδειγμα 50 χρόνια!

Τέλος, η γνώση των εξουσιών του ηθικού δικαιώματος προστατεύει από κάθε διαστρέβλωση του έργου: Η σημαντική αλλαγή στη μετάφραση (π.χ. μέσω παραλείψεων, αλλαγής λέξεων ή φράσεων, τροποποίησης της μορφοποίησης, αλλαγής δομής κειμένου κ.λπ.), η οποία θίγει τη δουλειά και την προσωπικότητα των δημιουργών της, προστατεύεται από το ηθικό δικαίωμα.

3.5.4. ΕΥΛΟΓΗ ΑΜΟΙΒΗ

Από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας απορρέει, επίσης, η «εύλογη αμοιβή», η οποία αποδίδεται ως αποζημίωση για την αναπαραγωγή των πνευματικών έργων. Η αναπαραγωγή γίνεται από άτομα για προσωπική/ιδιωτική τους χρήση, λόγω της ψηφιακής χρήσης αποσπασμάτων από εκπαιδευτικούς και άλλους οργανισμούς, καθώς και λόγω του δημόσιου δανεισμού των έργων. Οι μεταφραστές/μεταφράστριες δικαιούνται εύλογη αμοιβή ως αντιστάθμισμα για την ελεύθερη ιδιωτική αναπαραγωγή, εφόσον γίνουν μέλη του Οργανισμού Συλλογικής

Διαχείρισης Έργων του Λόγου (ΟΣΔΕΛ) (άρθρο 18, παρ. 3 του [ν. 2121/1993](#)). Ο ΟΣΔΕΛ περιορίζεται στην εύλογη αμοιβή που προκύπτει από έντυπες εκδόσεις και δεν καλύπτει το σύνολο της μεταφραστικής κοινότητας, για παράδειγμα τους/τις επαγγελματίες της οπτικοακουστικής μετάφρασης (να σημειώσουμε ότι σε άλλες χώρες υπάρχουν ειδικοί φορείς, για παράδειγμα στην Ισπανία το [DAMA](#), για τον οπτικοακουστικό κλάδο, βλ. ενότητα 5 [«Οπτικοακουστική μετάφραση»](#)).

3.5.5. ΑΜΟΙΒΗ ΚΑΙ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η αμοιβή της μεταφραστικής εργασίας ορίζεται συνήθως στα σχετικά συμφωνητικά ως «προκαταβολή έναντι πνευματικών δικαιωμάτων», καθώς είναι υποχρεωτική η απόδοσή τους, όπως προαναφέραμε, και μόνο έτσι δικαιούνται να αμείβονται οι μεταφραστές/μεταφράστριες.

Η διατύπωση αυτή είναι άκρως προβληματική, καθώς δεν συνάδει ούτε με τις προαναφερθείσες καλές πρακτικές του CEATL (στα σημεία 2 και 5 γίνεται σαφής διαφοροποίηση μεταξύ αμοιβής και ποσοστού επί των πωλήσεων), ούτε με τα σχετικά ισχύοντα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. [Γερμανία](#), η οποία έχει συγγενές με το ελληνικό δικαίκο σύστημα, ενώ παρόμοια λογική ακολουθούν και τα [πρότυπα συμφωνητικά που προτείνει ο ΣΜΕΔ](#)), αλλά ούτε και με την κοινή λογική (π.χ. εάν ο εκδοτικός οίκος δεν κυκλοφορήσει/πουλήσει κανένα αντίτυπο του μεταφράσματος, τότε ο/η δημιουργός της μετάφρασης δεν δικαιούται αμοιβή;). Ανεξάρτητα από αυτή την προβληματική διατύπωση, ο/η εν λόγω δημιουργός πρέπει (βάσει του νόμου) να εισπράττει όντως (και) ποσοστό επί των πωλήσεων για πνευματικά δικαιώματα. Στην ελληνική πραγματικότητα, το ποσοστό που όντως αναγράφεται συνήθως στα σχετικά συμφωνητικά είναι υποτυπώδες (π.χ. 0,001%), αλλά ακόμα και αυτή η πρόβλεψη καταστρατηγείται στη συντριπτική πλειονότητα των μεταφράσεων, όπου προφανώς δεν τηρείται το άρθρο 5: «Στις περιπτώσεις που η αμοιβή του δημιουργού καθορίζεται σε ποσοστό επί της λιανικής πώλησης, όλα τα αντίτυπα του έργου πρέπει να φέρουν την υπογραφή του συγγραφέα, εκτός αν συμφωνηθεί άλλος τρόπος ελέγχου».

Οι εκδοτικοί οίκοι δεν ενημερώνουν (ως οφείλουν εκ του νόμου και όπως προβλέπεται στα συμφωνητικά) σχετικά με τις ετήσιες πωλήσεις του μεταφράσματος και, φυσικά, δεν αποδίδουν το τυχόν πλεόνασμα από τις πωλήσεις πέραν της αρχικής αμοιβής/προκαταβολής.

Εν κατακλείδι, η μεταφραστική αμοιβή στην Ελλάδα συνιστά πλασματική απόδοση πνευματικών δικαιωμάτων. Και παρ' ότι στην πλειονότητα των μεταφράσεων που εκδίδονται το υποτυπώδες ποσοστό επί των πωλήσεων ίσως δεν θα απέφερε κανένα επιπλέον έσοδο άξιο λόγου, υπάρχει και η περίπτωση των ευπώλητων έργων, για τα οποία ακόμη και το μικρό ποσοστό των δικαιωμάτων μπορεί να παραγάγει αξιόλογη μεταφραστική αμοιβή, όπως και των βιβλίων που επανεκδίδονται επί σειρά ετών (long sellers).

Εναπόκειται στους/στις μεταφραστές/μεταφράστριες να παρακολουθούν την πορεία των έργων τους και να διεκδικούν την αμοιβή τους – λαμβάνοντας βέβαια υπόψη ότι αυτό ίσως τους οδηγήσει σε σύγκρουση με τις εκάστοτε εκδοτικές επιχειρήσεις αλλά και γενικά με τον εκδοτικό χώρο.

Ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο ζήτημα είναι κατεξοχήν αντικείμενο συλλογικής δράσης και διεκδίκησης.

3.5.6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ/ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ/ΣΕ ΔΟΣΕΙΣ/ΜΕ «ΜΙΣΘΟ»)

Η εξόφληση της μεταφραστικής αμοιβής προβλέπεται συνήθως να γίνεται εντός τριών μηνών από την παράδοση της μετάφρασης (κάθε συμφωνητικό μπορεί να προβλέπει διαφορετικούς επί μέρους όρους, όπως καταβολή ενός ποσοστού, για παράδειγμα 40%, με την παράδοση και εξόφληση του υπολοίπου εντός ενός μηνός κ.ο.κ.). Στην πράξη, πολλοί εκδοτικοί οίκοι έχουν συγκεκριμένη ημερομηνία κάθε μήνα κατά την οποία πραγματοποιούν τις πληρωμές για όλες τις εξωτερικές τους συνεργασίες και συχνά, στην ημερομηνία αυτή, εξοφλούν το συμφωνηθέν αντίτιμο ακόμη και αν το συμφωνητικό προέβλεπε εξόφληση σε περισσότερες δόσεις. Άλλοι πάλι, παρ' ότι το συμφωνητικό προβλέπει εξόφληση εντός τριμήνου, ενδέχεται να προβαίνουν σε τμηματικές (μηνιαίες) καταβολές για πολύ περισσότερους μήνες, έως και την εξόφληση του συνολικού ποσού. Σε κάθε περίπτωση, εάν οι όροι πληρωμής δεν εξυπηρετούν τον/τη δημιουργό της μετάφρασης, θα πρέπει να τους διαπραγματευτεί. Ιδίως στην περίπτωση μετάφρασης ενός μεγαλύτερου σε έκταση έργου, είναι μάλλον μη ρεαλιστικό να εργάζεται ένας άνθρωπος επί μήνες χωρίς αμοιβή και να περιμένει να πληρωθεί για την εργασία του με τμηματικές καταβολές που ίσως επεκταθούν σε διάστημα πολλών μηνών μετά την παράδοση.

Ως εκ τούτου, είναι θεμιτό οι μεταφραστές/μεταφράστριες να επιδιώκουν προκαταβολή με την ανάθεση, αλλά και τμηματικές καταβολές που να ξεκινούν όσο

εκπονείται η μετάφραση. Παραδείγματος χάριν, για ένα μεταφραστικό έργο συνολικού τιμήματος 6.000 €, μπορούν να επιδιώξουν προκαταβολή με την ανάθεση της τάξης του 10% (600 ευρώ), 1η τμηματική καταβολή της τάξης του 30% (1.800 €) κατά την ολοκλήρωση του 1ου μισού της μετάφρασης (ενδεχομένως θα κληθούν να το «αποδείξουν» αποστέλλοντας σε μη τελική μορφή το αντίστοιχο τμήμα της μετάφρασης), 2η τμηματική καταβολή της τάξης του 30% (1.800 €) κατά την παράδοση του ολοκληρωμένου μεταφράσματος και εξόφληση του υπολοίπου 30% (1.800 €) εντός ενός ημερολογιακού μηνός από την παράδοση. Ένας τέτοιος τρόπος εξόφλησης «μιμείται», κατά κάποιον τρόπο, ενός είδους μηνιαία αντιμισθία για το μεταφραστικό έργο. Εντέλει, οι μεταφραστές/μεταφράστριες δικαιούνται να αποφασίσουν ποιος τρόπος εξόφλησης εξυπηρετεί καλύτερα τις δικές τους ανάγκες και να επιδιώξουν να επιτύχουν αυτόν τον τρόπο καταβολής της αμοιβής τους κατά τη διαπραγμάτευση των όρων του σχετικού συμφωνητικού.

3.5.7. ΡΗΤΡΕΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Οι ρήτρες εμπιστευτικότητας αφορούν ευαίσθητα δεδομένα που μπορεί να περιλαμβάνει ένα κείμενο, προσωπικά δεδομένα και απόρρητες πληροφορίες κάθε είδους. Για τα δεδομένα αυτά συνήθως υπογράφεται σύμφωνο εμπιστευτικότητας ή απορρήτου, το οποίο δεν είναι σύνηθες στον εκδοτικό χώρο – όπως στην ιατρική και στη φαρμακευτική μετάφραση ή στη μετάφραση για οργανισμούς ασφαλείας, λόγου χάριν. Σε κάποιες περιπτώσεις, ωστόσο, όπου στα έργα περιλαμβάνονται ανάλογα δεδομένα, μπορεί ο εκδοτικός οίκος να ζητήσει να συμπεριληφθούν στο συμφωνητικό ρήτρες εμπιστευτικότητας που θα αφορούν την προ της έκδοσης ανακοίνωση των συγκεκριμένων δεδομένων.

3.5.8. ΡΗΤΡΕΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ

Ως προς τη μετάφραση λογοτεχνίας, υπάρχει καλή τη πίστει σχετική ανεκτικότητα ως προς την παράδοση της μετάφρασης. Συχνά τα συμφωνητικά δεν περιλαμβάνουν καν ποινική ρήτρα για καθυστέρηση στην παράδοση, αλλά ακόμη και αν περιλαμβάνουν τέτοια ρήτρα, σπάνια θα ενεργοποιηθεί εξαιτίας μιας σχετικά μικρής καθυστέρησης, για παράδειγμα μίας εβδομάδας. Ωστόσο, σε περίπτωση μεγάλης καθυστέρησης (ή σε περίπτωση που έχει επέλθει ρήξη/διατάραξη στην επαγγελματική σχέση ακόμη και για άλλους λόγους), η ρήτρα μπορεί να ενεργοποιηθεί, ξεκινώντας κατ' αρχάς με μια εξώδικη πρόσκληση προς τον/τη μεταφραστή/μεταφράστρια να συμμορφωθεί προς

τις υποχρεώσεις του/της εντός 10-20 ημερών από την επίδοση. Σε κάποιες περιπτώσεις το συμφωνητικό προβλέπει οι ημέρες υπέρβασης της προθεσμίας επίδοσης να συνοδεύονται με χρηματική ποινική ρήτρα ως αποζημίωση του εκδοτικού οίκου (παράδειγμα από υπαρκτό συμφωνητικό: «30 € ημερησίως για κάθε ημέρα καθυστέρησης» – ένα ποσό αστρονομικά υπερβολικό σε σχέση με τη μέση αμοιβή των μεταφράσεων). Σε κάθε περίπτωση, εάν παρέλθει άκαρπη και η προθεσμία συμμόρφωσης, η σύμβαση λύεται με υπαιτιότητα του/της μεταφραστή/μεταφράστριας και, ανάλογα με τους όρους της, ο εκδοτικός οίκος μπορεί: (α) να επιστρέψει το υλικό που ενδεχομένως του έχει παραδοθεί εν μέρει, αξιώνοντας την επιστροφή κάθε χρηματικού ποσού που θα έχει ήδη καταβάλει, ή (β) να χρησιμοποιήσει το υλικό που βρίσκεται ήδη στα χέρια του χωρίς άλλη επιπρόσθετη καταβολή οποιουδήποτε ποσού, ή (γ) να αξιώσει και επιπλέον αποζημίωση.

Εν κατακλείδι, σε μια καλή (υγιή) επαγγελματική σχέση, όπου τηρούμε τις υποχρεώσεις μας (με ελάχιστες αποκλίσεις, εφόσον είναι απολύτως απαραίτητο και έχουμε ενημερώσει έγκαιρα εκ των προτέρων), η ρήτρα καθυστέρησης, εάν υπάρχει, πιθανότατα δεν θα ενεργοποιηθεί. Ωστόσο, για παν ενδεχόμενο, στην περίπτωση που συμπεριλαμβάνεται στο συμφωνητικό ρήτρα καθυστέρησης, φροντίζουμε αυτή να αντιστοιχεί σε ένα εύλογο ποσό, για παράδειγμα ένα μικρό ποσοστό επί του ποσοστού που προβλέπεται ως αποζημίωσή μας για τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος της μετάφρασης.

3.5.9. ΡΗΤΡΕΣ «ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ»

Σε ορισμένα συμφωνητικά υπάρχουν ρήτρες που αφορούν την ποιότητα της μετάφρασης. Οι ρήτρες αυτές δεν πρέπει να γίνονται δεκτές, στον βαθμό που δεν ορίζεται σαφώς η έννοια της ποιότητας, διότι έτσι αφήνεται περιθώριο στην αυθαιρεσία.

3.5.10. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΕΣ

Η αναφορά στο δικαίωμα του εκδοτικού οίκου να πραγματοποιεί όποια αλλαγή κρίνει αναγκαία συνδέεται με τη ρήτρα ποιότητας, ρητά ή υπόρρητα. Αποτελεί μια καταχρηστική ρήτρα και δεν πρέπει να γίνεται δεκτή.

Οι αλλαγές αυτές μπορεί να θεωρηθούν ότι αφορούν και την επιμέλεια: Ο/Η δημιουργός της μετάφρασης πρέπει να γνωρίζει τις αλλαγές που θα επιφέρει η τυχόν

επιμέλεια στο κείμενό του/της και να έχει δικαίωμα να τις αποδεχτεί ή να τις απορρίψει. Στην πράξη το δικαίωμα αυτό συχνά καταστρατηγείται, και είναι στο χέρι των δημιουργών να το υπερασπιστούν αφού ρητά αντίκειται στο ηθικό δικαίωμά τους που τους δίνει την εξουσία «της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου [...]», καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού οφειλομένης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό» του [v. 2121/1993](#).

3.5.11. ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΥ ΣΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Η αναγραφή του ονοματεπωνύμου του/της μεταφραστή/μεταφράστριας στο εξώφυλλο ενός μεταφρασμένου έργου προκύπτει, όπως είδαμε, από το ηθικό πνευματικό δικαίωμα, αλλά κατά τον νόμο δεν είναι υποχρεωτική όπως η αναγραφή του στη σελίδα του τίτλου. Αποτελεί ωστόσο αναγνώριση των δημιουργών της μετάφρασης αλλά και ανάληψη ευθύνης εκ μέρους τους, μέρος των καλών πρακτικών που επισημαίνει το CEATL και [πολιτισμικό πρόταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#). Εντούτοις, οι εκδοτικοί οίκοι στην Ελλάδα σπάνια δεσμεύονται συμβατικά να αναγράφεται το εν λόγω ονοματεπώνυμο στο εξώφυλλο του βιβλίου. Το συμφωνητικό μετάφρασης περιλαμβάνει συνήθως την υποχρέωση αναγραφής του στη σελίδα των συντελεστών και στη σελίδα του κύριου τίτλου, και αυτό είναι που γίνεται και στην πράξη. Ωστόσο, ακόμη και αν δεν αναφέρεται στο σχετικό συμφωνητικό, ο εκδοτικός οίκος μπορεί να επιλέξει να συμπεριλάβει το ονοματεπώνυμο του/της μεταφραστή/μεταφράστριας και στο εξώφυλλο, ιδίως εάν πρόκειται για διακεκριμένο/η (π.χ. βραβευμένο/η) επαγγελματία του κλάδου. Σε γενικές γραμμές, η αναγραφή του ονοματεπωνύμου του/της μεταφραστή/μεταφράστριας κρίνεται σημαντική για την ορατότητα του επαγγέλματος και κατ' επέκταση είναι σκόπιμο να επιδιώκουμε τη συμπερίληψη σχετικού όρου στο συμφωνητικό πριν από την υπογραφή του.

3.5.12. ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Πολύ συχνά, οι εκδοτικοί οίκοι «ζητούν» από τον/τη μεταφραστή/μεταφράστρια (συνήθως μετά το πέρας/την παράδοση της μετάφρασης) να πραγματοποιήσει πρόσθετες εργασίες, οι οποίες πιθανότατα δεν αναφέρονται καν στο σχετικό συμφωνητικό. Για παράδειγμα, σε ένα έργο λογοτεχνικής μετάφρασης μπορεί να μας ζητηθεί η μετάφραση βιογραφικών στοιχείων του/της συγγραφέα, η μετάφραση επαίνων/δημοσιευμάτων και άλλου προωθητικού υλικού για το βιβλίο, η μετάφραση

ή η σύνταξη κειμένου οπισθοφύλλου, η σύνταξη δελτίου Τύπου, η συμπλήρωση φόρμας αξιολόγησης/περιγραφής του βιβλίου, η μετάφραση ή η σύνταξη προλόγου για το βιβλίο, η παραχώρηση συνέντευξης σχετικά με το βιβλίο κ.λπ. Αντίστοιχα, στη μετάφραση ενός μη μυθοπλαστικού έργου είναι πιθανόν να μας ζητηθούν κάποιες από τις παραπάνω συμπληρωματικές εργασίες αλλά και η μετάφραση πινάκων και γραφικών, η λήψη στιγμιotypών οθόνης (screenshots), η πληκτρολόγηση σύνθετων μαθηματικών συναρτήσεων κ.ά.

Μολονότι εννοείται πως καθεμιά από αυτές τις εργασίες θα έπρεπε να κοστολογείται επιπλέον, συχνά (ιδίως όταν πρόκειται για μετάφραση μικρών σε έκταση επιπλέον κειμένων) τις παρέχουμε χωρίς επιπλέον αντίτιμο, στο όνομα της διατήρησης της καλής επαγγελματικής σχέσης με τον εκδοτικό οίκο. Ωστόσο, η πρακτική αυτή είναι επιβαρυντική και εσφαλμένη. Ένας τρόπος αντιμετώπισης του ζητήματος είναι να επιδιώκουμε τη συμπερίληψη στο συμφωνητικό όρου που να διευκρινίζει ότι τυχόν επιπλέον εργασίες δεν συμπεριλαμβάνονται στο αντίτιμο της μετάφρασης και υπόκεινται σε ξεχωριστή διαπραγμάτευση. Ένας άλλος τρόπος αντιμετώπισης του ζητήματος, εάν δεν επιθυμούμε να επιδιώξουμε τέτοια διαπραγμάτευση, είναι να διαμορφώσουμε το ποσό της αμοιβής μας για την ίδια τη μετάφραση έτσι ώστε να καλύπτει και τις εργατοώρες μας γι' αυτές τις επιπλέον αναθέσεις που σχεδόν σίγουρα θα ανακύψουν.

3.5.13. ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΑΜΟΙΒΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Η διάσταση του επείγοντος της παράδοσης ενός μεταφραστικού έργου απαντάται σε μικρότερο βαθμό στη μετάφραση βιβλίων (κυρίως των λογοτεχνικών βιβλίων) απ' ό,τι σε άλλους κλάδους της μετάφρασης (π.χ. ενδέχεται να προκύψει θέμα επείγουσας παράδοσης στη μετάφραση βιβλίων που πρέπει να κυκλοφορήσουν την ίδια ημέρα σε πολλές χώρες του κόσμου ή βιβλίων που αποτελούν μέρος μιας σειράς, όπως η επταλογία *Χάρι Πότερ*). Ωστόσο, και στη μετάφραση βιβλίων, εάν τεθεί ζήτημα επείγοντος, αυτό ασφαλώς αποτελεί ισχυρή βάση για να διαπραγματευτούμε υψηλότερη αμοιβή από εκείνη που θα ζητούσαμε εάν δεν υπήρχε ο παράγοντας της πίεσης χρόνου. Εάν υπολογίσουμε ότι θα πρέπει να δουλεύουμε πάνω από 8 ώρες καθημερινά ή/και πάνω από 5 ημέρες την εβδομάδα ώστε να παραδώσουμε τη μετάφραση στο πλαίσιο της πιεστικής προθεσμίας που μας έχει τεθεί, θα πρέπει να ζητήσουμε υψηλότερη αμοιβή.

3.5.14. ΠΑΡΟΧΗ ΔΩΡΕΑΝ ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

Μια παροχή πέραν της χρηματικής αμοιβής που είθισται να συμπεριλαμβάνεται στα συμφωνητικά (και να υλοποιείται) είναι η παραχώρηση ενός αριθμού δωρεάν αντιτύπων του βιβλίου στους/στις δημιουργούς της μετάφρασης. Ο αριθμός αυτός είναι συνήθως 5, όμως υπάρχουν «σφιχτοχέρηδες» εκδοτικοί οίκοι που παραχωρούν λιγότερα. Καλό είναι να γνωρίζουμε πως είναι απολύτως εύλογο να ζητήσουμε 5 δωρεάν αντίτυπα. Εάν επιθυμούμε περισσότερα, οι εκδοτικοί οίκοι μάς τα διαθέτουν με έκπτωση επί της λιανικής τιμής, αλλά υπάρχει και η δυνατότητα να διαπραγματευόμαστε εξαρχής περισσότερα δωρεάν αντίτυπα στο πλαίσιο του συμφωνητικού.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΠΕΛΑΤΕΙΑ

4. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΠΕΛΑΤΕΙΑ

Η συνηθέστερη μορφή εργασίας των ελεύθερων επαγγελματιών στον μεταφραστικό κλάδο είναι μέσω συνεργασίας με μεταφραστικά γραφεία. Η επόμενη πιο συνηθισμένη είναι η απευθείας συνεργασία με εταιρείες (που δεν είναι μεταφραστικά γραφεία) και μεμονωμένα άτομα. Τέλος, οι επαγγελματίες της μετάφρασης συνεργάζονται και με οργανισμούς ή και φορείς του Δημοσίου. Για λόγους ευκολίας, οι επαγγελματίες της μετάφρασης διαχωρίζουμε όλα τα παραπάνω απλώς σε «μεταφραστικά γραφεία» και «απευθείας πελατεία».

Τα πεδία ενασχόλησης των μεταφραστών/μεταφραστριών σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν κάθε είδους κείμενο, από απλά γενικά κείμενα έως τα πιο εξειδικευμένα, όπως ιατρικά, νομικά, οικονομικά κ.ο.κ. Στην πορεία της σταδιοδρομίας μας μπορεί να μεταφράσουμε από απλά έγγραφα, όπως τα πιστοποιητικά, έως πολύπλοκα ιατρικά πρωτόκολλα και εξειδικευμένο λογισμικό ή εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα. Ενδεικτικά, ό,τι δεν παράγεται στη χώρα μας αλλά εισάγεται ή προέρχεται από άλλες χώρες έχει εξαιρετικά υψηλές πιθανότητες να περάσει πρώτα από εμάς, καθώς εμείς θα φροντίσουμε να μεταφραστεί στη γλώσσα μας πριν φτάσει προς κατανάλωση, χρήση ή/και ενημέρωση στα χέρια των πολιτών. Οι τομείς εξειδίκευσης μπορούν να είναι ευρείς και να περιλαμβάνουν διάφορα πεδία, όπως ο όρος-ομπρέλα «ιατρική μετάφραση», ή να είναι και πιο συγκεκριμένοι, όπως η «οδοντιατρική μετάφραση». Οι τομείς εξειδίκευσης, ευρείς ή πιο συγκεκριμένοι, καλύπτουν κάθε πιθανό θεματικό πεδίο της αγοράς, καθώς η μετάφραση είναι η γέφυρα που ενώνει γλώσσες και, ως εκ τούτου, πολιτισμούς.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την κοστολόγηση μιας μετάφρασης είναι πολλοί και διάφοροι. Για παράδειγμα, οι πιο «δύσκολες» μεταφράσεις, από πλευράς θεματικού πεδίου, κοστολογούνται υψηλότερα σε σχέση με τις πιο απλές. Επίσης, υπάρχουν μεταφράσεις οι οποίες μπορεί να φαίνονται «απλές» και να μην ανήκουν σε συγκεκριμένο θεματικό πεδίο, αλλά να μην είναι, όπως οι μεταφράσεις αναλυτικών βαθμολογιών σπουδών, οι οποίες απαιτούν εκτενή έρευνα για τη σωστή απόδοση και την αντιστοίχιση των τίτλων των μαθημάτων. Ή, ένα άλλο παράδειγμα, οι μεταφράσεις απλών, φαινομενικά, φράσεων, που όμως αποτελούν κείμενο διαφημιστικό ή προωθητικό (marketing) και στις οποίες καλούμαστε να μεταφράσουμε δημιουργικά (το γνωστό transcreation ή, στα ελληνικά, όπως αναφέρεται σπανιότερα, μεταδημιουργία, δημιουργική μετάφραση και δημιουργική απόδοση), δημιουργώντας κατά κάποιον τρόπο νέο κείμενο στη γλώσσα-στόχο που να έχει το ίδιο επιθυμητό αποτέλεσμα με το μήνυμα που ο/η εντολέας προσπαθεί να περάσει στη γλώσσα-πηγή.

Μεγάλο ρόλο παίζει επίσης ο συνδυασμός γλωσσών του έργου, καθώς οι σπανιότεροι συνδυασμοί, τους οποίους λίγοι/ες μεταφραστές/μεταφράστριες παρέχουν, κοστολογούνται ακριβότερα, ενώ οι πιο συνηθισμένοι συνδυασμοί γλωσσών κοστολογούνται χαμηλότερα.

Εάν μεταφράζουμε από/προς μια «σπάνια ομιλούμενη» γλώσσα (π.χ. ιαπωνικά), προφανώς οι νόμοι προσφοράς και ζήτησης της αγοράς μάς επιτρέπουν να ορίσουμε υψηλότερη τιμή. Αλλά ακόμα και όταν μεταφράζουμε από/προς μια σχετικά συνηθισμένη γλώσσα (π.χ. αγγλικά), καλό είναι να μην υποτιμάμε την αμοιβή μας και να μη χαμηλώνουμε υπερβολικά τις τιμές μας εξαιτίας ενός κακώς νοούμενου ανταγωνισμού (race to the bottom). Ας μην ξεχνάμε ότι: (α) Ο λόγος για τον οποίο μια γλώσσα (π.χ. η αγγλική) είναι πιο συνηθισμένη είναι ότι απευθύνεται σε έναν συντριπτικά μεγαλύτερο αριθμό ατόμων, που σημαίνει ότι αντιστοιχεί σε ένα συντριπτικά μεγαλύτερο κομμάτι του τζίρου/κέρδους των εντολών μας. (β) Αυτή τη συνηθισμένη γλώσσα (π.χ. την αγγλική) πιθανότατα θα τη μιλάει και ο/η εντολέας μας, με αποτέλεσμα να μπορεί να ασκήσει «έλεγχο» και «κριτική» στη δουλειά μας και να επιβαρυνθούμε με πολλές επιπλέον ώρες ενασχόλησης με αντιρρήσεις και αναθεωρήσεις του μεταφράσματος μέχρι την τελική έγκριση/παραλαβή του, με τις οποίες δεν επιβαρύνονται συνάδελφοι μεταφραστές/μεταφράστριες μιας «σπάνιας» γλώσσας.

Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την τιμή μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, το εργαλείο που θα χρησιμοποιηθεί για το έργο, η ευκολία ανάγνωσης του κειμένου (π.χ. σε περιπτώσεις χειρόγραφων σημειώσεων), η ορολογία που θα χρησιμοποιηθεί (αν, για παράδειγμα, μας παρασχεθεί γλωσσάρι με ορολογία η οποία «αποκλίνει» κατά κάποιον τρόπο από τη συμβατική ορολογία που συνηθίζεται να χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο θεματικό πεδίο ή αν η ορολογία απαιτήσει εκτενή έρευνα από πλευράς μας), ο όγκος του έργου, ο όγκος οδηγιών που πρέπει να ακολουθήσουμε για τη μετάφραση, τυχόν απαιτήσεις για μορφοποίηση του τελικού εγγράφου, το χρονοδιάγραμμα της παράδοσης (αν είναι κανονική ή επείγουσα παράδοση) και η χρήση εργαλείων υποβοήθησης της μετάφρασης, τα λεγόμενα εργαλεία CAT (Computer-Aided Translation, μετάφραση με τη βοήθεια υπολογιστή). Επιπλέον, υπάρχουν και παράμετροι όπως η φύση του πελατολογίου (δηλαδή αν πρόκειται για μεταφραστικό γραφείο, μικρό ή μεγάλο, ή για απευθείας πελατεία), η χώρα όπου εδρεύει ο/η εκάστοτε πελάτης/πελάτισσα και άλλα.

Πέρα από αυτά, στην κοστολόγηση της εργασίας παίζει ρόλο και η χώρα στην οποία ζει ο/η επαγγελματίας και το τρέχον κόστος ζωής σε αυτήν.

Δεδομένης της τρέχουσας πραγματικότητας του επαγγέλματος της μετάφρασης, όπου η δουλειά γίνεται αποκλειστικά πλέον μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή και διαδικτύου, ο/η επαγγελματίας έχει τη δυνατότητα να στραφεί τόσο προς την εγχώρια όσο και προς τη διεθνή αγορά και, λαμβάνοντας ποικιλία έργων, να «αντισταθμίσει» κάπως τις χαμηλότερες με τις υψηλότερες τιμές που λαμβάνει, επιτυγχάνοντας έτσι καλύτερη οικονομική ισορροπία, κάτι που εν γένει είναι και ο στόχος των περισσότερων επαγγελματιών.

Επιπλέον, λόγω της ποικιλίας των ειδών των κειμένων προς μετάφραση, ποικίλλουν και οι τρόποι χρεώσεων. Μάλιστα, οι τρόποι χρεώσεων ποικίλλουν και από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα συνηθίζεται οι μεταφράσεις να χρεώνονται με τη λέξη του πρωτοτύπου, ενώ στη Βουλγαρία είναι πιο συνηθισμένο να χρεώνονται με τη σελίδα, όπου κάθε σελίδα θεωρείται ότι περιλαμβάνει 1.800 χαρακτήρες με κενά. Δεν υπάρχει κάποιος αυστηρός κανόνας για τις χρεώσεις και αυτές γίνονται κατά περίπτωση.

Οι διαφορές στις χρεώσεις έγκεινται στο γεγονός ότι η καταμέτρηση εξαρτάται από το πρωτότυπο κείμενο ή και από το κείμενο-στόχο. Ανάλογα με το ζεύγος των γλωσσών, το μετάφρασμα μπορεί να βγει πιο μεγάλο ή πιο μικρό από το πρωτότυπο. Μια ενδεικτική περίπτωση είναι αυτή των γερμανικών, όπου μία λέξη μπορεί να αποτελείται από πολλές άλλες επί μέρους λέξεις, και άρα δεν είναι εφικτή η χρέωση με τη λέξη στη μετάφραση αλλά γίνεται με τη γραμμή/αράδα συνήθως έκτασης 55 χαρακτήρων με κενά (Normzeile/Standardzeile). Μια άλλη περίπτωση είναι αυτή των γλωσσών που δεν χρησιμοποιούν το λατινικό αλφάβητο αλλά τους χαρακτήρες (ή σύμβολα ή ιδεογράμματα), όπως τα κινεζικά. Εκεί η χρέωση γίνεται ανά ιδεόγραμμα, ενώ ως βάση ορίζεται ένα ιδεόγραμμα να αντιστοιχεί σε περίπου 1,8 λέξεις σε γλώσσες που χρησιμοποιούν το λατινικό αλφάβητο, χωρίς αυτό να είναι κανόνας, καθώς ενδέχεται να αντιστοιχεί και σε δύο, τρεις ή και τέσσερις λέξεις, κάτι που εξαρτάται πάντα από τη γλώσσα-στόχο.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, γίνεται αμέσως εμφανές ότι δεν είναι εφικτό να υπάρχει μια γενική, αυστηρή και καθολική μέθοδος για την κοστολόγηση ενός έργου μετάφρασης. Περισσότερα για τους τρόπους χρεώσεων θα δούμε στην ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1.3. [«Συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής»](#).

Στις ενότητες που θα ακολουθήσουν, θα μάθουμε περισσότερα για τον τρόπο συνεργασίας με μεταφραστικά γραφεία και απευθείας πελατεία, και θα εξετάσουμε ορισμένα σενάρια κοστολόγησης έργου, τα οποία μπορούμε μετέπειτα να προσαρμόσουμε στα δικά μας δεδομένα.

4.1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ (ΜΕ/ΧΩΡΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ)

4.1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι μεταφραστικές επιχειρήσεις λειτουργούν ως μεσάζοντες μεταξύ των εντολέων τους και των επαγγελματιών της μετάφρασης. Το θετικό με τις συνεργασίες αυτές είναι ότι δεν χρειάζεται να ασχοληθούμε με τίποτα πέρα από την εργασία που αναλαμβάνουμε. Δηλαδή, δεν χρειάζεται να έχουμε τμήμα μάρκετινγκ ή λογιστήριο, ούτε να ετοιμάζουμε τα αρχεία των έργων για μετάφραση. Όλα αυτά τα κάνει η μεταφραστική επιχείρηση κι εμείς διεκπεραιώνουμε μόνο ένα μέρος του κύκλου ζωής του έργου.⁹

Τα έργα μάς προσφέρονται ανάλογα με την εξειδίκευση και τις γλώσσες εργασίας μας.

Να διευκρινίσουμε αρχικά ότι, για τις μεταφραστικές επιχειρήσεις, τα έργα διεκπεραιώνονται σε διάφορα διακριτά μεταξύ τους στάδια, διαδικασία η οποία συνήθως ονομάζεται ΤΕΡ (translation, editing, proofreading)¹⁰, δηλαδή «μετάφραση,

⁹ Ωστόσο, να διευκρινίσουμε εδώ ότι, όπως με όλες τις εργασίες, όσο περισσότερα γνωρίζουμε για τον τομέα μας (π.χ. προετοιμασία έργων για μετάφραση κ.λπ.) τόσο ευκολότερα θα μπορούμε να αντιληφθούμε τις πληροφορίες που λαμβάνουμε και τόσο καλύτερα θα μπορούμε να αντεπεξέλθουμε σε τυχόν προβλήματα που θα συναντήσουμε (π.χ. να μη δουλεύει σωστά ένα αρχείο και το αρμόδιο άτομο να μην είναι διαθέσιμο άμεσα να μας βοηθήσει).

¹⁰ Editing, δηλαδή επιμέλεια, που αναφέρεται ενίοτε και ως revision. Στόχος της επιμέλειας είναι να επιβεβαιώσει ότι η μετάφραση είναι πλήρης και ακριβής και ότι συμφωνεί με τις προδιαγραφές του έργου. Αυτό γίνεται με την εξέταση του μεταφράσματος σε αντιπαραβολή με το πρωτότυπο και με τη διόρθωση πάσης φύσεως λαθών, όπως ορθογραφικά, γραμματικά, συντακτικά, υφολογικά και άλλα. Στην εργασία αυτή περιλαμβάνεται, επίσης, ο έλεγχος και η τεκμηρίωση της ορολογίας που έχει χρησιμοποιηθεί στη μετάφραση και το κατά πόσο αυτή συμφωνεί με τις απαιτήσεις των εντολέων μας, του έργου και του γενικότερου κλάδου στον οποίο ανήκει το κείμενο.

Proofreading, δηλαδή αναθεώρηση, με ανάγνωση μόνο του μεταφράσματος. Έλεγχος για λάθη [πριν από τη δημοσίευση](#).

Ωστόσο, σύμφωνα με το [ISO 17100:2015\(E\)](#), ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί:

«2.2.5 check: examination of *target language content* (2.3.3) carried out by the *translator* (2.4.4).

2.2.6 revision: bilingual examination of *target language content* (2.3.3) against *source language content* (2.3.2) for its suitability for the agreed purpose Note 1 to entry: The term bilingual editing is sometimes used as a synonym for revision.

2.2.7 review: monolingual examination of *target language content* (2.3.3) for its suitability for the agreed purpose.

Note 1 to entry: The term monolingual editing is sometimes used as a synonym for review.

επιμέλεια και αναθεώρηση». Τα τελευταία χρόνια, αυτή η διαδικασία έχει εμπλουτιστεί και με διάφορα επιπλέον βήματα, όπως δεύτερη επιμέλεια (review) και τρίτη επιμέλεια (revision), μονογλωσσικές ή διγλωσσικές και οι δύο, τελική μονογλωσσική αναθεώρηση (proofreading), LQA (Linguistic Quality Assurance), που είναι δειγματοληπτική διγλωσσική επιμέλεια μικρού ή μεγάλου μέρους του κειμένου, LQI (Linguistic Quality Inspection), που είναι συχνά το ίδιο με το LQA, QA (Quality Assurance), που είναι ποιοτικός έλεγχος με χρήση εξειδικευμένου εργαλείου ή χωρίς, επιδιόρθωση σφαλμάτων (κυρίως γλωσσικών) εντός λογισμικού (bug fixing), δοκιμασία του τελικού μεταφρασμένου λογισμικού (testing), LSO (Linguistic Sign-Off), που είναι διγλωσσική ή μονογλωσσική τελική επιμέλεια, και πολλά άλλα.

Για τις ανάγκες μας εν προκειμένω, ας διαχωρίσουμε τις εργασίες γενικά στο στάδιο που αφορά τη μετάφραση ¹¹ (όπου η χρέωση γίνεται, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, με τη λέξη ή ωριαία) και σε άλλες εργασίες που κυρίως αφορούν τον έλεγχο της μετάφρασης (όπου η χρέωση γίνεται, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ωριαία) και με τις οποίες θα ασχοληθούμε στην επόμενη ενότητα .

Οι εργασίες που κατατάξαμε στην κατηγορία «μετάφραση» αφορούν, στη συντριπτική τους πλειονότητα, αρχεία σε ηλεκτρονική μορφή. Αυτά μπορεί να είναι σε διάφορα μορφότυπα, για τα οποία απαιτείται ή όχι η χρήση ειδικού λογισμικού. Για παράδειγμα, ένα αρχείο σε μορφή .docx δεν χρειάζεται ειδικό λογισμικό, υπό την έννοια ότι στους περισσότερους υπολογιστές είναι εγκατεστημένο ένα λογισμικό επεξεργασίας κειμένου όπως το MS Word. Για αρχεία σε πιο εξειδικευμένη μορφή, όπως τα .idml (μακέτες στοιχειοθεσίας), χρειάζεται να έχουμε εγκατεστημένο στον υπολογιστή μας το συγκεκριμένο λογισμικό που τα «διαβάζει», εν προκειμένω το Adobe InDesign. Τις περισσότερες φορές, ωστόσο, ενημερωνόμαστε εκ των προτέρων για τη μορφή των αρχείων και δεν θεωρείται προαπαιτούμενο η χρήση εξειδικευμένου λογισμικού, πέραν των εργαλείων υποβοήθησης της μετάφρασης

2.2.8 proofread: examine the revised *target language content* (2.3.3) and applying *corrections* (2.5.4) before printing».

Για ελληνικές αποδόσεις, δείτε και το σχετικό [γλωσσάρι του ΕΛΟΤ](#).

Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, καθώς δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των ορισμών αυτών ή και του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται κάθε φορά, θα πρέπει να βεβαιωνόμαστε για το νόημα που δίνεται σε κάθε όρο προτού αναλάβουμε την εκάστοτε εργασία.

¹¹ Ο όρος «μετάφραση» είναι ένας όρος-ομπρέλα που περιλαμβάνει και εργασίες όπως το transcreation (μεταδημιουργία/δημιουργική απόδοση), την επιχώρια/τοπική προσαρμογή (localization) και άλλες εργασίες που αφορούν τη μεταφορά νοήματος από μια γλώσσα Α σε μια γλώσσα Β.

(CAT tools) και κάποιων εργαλείων διασφάλισης ποιότητας, για παράδειγμα του Apsic XBench. Αυτά τα εργαλεία θα τα δούμε παρακάτω.

Τα μεταφραστικά γραφεία, επίσης, μπορεί να αναλάβουν έργο μετάφρασης κειμένων υπό μορφή εγγράφων μη ηλεκτρονικής μορφής, για παράδειγμα χειρόγραφες βεβαιώσεις από ιατρικό προσωπικό ή εκτυπώσεις εκθέσεων και κάθε άλλο έγγραφο παρόμοιου τύπου. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων τα έγγραφα αυτά σαρώνονται και μετατρέπονται, αρχικά, σε PDF. Κατόπιν, οι επιλογές είναι δύο: είτε θα σταλούν για μετάφραση ως έχουν, υπό μορφή PDF, είτε θα περάσουν από κάποιο ειδικό λογισμικό οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (Optical Character Recognition – OCR), όπου και θα μετατραπούν σε επεξεργάσιμο έγγραφο, συνήθως MS Word, και μετά θα σταλούν για μετάφραση με ή χωρίς απαίτηση χρήσης μεταφραστικού εργαλείου.

Μια από τις έννοιες που χρησιμοποιούν κατά κόρον τα μεταφραστικά γραφεία και θα πρέπει να εξηγήσουμε, σε αυτό το σημείο, αφορά το **Purchase Order** («το PO», όπως λέγεται στην καθομιλουμένη) ή αλλιώς την *Εντολή ανάθεσης του έργου*. Είναι ουσιαστικά μια συμφωνία ανάμεσα σε εμάς και στη μεταφραστική επιχείρηση, η οποία παραθέτει όλες τις παραμέτρους του συγκεκριμένου έργου και διά της οποίας εμείς δεσμευόμαστε να διεκπεραιώσουμε το εκάστοτε έργο εντός της συμφωνημένης προθεσμίας, με τη συγκεκριμένη τιμή, ακολουθώντας τυχόν συγκεκριμένες οδηγίες, πρότυπα ποιότητας κ.λπ., ενώ η εταιρεία με τη σειρά της δεσμεύεται να μας καταβάλει το συμφωνηθέν ποσό εντός της συμφωνημένης προθεσμίας πληρωμής (η οποία κυμαίνεται ανάλογα με την εταιρεία). Καλό είναι να μην ξεκινάμε ένα έργο χωρίς να έχουμε λάβει το PO. Πέρα από τα παραπάνω, το PO περιλαμβάνει και τον μοναδικό κωδικό του έργου, τον οποίο θα χρησιμοποιήσουμε αργότερα για να τιμολογήσουμε το έργο. Συχνά τα μεταφραστικά γραφεία εκδίδουν το PO μετά το έργο, μόνο και μόνο για τον σκοπό της συμφωνίας των αμοιβών προς πληρωμή με το σχετικό τιμολόγιο που θα εκδώσουν οι επαγγελματίες. Αυτό δεν αποτελεί τροχοπέδη όταν το μεταφραστικό γραφείο είναι έμπιστο. Επίσης, υπάρχει περίπτωση αυτό να γίνεται για οικονομία χρόνου, όταν πρόκειται για πάρα πολλά μικρά έργα διάσπαρτα μέσα στον μήνα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το γραφείο συγκεντρώνει πολλά έργα μαζί σε ένα PO, το οποίο στέλνει εφάπαξ μία φορά στο τέλος του μήνα, για παράδειγμα.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι δεν εκδίδουν όλες οι εταιρείες PO· αυτό γίνεται συνήθως από τα μεγαλύτερα γραφεία. Στις συνεργασίες με τα μικρότερα γραφεία τη θέση του PO παίρνει το μήνυμα (email) ανάθεσης του έργου προς εμάς, όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του έργου και οι συναφείς πληροφορίες, ενώ δεν γίνεται αναφορά στους όρους πληρωμής ή άλλες τέτοιες πιο βασικές λεπτομέρειες. Αυτά έχουν ήδη προσυμφωνηθεί μέσω κάποιας σύμβασης με το γραφείο. Το μήνυμα (email), λαμβάνοντας τη θέση του PO, αποτελεί και τη

«δέσμευση» της εταιρείας απέναντί μας, ενώ η λήψη και η επιβεβαίωσή του από εμάς αποτελεί τη δική μας δέσμευση προς την εταιρεία.

Ένα επίσης σημαντικό έγγραφο που μας ζητείται να υπογράψουμε κατά την έναρξη της συνεργασίας μας με τις μεταφραστικές επιχειρήσεις είναι το συμφωνητικό εμπιστευτικότητας (Non-disclosure agreement, NDA). Σε γενικές γραμμές, το συμφωνητικό αυτό περιλαμβάνει ρήτρα τήρησης του απορρήτου του υλικού που θα επεξεργαστούμε για λογαριασμό της εταιρείας, ρήτρα μη ανταγωνισμού και άλλες αντίστοιχες ρήτρες. Καλό είναι να διαβάζουμε πολύ προσεκτικά τα έγγραφα αυτά πριν τα υπογράψουμε. Επίσης, συχνά για σύμπτυξη του υλικού, περιλαμβάνει και ολόκληρη τη σύμβαση συνεργασίας μεταξύ των μεταφραστών/μεταφραστριών και των εταιρειών.

Τα έργα μπορεί να ανατίθενται είτε μέσω των μεμονωμένων υπευθύνων διαχείρισης έργου (Project Manager, PM), που είναι φυσικά πρόσωπα, είτε μέσω κάποιου αυτοματοποιημένου συστήματος όπως το Plunet, το XTRF κ.ά.

Στην πρώτη περίπτωση συνήθως λαμβάνουμε email με τα στοιχεία του έργου (γλωσσικός συνδυασμός, όγκος, προθεσμία, ενδεχομένως προϋπολογισμός κ.λπ.) και απαντάμε αντίστοιχα. Αυτού του είδους η αλληλεπίδραση περιλαμβάνει, άρα, και έναν βαθμό ανθρώπινης επαφής με τους/τις PM, οπότε υπάρχει και περιθώριο διαπραγμάτευσης της προθεσμίας, της αμοιβής κ.λπ. Η ανταλλαγή email, επίσης, μας διασφαλίζει ότι δεν θα υπάρξει κάποιο λάθος στη συνεννόηση, όπως ίσως να προέκυπτε μέσω τηλεφωνικής συνεννόησης.

Στη δεύτερη περίπτωση υπάρχουν δύο ενδεχόμενα:

α) Το αυτοματοποιημένο email με τις λεπτομέρειες του έργου αποστέλλεται σε εμάς προσωπικά και δεχόμαστε ή απορρίπτουμε το έργο μέσω ενός συνδέσμου που παρατίθεται μέσα στο μήνυμα, οπότε, σε περίπτωση εκ μέρους μας απόρριψης, το έργο θα προσφερθεί στο επόμενο διαθέσιμο άτομο και ούτω καθεξής.

β) Το αυτοματοποιημένο μήνυμα απευθύνεται σε ολόκληρο το σύνολο (τη «δεξαμενή εργαζομένων», γνωστή ευρύτερα στην αγορά ως pool) των επαγγελματιών που πληρούν τις προϋποθέσεις για το εν λόγω έργο, οπότε το έργο ανατίθεται αυτόματα σε όποιο άτομο το δεχτεί πρώτο.

Σε καμία από τις δύο αυτές υποπεριπτώσεις δεν υπάρχει αλληλεπίδραση με άνθρωπο, αφού τη διαχείριση όλων των βημάτων του έργου την αναλαμβάνει το σύστημα. Οπότε, αντίστοιχα, δεν υπάρχει περιθώριο διαπραγμάτευσης. Ωστόσο, ορισμένες εταιρείες παρέχουν, μαζί με το αυτοματοποιημένο αυτό μήνυμα, και τα

στοιχεία του/της εκάστοτε PM που έκανε την ανάθεση, έτσι ώστε ο/η επαγγελματίας να μπορεί να επικοινωνήσει, σε επόμενη φάση, αν χρειαστεί κάτι για το έργο.

Αναφορικά με την αμοιβή σε αυτού του τύπου τα έργα, τα ενδεχόμενα είναι και πάλι δύο:

α) Είτε υπάρχει αποθηκευμένη στο σύστημα μια βασική τιμή (ανά λέξη, ωριαία κ.λπ.) η οποία, αφού δεχτούμε το έργο, πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των λέξεων ή των ωρών που έχει προκαθορίσει η μεταφραστική επιχείρηση και εκδίδεται αυτομάτως το ΡΟ, το οποίο λαμβάνουμε με την ίδια αυτοματοποιημένη διαδικασία.

β) Είτε έχει συμπεριληφθεί στις λεπτομέρειες του έργου ένα κατ' αποκοπή (flat) ποσό για την πραγματοποίηση του συγκεκριμένου έργου, ανεξάρτητα από τη δική μας τιμή, οπότε, εφόσον αναλάβουμε το έργο, στο ΡΟ θα εμφανίζεται αυτό το ποσό.

Τώρα, αναφορικά με τα εργαλεία υποβοήθησης της μετάφρασης (ή εργαλεία CAT). Στην πλειονότητά τους, οι μεταφραστικές εταιρείες χρησιμοποιούν τέτοια εργαλεία, και το ίδιο και οι μεταφραστές/μεταφράστριες. Το κάθε εργαλείο μπορεί να το έχουμε αγοράσει εμείς και είτε να είναι εγκατεστημένο στον υπολογιστή μας είτε να βρίσκεται online στον διακομιστή της ίδιας της εταιρείας ή της εταιρείας από όπου εκμισθώνουν τη χρήση του. Υπάρχουν πολλά εργαλεία CAT, όπως το Trados Studio, το MemoQ ή το Phrase, ενώ ορισμένες (συνήθως μεγάλες) μεταφραστικές εταιρείες έχουν και δικά τους αντίστοιχα εργαλεία, τα οποία έχουν αναπτύξει και χρησιμοποιούν στο πλαίσιο της αποκλειστικής εκμετάλλευσης.

Σε πολλές περιπτώσεις η εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιεί αποκλειστικά ένα από αυτά τα εργαλεία, οπότε μας επιβάλλει, κατά κάποιον τρόπο, να το χρησιμοποιούμε για τη μεταξύ μας συνεργασία. Άλλες εταιρείες, πάλι, για να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των πελατών/πελατιστών τους, χρησιμοποιούν πληθώρα τέτοιων εργαλείων.

Ορισμένα από αυτά τα εργαλεία διαθέτουν συνήθως κάποια δωρεάν έκδοση, η οποία ενεργοποιείται κάθε φορά που αναλαμβάνουμε ένα έργο από τη μεταφραστική εταιρεία, για παράδειγμα μέσω κινητής άδειας (floating license), και απενεργοποιείται μόλις ολοκληρωθεί η εργασία μας. Τέτοιες δυνατότητες έχουν εργαλεία όπως το Phrase ή το MemoQ. Άλλα δεν παρέχουν αυτή τη δυνατότητα και θα πρέπει, αναγκαστικά, να τα διαθέτουμε εμείς.

Η χρέωση των έργων που διεκπεραιώνονται με εργαλείο CAT γίνεται σύμφωνα με την ανάλυση του κειμένου από το εργαλείο.

Totals					
Total	Type	Segments	Words	Characters	Percent
Files:1	PerfectMatch	0	0	0	0.00%
Chars/Word:5.24	Context Match	0	0	0	0.00%
	Repetitions	8	81	398	3.13%
	Cross-file Repetitions	0	0	0	0.00%
	100%	1	1	11	0.04%
	95% - 99%	2	5	17	0.19%
	85% - 94%	0	0	0	0.00%
	75% - 84%	0	0	0	0.00%
	50% - 74%	0	0	0	0.00%
	New/AT	145	2500	13134	96.64%
	AdaptiveMT Baseline	0	0	0	0.00%
	AdaptiveMT with Learnings	0	0	0	0.00%
	Total	156	2587	13560	100%

Εικόνα 1: Παράδειγμα ανάλυσης από το μεταφραστικό εργαλείο Trados Studio.

Δεν θα σταθούμε στον τρόπο με τον οποίο ένα μεταφραστικό εργαλείο αναλύει ένα κείμενο προς μετάφραση, καθώς κάτι τέτοιο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος οδηγού. Θα υποθέσουμε ότι οι μεταφραστές/μεταφράστριες που έχουν στα χέρια τους αυτόν τον οδηγό γνωρίζουν πώς λειτουργούν τα μεταφραστικά εργαλεία.

Σε αυτές, λοιπόν, τις περιπτώσεις, όπου γίνεται ανάλυση του πρωτότυπου κειμένου το οποίο πρόκειται να μεταφραστεί, εφαρμόζεται η λεγόμενη στάθμιση (weighting) του όγκου λέξεων ανά κατηγορία (type) του παραπάνω ενδεικτικού πίνακα. Όλα τα μεταφραστικά εργαλεία παράγουν αναλύσεις οι οποίες θα διαχωρίζουν τις λέξεις (σκεφτείτε «φράσεις», προτάσεις ή κομμάτια προτάσεων) σε κατηγορίες ίδιες ή παρόμοιες με αυτές του παραπάνω πίνακα.

Οι μεταφραστές/μεταφράστριες έχουμε μια «βασική» τιμή (standard rate), την οποία πληρωνόμαστε για κάθε νέα λέξη που μεταφράζουμε. Έτσι, πληρωνόμαστε το 100% της βασικής τιμής μας ανά λέξη για όλες τις νέες λέξεις, τα no match (αλλιώς «new words»). Για όλες τις υπόλοιπες αντιστοιχίσεις (τα «match» που προβλέπει το εργαλείο), για τις οποίες θα βοηθήσει η μεταφραστική μνήμη κατά τη μετάφραση, προσυμφωνούμε με το γραφείο ένα συγκεκριμένο ποσοστό με βάση το οποίο αυτές θα πληρωθούν, λαμβάνοντας ως «βάση» τη βασική τιμή μας ανά λέξη. Για παράδειγμα, για κάτω από ένα συγκεκριμένο ποσοστό (συνήθως κάτω από το 70%), πληρωνόμαστε το μισό περίπου της βασικής τιμής ανά λέξη, για τα λεγόμενα low

fuzzy (70-85%), το ένα τρίτο της βασικής τιμής ανά λέξη για τα λεγόμενα high fuzzy (85-99%), και ένα ακόμα μικρότερο ποσοστό για τα λεγόμενα 100% match (αυτά που προέρχονται από τη μνήμη) και τα repetitions ή context match (τις εσωτερικές επαναλήψεις μέσα στο κείμενο αλλά και μεταξύ των αρχείων ενός έργου). Σε κάποιες περιπτώσεις, η εταιρεία μπορεί να ζητήσει να μην ελεγχθούν καθόλου τα 100% ή context match (τα οποία είναι τα 100% match στο ίδιο συγκεκριμένο), οπότε και δεν τα πληρωνόμαστε. Αυτό θα πρέπει να αναφέρεται από την αρχή στις οδηγίες του έργου και να αντικατοπτρίζεται και στο PO που θα λάβουμε από την εταιρεία.

Πολλαπλασιάζοντας, λοιπόν, το συμφωνημένο ποσοστό χρέωσης (ή έκπτωσης, αντίστροφα) της βασικής τιμής με τον όγκο λέξεων κάθε κατηγορίας (no match, 50%-74% κ.ο.κ.), προκύπτει ένας αριθμός λέξεων που αποτελεί τον σταθμισμένο (weighted) όγκο λέξεων. Στο τέλος αθροίζονται οι σταθμισμένες λέξεις και προκύπτει έτσι ο σταθμισμένος όγκος λέξεων (το λεγόμενο weighted wordcount) που αποτελεί και τον όγκο λέξεων που θα πληρωθούμε.

Παράδειγμα (με βάση τις κατηγορίες της Εικόνας 1):

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε συμφωνήσει στην εξής βασική τιμή: 0,20 €/λέξη.

Το γραφείο με το οποίο συνεργαζόμαστε έχει την παρακάτω κλίμακα χρεώσεων για τις κατηγορίες ομοιοτήτων που εμφανίζονται στην αναφορά της ανάλυσης:

Κατηγορία	Ποσοστό της βασικής τιμής ανά λέξη (weight)
PerfectMatch	44%
Context match	44%
Repetitions	44%
Cross file repetitions	44%
100%	44%
95%-99%	65%
85%-94%	65%
75%-84%	100%
50%-74%	100%
New	100%

Πίνακας 1: Συμφωνημένο ποσοστό χρέωσης ανά κατηγορία ομοιότητας.

Με βάση τα στοιχεία της Εικόνας 1 και του Πίνακα 1, προκύπτει ο παρακάτω πίνακας υπολογισμού της αμοιβής μας:

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ					
	Λέξεις	Τιμή ανά λέξη (€)	Ποσοστό της βασικής τιμής ανά λέξη (weight)	Κόστος	Σταθμισμένες λέξεις (weighted words)
PerfectMatch	0	0,2	44%	0	0
Context match	0	0,2	44%	0	0
Repetitions	81	0,2	44%	7,128	35,64
Cross file repetitions	0	0,2	44%	0	0
100%	1	0,2	44%	0,088	0,44
95%-99%	5	0,2	65%	0,65	3,25
85%-94%	0	0,2	65%	0	0
75%-84%	0	0,2	100%	0	0
50%-74%	0	0,2	100%	0	0
New	2.500	0,2	100%	500	2.500
Total Volume (Words)	2.587			Σύνολο σταθμισμένων λέξεων	2.539,33

Πίνακας 2: Υπολογισμός σταθμισμένων λέξεων.

Συνεπώς, η μετάφραση θα πρέπει να αμειφθεί ως εξής:

$$0,20 \text{ €} \times 2.539,33 = 507,86 \text{ €}.$$

4.1.2. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Τα έργα τα οποία μας αναθέτουν τα μεταφραστικά γραφεία έχουν τρομερά μεγάλη ποικιλία. Τα μεταφραστικά γραφεία αναλαμβάνουν, λίγο πολύ, κάθε είδους μετάφραση, με εξαίρεση ίσως τη μετάφραση για τον εκδοτικό χώρο. Στις υπηρεσίες ενός γραφείου περιλαμβάνονται συνήθως και υπηρεσίες όπως η οπτικοακουστική μετάφραση, η μεταγραφή, η μεταδημιουργία ή δημιουργική απόδοση (transcreation), η επιμέλεια και πολλά άλλα είδη εργασιών, αλλά εδώ θα ασχοληθούμε με την απλή, αμιγώς νοούμενη μετάφραση.

Ακολουθούν, ενδεικτικά, συνήθη έργα μεταφραστικών γραφείων:

- Ιατρική μετάφραση (κλινικά πρωτόκολλα, γνωματεύσεις, εξετάσεις ασθενών, ιατρικές εκθέσεις, ιατρικοί φάκελοι ασθενών, λογισμικό για ιατρικές συσκευές, εγχειρίδια χρήσης ιατροτεχνολογικών προϊόντων, υλικών και εργαλείων, συνοδευτικό υλικό φαρμάκων, κατάλογοι υλικών και εργαλείων, ιστοσελίδες ιατρικών-φαρμακευτικών εταιρειών, εφαρμογές ιατρικής φύσης για φορητές συσκευές και άλλα).
- Νομική μετάφραση (συμβάσεις, όροι και προϋποθέσεις χρήσης, κανονισμοί, ρυθμιστικά έγγραφα, πολιτικές απορρήτου, δικαστικά έγγραφα, αγωγές, αλληλογραφία, εμπορικά σήματα, εξουσιοδοτήσεις, διαιτησίες, ευρεσιτεχνίες, συμβόλαια, μεταφράσεις δικαίου και άλλα).
- Οικονομική μετάφραση (οικονομικές εκθέσεις, ισολογισμοί, τραπεζικά έγγραφα, πλατφόρμες κρυπτονομισμάτων, πλατφόρμες-ανταλλακτήρια νομισμάτων, φορολογικές δηλώσεις, εκκαθαριστικά, έγγραφα λογιστικών προτύπων, επενδυτικά προϊόντα και άλλα).
- Τεχνική μετάφραση (έγγραφα και υλικό, ηλεκτρονικά και μη, ή λογισμικό, εφαρμογές και ιστοσελίδες για κάθε λογής κλάδο όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, η αρχιτεκτονική, η ενέργεια, η βιομηχανία, η πληροφορική, οι ηλεκτρονικές συσκευές, η μηχανολογία, η ηλεκτρονική, η σεισμολογία, η αρχαιολογία, τα βιντεοπαιχνίδια κάθε είδους [gaming], οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, οι πλατφόρμες βιντεοπαιχνιδιών, τα ηλεκτρονικά καταστήματα, οι κατασκευές, η ναυτιλία, η αεροπορία και η αεροναυπηγική, τα οπλικά συστήματα και πάρα πολλά άλλα).
- Μεταφράσεις πιστοποιητικών και άλλων εγγράφων.
- Μεταφράσεις για τον κλάδο του τουρισμού, των επιχειρήσεων, της διαφήμισης, του μάρκετινγκ και άλλα.

Όπως διαφαίνεται, οι μεταφράσεις υπάρχουν στην κυριολεξία παντού – και παντού υπάρχουν ευκαιρίες εργασίας για τους/τις μεταφραστές/μεταφράστριες.

4.1.3. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ

Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι χρέωσης στον τομέα της μετάφρασης παρουσιάζονται στον παρακάτω συνοπτικό πίνακα.

Χρέωση	Υπηρεσία
Ανά λέξη κειμένου-πηγής	Στα περισσότερα έργα.
Ανά λέξη κειμένου-στόχου	Για υλικό στο οποίο δεν είναι εύκολο να υπολογιστούν οι λέξεις του πρωτοτύπου, όπως τα μη επεξεργάσιμα PDF ή οι χειρόγραφες σημειώσεις.
Ανά αράδα του πρωτοτύπου¹²	Συνήθως για γερμανικά κείμενα ή για κείμενα προερχόμενα από γερμανικά γραφεία.
Ανά χιλιάδα λέξεων του πρωτοτύπου	Συνήθως χρησιμοποιείται από βρετανικά ή αμερικανικά γραφεία. Στην Ελλάδα μπορούμε να πολλαπλασιάσουμε την τιμή μας ανά λέξη με το 1.000, για να βρούμε την τιμή που θα προτείνουμε στη μεταφραστική εταιρεία.
Ανά σελίδα	Αποτελεί το πρότυπο για τη μετάφραση κειμένων της ΕΕ, όπως εμφανίζεται στις ανακοινώσεις των διαγωνισμών για την ανάληψη έργων μετάφρασης. Συνηθίζεται, επίσης, σε χώρες όπως η Βουλγαρία. Ο αριθμός των χαρακτήρων ανά σελίδα ποικίλλει. ¹³

¹² Κάθε «αράδα» (Normzeile ή/και Standardzeile) περιλαμβάνει συνήθως 55 χαρακτήρες που μετρούνται μαζί με τα κενά.

¹³ Πρότυπο ΕΕ: [Τυποποιημένη σελίδα](#): Μια τυποποιημένη σελίδα αντιστοιχεί σε 1.500 χαρακτήρες μεταφράσιμου κειμένου, χωρίς να υπολογίζονται τα κενά διαστήματα. Οι σελίδες μετρούνται με βάση την αρχική γλώσσα-πηγή.

Ανά 16σέλιδο	Βιβλία, περιοδικά, έντυπα κ.λπ. Βλ. και ενότητα 3, παρ. 3.3, «Συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής (με παραδείγματα ανάγωσης σε μηνιαίο εισόδημα)» .
Ανά ώρα	Επιμέλεια, DTP (ηλεκτρονική σελιδοποίηση), MTPE (Machine-Translation Post-Editing) κ.λπ.
Ανά λεπτό αναπαραγωγής πρωτότυπου υλικού	Υποτιτλισμός, απομαγνητοφώνηση κ.λπ. Βλ. και ενότητα 5, παρ. 5.1.4, «Συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής» .
Ελάχιστη χρέωση	Για μικρές δουλειές. ¹⁴
Κατ' αποκοπή	Εφάπαξ χρέωση για έργα όπως βιβλία, έργα του Δημοσίου κ.λπ.

Πίνακας 3: Είδη χρεώσεων μετάφρασης.

Με βάση τα παραπάνω, γίνεται εμφανές εξ αρχής πως δεν έχουμε μία τιμή για όλα, αλλά προσαρμόζουμε τις τιμές μας ανάλογα με τα δεδομένα του εκάστοτε έργου ή ενός συνόλου έργων ίδιων παραμέτρων. Περαιτέρω παραδείγματα είναι η μετάφραση γλωσσариών, που συνήθως χρεώνεται με την ώρα, η μεταδημιουργία ή δημιουργική απόδοση (transcreation), που χρεώνεται με την ώρα αλλά σε υψηλότερη τιμή από τη βασική τιμή ανά λέξη, και πολλά άλλα.

Όσον αφορά, τώρα, τον υπολογισμό της παραγωγικότητας, η οποία, σε συνδυασμό με την τιμή που καθορίζουμε ανά λέξη, θα μας αποδώσει την επιθυμητή αμοιβή ανά ώρα (εργατοώρα, βλ. ενότητα 2 [«Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης»](#)), αυτό που διαφαίνεται στην αγορά είναι ότι, για έναν οικείο μας γλωσσικό συνδυασμό (π.χ. EN-EL) και ένα οικείο θέμα, αναμένεται μέση παραγωγικότητα περίπου 250-320 λέξεων την ώρα (ή 2.000-2.500 λέξεων την ημέρα). Αυτό προφανώς μπορεί να αυξηθεί αρκετά με την εμπειρία, ενώ παράλληλα αυξομειώνεται ανάλογα με τις δυσκολίες του έργου ή με τον συνδυασμό γλωσσών και άλλα. Υπενθυμίζεται ότι μιλάμε πάντα για μετάφραση και όχι μετεπιμέλεια μηχανικής μετάφρασης, η οποία έχει διαφορετικούς τρόπους υπολογισμού.

¹⁴ Συνήθως «μικρή» δουλειά θεωρείται ένα πρωτότυπο κάτω των 250 λέξεων.

Από εμπειρικά δεδομένα της συντακτικής ομάδας, φαίνεται πως η μέση και τυπική αναμενόμενη παραγωγικότητα σε εργασίες μετάφρασης από τα περισσότερα γραφεία είναι οι ± 2.500 (σταθμισμένες) λέξεις την ημέρα για μέσης δυσκολίας κείμενα, με χρήση μεταφραστικών εργαλείων.

4.1.4. ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΓΙΑ ΑΥΤΑ

Ας δούμε τώρα κάποια παραδείγματα έργων και πώς μπορεί να διαφοροποιηθούν οι αμοιβές γι' αυτά ανάλογα με το είδος μετάφρασης, τον γλωσσικό συνδυασμό, την προθεσμία και τη χρήση μεταφραστικής μνήμης. Το πλαίσιο των ακόλουθων παραδειγμάτων είναι το πώς θα υπολογίζαμε πώς πρέπει να αμειφθούμε με βάση την εργατοώρα που θέσαμε για τον εαυτό μας (βλ. ενότητα 2 [«Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης»](#)).

Επιπλέον, οι τιμές που αναφέρονται παρακάτω δεν περιλαμβάνουν τον ΦΠΑ, εκτός από τα σημεία όπου αυτό αναφέρεται συγκεκριμένα.

Παράδειγμα 1ο:

Ας ξεκινήσουμε μ' ένα παράδειγμα όπου η αμοιβή ορίζεται ανά ώρα, αν και δεν είναι και τόσο συχνή αυτή η περίπτωση για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Ένας τρόπος υπολογισμού ωριαίας αμοιβής είναι μέσω του υπολογισμού των λέξεων που μεταφράζει το συγκεκριμένο άτομο ανά ώρα. Ας πούμε, λοιπόν, ότι μεταφράζει κατά μέσο όρο 250 λέξεις/ώρα. Και ας υποθέσουμε ότι ο συνολικός αριθμός λέξεων της συγκεκριμένης μετάφρασης είναι 250 λέξεις. Επομένως, ο χρόνος που θα χρειαστεί είναι μία ώρα.

Έστω ότι η αμοιβή ανά εργατοώρα που θέσαμε για τον εαυτό μας είναι 18 € (περισσότερες λεπτομέρειες για τον καθορισμό αυτόν μπορείτε να δείτε στην ενότητα 2 [«Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης»](#)).

Επομένως, $1 \text{ ώρα} \times 18 \text{ €} = 18 \text{ €}$.

Τα επόμενα παραδείγματα βασίζονται σε αμοιβές ανά λέξη, που αποτελεί και τον πιο συνήθη τρόπο υπολογισμού αμοιβών στο πλαίσιο των μεταφραστικών γραφείων με βάση την προαναφερθείσα λογική της αμοιβής ανά (εργατο)ώρα.

Παράδειγμα 2ο:

Η μετάφραση αφορά την ετήσια έκθεση εταιρείας. Ο γλωσσικός συνδυασμός είναι αγγλικά προς ελληνικά, και ο αριθμός λέξεων του πρωτοτύπου είναι 11.000. Η ορολογία αφορά και το τεχνικό μέρος της προσφοράς και το οικονομικό, και δεν χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί μεταφραστική μνήμη.

Ο υπολογισμός γίνεται με δύο τρόπους:

Τρόπος Α

$11.000 \text{ λέξεις} / 250 \text{ λέξεις την ώρα} = 44 \text{ ώρες.}$

$44 \text{ ώρες} \times 18 \text{ €} = 792 \text{ €.}$

Άρα, η αμοιβή ανά λέξη είναι: $792 \text{ €} / 11.000 \text{ λέξεις} = 0,072 \text{ €.}$

ΦΠΑ (24%): $792 \times 24\% = 190,08 \text{ €.}$

Καθαρή αξία + ΦΠΑ: $792 + 190,08 = 982,08 \text{ €.}$

ΦΕΕ (- 20%): $792 \times 20\% = 158,4 \text{ €.}$

Τελική αμοιβή (πληρωτέο προς εμάς): $982,08 \text{ €} - 158,4 \text{ €} = 823,68 \text{ €.}$

Τρόπος Β

Η ωριαία αμοιβή που έχουμε θέσει είναι 18 €. Διά 250 λέξεις που μεταφράζουμε την ώρα:

$18 / 250 = 0,072 \text{ €/λέξη.}$

Πολλαπλασιάζουμε την τιμή ανά λέξη με τον όγκο λέξεων προς μετάφραση:

$11.000 \text{ λέξεις} \times 0,072 \text{ €/λέξη} = 792 \text{ €.}$

ΦΠΑ (24%): $792 \times 24\% = 190,08 \text{ €.}$

Καθαρή αξία + ΦΠΑ: $792 + 190,08 = 982,08 \text{ €.}$

ΦΕΕ (- 20%): $810 \times 20\% = 158,4 \text{ €.}$

Τελική αμοιβή (πληρωτέο προς εμάς): $982,08 \text{ €} - 158,4 \text{ €} = 823,68 \text{ €.}$

Παράδειγμα 3ο:

Η μετάφραση αφορά ιατρικές εξετάσεις ασθενούς. Ο γλωσσικός συνδυασμός είναι ελληνικά προς αγγλικά και ο συνολικός αριθμός λέξεων του πρωτοτύπου είναι 2.000. Η χρήση μεταφραστικής μνήμης είναι προαιρετική. Υπολογίζουμε ότι, λόγω της φύσης του κειμένου, μπορούμε να μεταφράζουμε 200 λέξεις ανά ώρα. Επομένως θα χρειαστούμε:

$$2.000 / 200 = 10 \text{ ώρες.}$$

$$10 \text{ ώρες} \times 18 \text{ €} = 180 \text{ €.}$$

$$\text{Άρα, η αμοιβή ανά λέξη είναι: } 180 \text{ €} / 2.000 \text{ λέξεις} = 0,09 \text{ €.}$$

$$\text{ΦΠΑ (24\%): } 180 \times 24\% = 43,2 \text{ €.}$$

$$\text{Καθαρή αξία + ΦΠΑ: } 180 + 43,2 = 223,2 \text{ €.}$$

Δεν παρακρατείται ΦΕΕ γιατί η καθαρή αξία του έργου είναι μικρότερη των 300 €.

$$\text{Τελική αμοιβή: } 223,2 \text{ €.}$$

Παράδειγμα 4ο:

Η μετάφραση αφορά καταστατικό εταιρείας. Ο γλωσσικός συνδυασμός είναι σουηδικά προς ελληνικά, δηλαδή αρκετά σπάνιος, ο αριθμός λέξεων του πρωτοτύπου είναι 5.000 και προκύπτει από τη χρήση μεταφραστικής μνήμης (δηλαδή είναι το σύνολο των σταθμισμένων λέξεων). Λόγω της σπανιότητας της γλώσσας, αναδιαμορφώνουμε για το συγκεκριμένο έργο την αμοιβή ανά εργατοώρα σε 20 €. Ο υπολογισμός επομένως έχει ως εξής:

$$5.000 / 250 = 20 \text{ ώρες.}$$

$$20 \text{ ώρες} \times 20 \text{ €} = 400 \text{ €.}$$

$$\text{Άρα, η αμοιβή ανά λέξη είναι: } 400 \text{ €} / 5.000 \text{ λέξεις} = 0,08 \text{ €.}$$

$$\text{ΦΠΑ (24\%): } 400 \times 24\% = 96 \text{ €.}$$

$$\text{Καθαρή αξία + ΦΠΑ: } 400 + 96 = 496 \text{ €.}$$

$$\text{ΦΕΕ (- 20\%): } 400 \text{ €} \times 20\% = 80 \text{ €.}$$

$$\text{Τελική αμοιβή: } 496 \text{ €} - 80 \text{ €} = 416 \text{ €.}$$

Παράδειγμα 5ο:

Η μετάφραση αφορά εγχειρίδιο χρήσης τεχνικού εξοπλισμού. Ο γλωσσικός συνδυασμός είναι ελληνικά προς ισπανικά, και ο αριθμός λέξεων του πρωτοτύπου είναι 3.500. Επειδή πρόκειται για αντίστροφη μετάφραση, αυξάνουμε λίγο την τιμή μας ορίζοντάς τη στα 20 € την ώρα. Η χρήση της μεταφραστικής μνήμης είναι υποχρεωτική και το μεταφραστικό γραφείο εφαρμόζει πολιτική εκπτώσεων ανάλογα με τις επαναλαμβανόμενες φράσεις ως εξής:

Κατηγορία	Ποσοστό της βασικής τιμής ανά λέξη (weight)
100%	20%
95%-99%	40%
85%-94%	60%
75%-84%	80%
50%-74%	100%

Επομένως, η αμοιβή καθορίζεται ως εξής:

$3.500 / 250 = 14$ ώρες.

$14 \text{ ώρες} \times 20 \text{ €} = 280 \text{ €}$. (Σημ.: Αυτό δεν είναι το τελικό ποσό λόγω της αναγωγής της αμοιβής στο ποσοστό ομοιότητας, όπως φαίνεται παραπάνω.)

Άρα, η αμοιβή ανά λέξη είναι: $280 \text{ €} / 3.500 \text{ λέξεις} = 0,08 \text{ €}$.

Κατηγορία	Ποσοστό της βασικής τιμής ανά λέξη (weight) (και σε ευρώ)		Αριθμός λέξεων	Τελική αμοιβή
100%	20%	0,016 €	100	1,60 €
95%-99%	40%	0,032 €	200	6,40 €
85%-94%	60%	0,048 €	300	14,40 €
75%-84%	80%	0,064 €	300	19,20 €
50%-74%	100%	0,08 €	2.600	208 €

Σύνολο = 249,60 €.

ΦΠΑ (24%): $249,60 \times 24\% = 59,90$ €.

Καθαρή αξία + ΦΠΑ: $249,60 + 59,90 = 309,50$ €.

Δεν υφίσταται ΦΕΕ γιατί η καθαρή αξία είναι μικρότερη των 300 €.

Τελική αμοιβή: 309,50 €.

Παράδειγμα 6ο:

Η μετάφραση αφορά μηχανολογικά εγχειρίδια. Ο γλωσσικός συνδυασμός είναι αγγλικά προς ελληνικά, και ο συνολικός αριθμός λέξεων του πρωτοτύπου είναι 15.560. Η ορολογία αφορά εμφανώς τον μηχανολογικό κλάδο, και θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί μεταφραστική μνήμη. Η προσυμφωνημένη τιμή μας με το γραφείο που μας αναθέτει το έργο είναι 0,07 € ανά λέξη. Για να υπολογίσουμε την αμοιβή, αρχικά αναλύουμε το κείμενο με τη μεταφραστική μνήμη και παίρνουμε την παρακάτω αναφορά:

Κατηγορία	Λέξεις
PerfectMatch	0
Context Match	0
Repetitions	1700
Cross-file Repetitions	1500
100%	2000
95% - 99%	400
85% - 94%	300
75% - 84%	200
50% - 74%	500
New/AT	8960
Σύνολο	15560

Το μεταφραστικό γραφείο εφαρμόζει πολιτική εκπτώσεων ανάλογα με τις επαναλαμβανόμενες φράσεις ως εξής:

Κατηγορία	Ποσοστό της βασικής τιμής ανά λέξη (weight)
PerfectMatch	0
Context Match	0
Repetitions	0,2
Cross-file Repetitions	0,2
100%	0,2
95%-99%	0,4
85%-94%	0,6
75%-84%	0,8
50%-74%	1
New/AT	1

Σύμφωνα με τα παραπάνω, προκύπτει ο εξής συγκεντρωτικός πίνακας:

Κατηγορία	Λέξεις	Weight	Weighted words
PerfectMatch	0	0	0
Context Match	0	0	0
Repetitions	1.700	0,2	340
Cross-file Repetitions	1.500	0,2	300
100%	2.000	0,2	400

95%-99%	400	0,4	160
85%-94%	300	0,6	180
75%-84%	200	0,8	160
50%-74%	500	1	500
New words	8.960	1	8.960
Σύνολα	15.560		11.000
Βασική τιμή			0,07
Σύνολο αμοιβής			770

Υπολογίζουμε ότι, όσον αφορά τις ώρες δουλειάς, θα χρειαστούμε

$11.000 / 250 = 44$ ώρες.

Το σύνολο της αμοιβής μας με βάση τα παραπάνω είναι 11.000 σταθμισμένες (weighted) λέξεις επί την αμοιβή ανά λέξη:

$11.000 \times 0,07 \text{ €} = 770 \text{ €}$.

ΦΠΑ (24%): $770 \times 24\% = 184,8 \text{ €}$.

Καθαρή αξία + ΦΠΑ: $770 + 184,8 = 954,8 \text{ €}$.

ΦΕΕ (- 20%): $770 \times 20\% = 154 \text{ €}$.

Τελική αμοιβή: $954,8 - 154 = 800,8 \text{ €}$.

4.1.5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

1. Συζητάμε για τις αμοιβές και τις τιμές πριν ξεκινήσουμε οποιαδήποτε δουλειά, ακόμα και αν αυτή η δουλειά μπορεί να είναι η μετάφραση δείγματος. Οι καλοί λογαριασμοί κάνουν και τις καλές συνεργασίες.
2. Συζητάμε επίσης, εξ αρχής, το τι περιλαμβάνει η κάθε εργασία που αναλαμβάνουμε και τι απαιτείται και τι αναμένεται από εμάς. Για παράδειγμα, αν χρειάζεται να παρέχουμε και υπηρεσίες μορφοποίησης, πόσα στάδια ποιοτικών ελέγχων υποχρεούμαστε να κάνουμε, πόσες φορές να περάσουμε τυχόν επακόλουθες αλλαγές στα κείμενά μας και άλλα.
3. Ξεκαθαρίζουμε εξ αρχής τους όρους τιμολόγησης και τους όρους πληρωμής.
4. Τα περισσότερα γραφεία έχουν συγκεκριμένες μεθόδους πληρωμής των συνεργατών/συνεργατριών τους (π.χ. PayPal, τραπεζικό έμβασμα) και δεν υπάρχει δυνατότητα αλλαγής. Οπότε, εμείς προσπαθούμε να προσαρμόσουμε τις δικές μας μεθόδους λήψης πληρωμών, έτσι ώστε να έχουμε ευελιξία και να μην πληρώνουμε υψηλές προμήθειες για τα εμβάσματα.
5. Πολλά γραφεία καλύπτουν τις προμήθειες για τις πληρωμές που πραγματοποιούν, δεν το κάνουν όμως όλα. Προσέχουμε τους όρους πληρωμής για χρεώσεις πληρωμής τιμολογίων, τυχόν ανάληψη προμηθειών από την πλευρά μας και άλλους όρους που θα επηρεάσουν το τελικό ποσό που θα μας καταβληθεί.
6. Όλες οι προμήθειες που πληρώνουμε κατά την εξόφληση των τιμολογίων μας περνούν στα έξοδα της επιχείρησής μας, οπότε, σε συνεννόηση με το λογιστικό γραφείο με το οποίο συνεργαζόμαστε, του στέλνουμε μια κατάσταση με τις προμήθειες αυτές, ώστε να περαστούν στα έξοδα.
7. Τηρώντας αρχείο εσόδων από το πελατολόγιό μας, μπορούμε να παρακολουθούμε ποια εταιρεία πληρώνει στην ώρα της και ποια όχι. Έτσι, μπορούμε να αποφασίσουμε στο μέλλον εάν θέλουμε να συνεχίσουμε τη συνεργασία με το εκάστοτε μεταφραστικό γραφείο ή όχι.
8. Τα γραπτά μένουν. Είναι προς όφελός μας, λοιπόν, κάθε συμφωνία για τιμές, όρους πληρωμών και οτιδήποτε άλλο να γίνεται γραπτώς, έστω και αν πρόκειται για την αποστολή ενός email με τη σύνοψη όσων συζητήθηκαν.
9. Ο ισχυρισμός μιας εταιρείας ότι οι τιμές μας είναι υψηλές δεν ανταποκρίνεται απαραίτητα στην αλήθεια. Τις περισσότερες φορές είναι τακτική πίεσης για να μειώσουμε τις τιμές μας. Στο χέρι μας είναι αν θα το

δεχτούμε ή αν θα προβούμε σε δική μας διαπραγμάτευση ή άρνηση να χαμηλώσουμε τις τιμές μας.

10. Οι υποσχέσεις για αύξηση του όγκου εργασίας, εφόσον πρώτα χαμηλώσουμε τις τιμές μας, δεν είναι πάντα τακτική που θα καρποφορήσει υπέρ μας. Εξάλλου, αν όλα τα άτομα που συνεργάζονται με ένα γραφείο χαμηλώσουν τις τιμές τους, γιατί το γραφείο να αναθέσει σε εμάς μεγαλύτερο όγκο εργασίας και όχι στα άτομα που την έκαναν έως τώρα; Προτού συμφωνήσουμε, σκεφτόμαστε τις επιχειρηματικές τακτικές εξασφάλισης μεγαλύτερου κέρδους ή άλλα συμφέροντα που ενδέχεται να έχουμε από μια τέτοια συνεργασία.
11. Δεν απαγορεύεται να επαναδιαπραγματευτούμε τη χρέωσή μας για κάποια δουλειά που έχουμε αναλάβει, αν δούμε ότι εντέλει είναι δυσκολότερη ή διαφορετική από ό,τι φαινόταν στην αρχή. Ωστόσο, την επαναδιαπραγμάτευση την κάνουμε στην αρχή ή αμέσως μόλις αντιληφθούμε ότι υπάρχει διαφορά από όσα αρχικά πιστεύαμε για το έργο. Όχι στο τέλος ή με την παράδοση.
12. Τα περισσότερα γραφεία ζητούν τη μετάφραση ενός δείγματος, προκειμένου να αξιολογήσουν την ποιότητα της δουλειάς μας. Τα δείγματα αυτά τις περισσότερες φορές γίνονται δωρεάν, εφόσον δεν ξεπερνούν τις 250-300 λέξεις, με εξαίρεση τη λογοτεχνική μετάφραση όπου το δείγμα συνήθως είναι μεγαλύτερο. Εάν η μετάφραση του δείγματος πρόκειται να γίνει με πληρωμή, αυτή καλό είναι να έχει προσυμφωνηθεί.
13. Η χαμηλή τιμή ενδέχεται να φέρει πολλή δουλειά, ωστόσο είναι πολύ δύσκολο να αυξηθεί στη συνέχεια κατά τη διάρκεια της συνεργασίας με το ίδιο γραφείο.
14. Με την υπερβολικά υψηλή τιμή ενδέχεται να χάσουμε πελατεία. Η χρυσή τομή είναι να κάνουμε την κοστολόγηση ανάλογα με τους διάφορους παράγοντες και το προφίλ της εταιρείας ή και των έργων που θα αναλάβουμε. Μπορούμε επίσης να ρωτήσουμε το ίδιο το μεταφραστικό γραφείο για τις τιμές που προτείνει και ίσως να εκπλαγούμε ευχάριστα.
15. Δεν είναι απαγορευτικό να απορρίψουμε κάποια δουλειά ή συνεργασία εάν οι αμοιβές που δέχεται να πληρώσει το μεταφραστικό γραφείο είναι πολύ χαμηλές. Ευχαριστούμε το γραφείο για το ενδιαφέρον και προχωράμε σε αναζήτηση νέου.
16. Σε περίπτωση που η συνεργασία με το μεταφραστικό γραφείο είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική ή/και σε περίπτωση που υπάρχει συνεχής ροή έργων από αυτό, δεν είναι κακή ιδέα να δίνεται μια έκπτωση της τάξης του

10% στις προαναφερθείσες τιμές, εφόσον φυσικά κάτι τέτοιο μας συμφέρει ως επαγγελματίες. Κρίνουμε κατά περίπτωση.

17. Εάν κάποιος γραφείο αποδειχτεί ασυνεπές στις οφειλές του, μπορούμε να ζητήσουμε νομική βοήθεια ή/και να στραφούμε στον επαγγελματικό σύλλογο στον οποίο ανήκουμε για να μας στηρίξει στην προσπάθειά μας να εισπράξουμε τα χρήματα που μας οφείλονται.

4.1.6. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα επίσης σημαντικό έγγραφο που τα περισσότερα μεταφραστικά γραφεία μάς ζητούν να υπογράψουμε στο πλαίσιο εξωτερικής συνεργασίας είναι η σύμβαση συνεργασίας. Στην ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1.1. [«Γενικά στοιχεία»](#) διαβάσαμε ορισμένες πληροφορίες για τους όρους που μπορεί να περιέχει αυτό το έγγραφο. Συνήθως, οι όροι αυτοί καλύπτουν τα παρακάτω πεδία:

- Το είδος, το πλήθος και την ποιότητα των παραδοτέων.
- Τυχόν πρόσθετες εργασίες που ενδέχεται να απαιτούνται (π.χ. QA).
- Τις διαδικασίες σε περίπτωση παράδοσης κακής ποιότητας εργασίας ή απώλειας της προθεσμίας παράδοσης χωρίς να προηγηθεί έγκαιρο αίτημα παράτασης της προθεσμίας.
- Τις διαδικασίες τήρησης αρχείων, εμπιστευτικότητας, διαγραφής παλαιών αρχείων για λόγους ασφάλειας κ.λπ.
- Τη διαδικασία πληρωμών και έκδοσης τιμολογίων.

Συμβουλή: Εάν περιλαμβάνεται στη σύμβασή μας όρος που καλύπτει τη διαδικασία σε περίπτωση παράδοσης κακής ποιότητας εργασίας ή απώλειας της προθεσμίας παράδοσης, θα πρέπει να αναγράφονται με σαφήνεια οι παράμετροι αυτής της διαδικασίας, όπως το πώς θα κριθεί η ποιότητα της δουλειάς, πώς θα καλυφθούν τα κόστη για τη διαδικασία και όλες οι παράμετροι που ισχύουν για την άρνηση καταβολής δεδουλευμένων από την πλευρά της εταιρείας.

Συνήθως, ειδικά για την ποιότητα της εργασίας, ορίζεται ανεξάρτητο τρίτο μέρος για τη διεξαγωγή του ελέγχου. Και οι δύο πλευρές θα πρέπει να συμφωνήσουν από κοινού για το ποιο θα είναι αυτό το ανεξάρτητο τρίτο μέρος.

4.1.6.1. Καταχρηστικοί όροι

Ορισμένοι καταχρηστικοί όροι που ενδέχεται να εμπεριέχονται στις συμβάσεις και τους οποίους θα πρέπει να προσέχουμε είναι, ενδεικτικά, οι εξής:

- Το δικαίωμα του γραφείου για μείωση αμοιβής σε περίπτωση κακής ποιότητας ή μη τήρησης της προθεσμίας. Εδώ θα πρέπει να ελεγχθούν τα κριτήρια αξιολόγησης του έργου και να οριστεί τρίτο μέρος, ανεξάρτητο, για την αξιολόγηση, όπως αναφέρθηκε στη συμβουλή της ενότητας 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1.6 [«Συμβάσεις συνεργασίας»](#).
- Ρήτρα για άρνηση καταβολής της αμοιβής μας σε περίπτωση που το μεταφραστικό γραφείο δεν πληρωθεί από τον/την πελάτη/πελάτισσά του. Εμείς συνεργαζόμαστε με το μεταφραστικό γραφείο και όχι με τη δική του τελική πελατεία! Οπότε, ευθύνη για την καταβολή της αμοιβής μας φέρει το μεταφραστικό γραφείο.
- Οι ελεύθεροι/ες επαγγελματίες φέρουν ευθύνη μόνο έναντι των απαιτήσεων των μεταφραστικών γραφείων με τα οποία συνεργάζονται.

4.1.6.2. Όροι που παραλείπονται

Παρακάτω παρατίθενται ορισμένοι ενδεικτικοί όροι που συνήθως παραλείπονται από τις συμβάσεις και καλό θα ήταν να τους γνωρίζουμε:

- Οτιδήποτε αφορά τα πνευματικά δικαιώματα: Τι γίνεται σε περίπτωση που η μετάφραση χρησιμοποιηθεί και σε άλλα μέσα (π.χ. το έργο υποτιτλισμού μιας ταινίας και η αναπαραγωγή της). Αυτό δεν αφορά λογοτεχνικά έργα ή έργα οπτικοακουστικής μετάφρασης, γι' αυτά μπορούμε να ανατρέξουμε στις αντίστοιχες ενότητες του οδηγού. Εν συντομία, στις εξωτερικές συνεργασίες με τα μεταφραστικά γραφεία, τα πνευματικά δικαιώματα μεταβιβάζονται στο μεταφραστικό γραφείο, δεν παραμένουν σε εμάς.¹⁵
- Παραλείπονται, επίσης, ρήτρες που δεσμεύουν και την πλευρά του γραφείου/του/της εντολέα (π.χ. για έγκαιρη καταβολή δεδουλευμένων).

¹⁵ Όσον αφορά τη μισθωτή μεταφραστική εργασία, ο νόμος προβλέπει τα εξής: «Επί έργων που δημιουργήθηκαν από μισθωτούς σε εκτέλεση σύμβασης εργασίας, αρχικός δικαιούχος του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος είναι ο δημιουργός. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, στον εργοδότη μεταβιβάζονται αυτοδικαίως εκείνες μόνο οι εξουσίες από το περιουσιακό δικαίωμα, που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης».

4.2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ, ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ/ΦΟΡΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε στον πρόλογο της ενότητας 4 [«Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία»](#), για ευκολία κυρίως, ως επαγγελματίες της μετάφρασης, διαχωρίζουμε την πελατεία μας σε «απευθείας» και σε «μεταφραστικά γραφεία». Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται μεμονωμένα άτομα, εταιρείες (που δεν έχουν ως δραστηριότητα τη μετάφραση) και οργανισμοί/φορείς Δημοσίου και μη. Και εδώ ισχύουν όλα όσα αναφέρθηκαν στην εισαγωγή αλλά και στην ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1.1. [«Γενικά στοιχεία»](#), με ορισμένες, ωστόσο, διαφοροποιήσεις.

Ξεκινώντας από τα συνήθη έργα που αναλαμβάνουμε σε αυτόν τον τομέα, θα ακολουθήσουν οι συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής και απαιτούμενου χρόνου, οι οποίοι θα καταστούν πιο σαφείς μέσα από κάποια παραδείγματα συγκεκριμένων έργων. Τέλος, θα παραθέσουμε κάποιες συμβουλές και συνήθειες πρακτικές, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη συνεργασία μας με πρόσωπα και φορείς από τον ιδιωτικό τομέα.

4.2.1 ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ

Προκειμένου να εξετάσουμε ποια είναι τα συνήθη έργα τα οποία μπορεί να μας ζητηθούν από τον ιδιωτικό τομέα, θα τα διακρίνουμε σε εκείνα που αφορούν μεμονωμένα άτομα και σε εκείνα που αφορούν εταιρείες-μη μεταφραστικά γραφεία ή οργανισμούς και άλλους φορείς.

Μεμονωμένα άτομα:

Ο συνηθέστερος τύπος έργου για μεμονωμένα άτομα είναι η μετάφραση προσωπικών εγγράφων. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν πιστοποιητικά, εκκαθαριστικά σημειώματα, εξουσιοδοτήσεις, διάφορα είδη βεβαιώσεων και γενικά έγγραφα που αφορούν άτομα, και συνήθως προορίζονται να υποβληθούν ως δικαιολογητικά. Επίσης, μπορεί να μας ζητηθεί να μεταφράσουμε νομικά έγγραφα, όπως συμβόλαια, περίπτωση στην οποία ενδεχομένως να εμπλέκονται περισσότεροι του ενός ιδιώτες.

Ένα άλλο είδος τέτοιου έργου είναι οι μεταφράσεις ή διορθώσεις προσωπικών πονημάτων, όπως διπλωματικές εργασίες ή ακαδημαϊκά άρθρα για υποβολή σε περιοδικές εκδόσεις. Αξίζει να τονίσουμε το γεγονός ότι σε αυτή την περίπτωση μπορεί το άτομο να θέλει μόνο μονόγλωσση διόρθωση, συνήθως σε περιπτώσεις όπου η γλώσσα του πονήματος δεν είναι η μητρική γλώσσα του.

Ιδιωτικές εταιρείες και φορείς:

Στις μέρες μας, το πιο σύνηθες έργο που μπορεί να μας ζητηθεί από μια εταιρεία είναι η μετάφραση του ιστοτόπου της, δηλαδή η λεγόμενη επιχώρια/τοπική προσαρμογή (localization). Αυτό το έργο μπορεί να μας ανατεθεί είτε από την εταιρεία στην οποία ανήκει ο ιστότοπος είτε από την εταιρεία που είναι υπεύθυνη για την κατασκευή του ιστοτόπου (web designer). Η ιδιαιτερότητα αυτού του έργου έγκειται στο ότι πιθανόν να μας ζητούνται αλλαγές κατά τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς ο ιστότοπος θα υπόκειται σε τροποποιήσεις ή ενημερώσεις. Επίσης, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας την προωθητική παράμετρο της μετάφρασής μας. Πιο συγκεκριμένα, και δεδομένου ότι οι εταιρικοί ιστότοποι συνήθως στοχεύουν στην προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών, ενδεχομένως η μετάφραση να πρέπει να περιλαμβάνει τη διάσταση της προσαρμογής, καθώς ο σκοπός είναι να γίνει ο ιστότοπος όσο το δυνατόν πιο ελκυστικός στο κοινό της χώρας-στόχου.

Ένα έργο που επίσης ζητείται συχνά από τις εταιρείες είναι η μετάφραση φυλλαδίων και άλλου προωθητικού υλικού. Και σε αυτή την περίπτωση, όπως και στην περίπτωση των ιστοτόπων, ισχύει η πιθανή προσαρμογή που θα πρέπει να συνοδεύει τη μετάφραση. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειώσουμε και το ενδεχόμενο της μεταδημιουργίας ή δημιουργικής απόδοσης (transcreation), που αφορά τη μετάφραση-προσαρμογή διαφημιστικών σλόγκαν, έργο που πλέον ζητείται αρκετά συχνά στην αγορά των ιδιωτικών εταιρειών.

Ένας άλλος τύπος έργου που μπορούμε να αναλάβουμε για λογαριασμό εταιρειών είναι η μετάφραση κάθε είδους εταιρικών κειμένων. Τέτοια κείμενα μπορεί να αφορούν εγχειρίδια οδηγιών, οικονομικές καταστάσεις ή κάθε είδους νομικά έγγραφα, όπως καταστατικά, συμβάσεις, προσφορές για ανοιχτούς διαγωνισμούς, πρακτικά γενικών συνελεύσεων κ.ά. Είναι σαφές ότι για τέτοιου τύπου κείμενα είναι απαραίτητη η ενασχόληση με την οικονομική και τη νομική μετάφραση. Για τη δε περίπτωση των εγχειριδίων οδηγιών συνήθως απαιτείται και κάποια εξοικείωση με την τεχνική μετάφραση.

Οι φορείς αυτοί, με τη σειρά τους, είναι συνήθως διάφοροι σύλλογοι ή ΜΚΟ. Σε αυτή την περίπτωση, τα συνήθη έργα είναι οι παρουσιάσεις των φορέων αυτών. Και εδώ μπορεί να χρειαστεί μια μετάφραση-προσαρμογή κατά τις επιταγές του μάρκετινγκ, ιδίως στην περίπτωση των ΜΚΟ, καθώς ο στόχος της παρουσίασής τους είναι η προσέλκυση πόρων για την αποστολή τους. Υπάρχουν όμως κι άλλα συνήθη έργα, όπως διάφορα έγγραφα οικονομικής ή νομικής φύσης, ή υλικό που προορίζεται για συνέδρια ή εκθέσεις που αυτοί οι φορείς διοργανώνουν κατά καιρούς. Τέλος, μπορεί να μας ζητηθεί η μετάφραση κάποιων ενημερωτικών δελτίων των φορέων ή ακόμα και η επιχώρια προσαρμογή των ιστοσελίδων τους.

Επιπλέον υπάρχουν και οι φορείς του Δημοσίου, για τους οποίους συνήθως γίνεται ανάληψη έργων μετά από διαγωνισμό, ενώ τα θεματικά πεδία ποικίλλουν από μεταφράσεις ιστοσελίδων έως διαφημιστικού υλικού, προωθητικών εκστρατειών, συμβάσεων και πολλών άλλων.

4.2.2. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

4.2.2.1. Εισαγωγή

Όταν αναλαμβάνουμε να μεταφράσουμε έργα μεμονωμένων ατόμων, εταιρειών και φορέων, συνήθως ακολουθούμε σχετικά –αλλά όχι απόλυτα– διαφορετικό τρόπο τιμολόγησης από την περίπτωση των μεταφραστικών γραφείων. Ουσιαστικά, μπορούμε να εργαζόμαστε με καλύτερες αμοιβές από αυτές που μας προσφέρει ένα μεταφραστικό γραφείο, επειδή αναλαμβάνουμε εμείς τον ρόλο του.

Μπορούμε να εφαρμόζουμε δύο τρόπους για τον υπολογισμό της αμοιβής μας, ανάλογα με τη φύση του έργου και με τις απαιτήσεις του:

α) Ανά σελίδα (όπου ως σελίδα θεωρούμε συνήθως όποιο κείμενο περιέχει περίπου 250-312 λέξεις).

β) Ανά λέξη.

Και οι δύο τρόποι έχουν τα υπέρ και τα κατά τους, ενώ υπάρχουν και έργα στα οποία αποκλείεται ο ένας ή ο άλλος. Για παράδειγμα:

1. Στη μετάφραση ιστοτόπου για μια εταιρεία ενδέχεται να χρειαστεί να μεταφράσουμε απευθείας από το διαχειριστικό πάνελ του ιστοτόπου της εταιρείας, συνεπώς δεν μπορούμε να υπολογίσουμε με βάση τη σελίδα.

2. Σε περίπτωση σαρωμένων εγγράφων, μπορούμε είτε να υπολογίσουμε απευθείας με βάση τη σελίδα είτε να χρησιμοποιήσουμε πρώτα ένα λογισμικό οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (Optical Character Recognition – OCR), ώστε να μετατρέψουμε το σαρωμένο έγγραφο σε επεξεργάσιμο κείμενο και να κάνουμε καταμέτρηση λέξεων σε έναν επεξεργαστή κειμένου. Σε αυτό το σενάριο θα πρέπει οπωσδήποτε να λάβουμε υπόψη τον επιπλέον χρόνο για τον υπολογισμό της αμοιβής μας, ενώ υπάρχει κίνδυνος το σαρωμένο έγγραφο να είναι τόσο κακής ποιότητας που ούτε το OCR να επαρκεί για τον ακριβή υπολογισμό των λέξεων.

Ένα μειονέκτημα του υπολογισμού της αμοιβής ανά λέξη στο συγκεκριμένο πεδίο της αγοράς είναι πως ίσως κάτι τέτοιο να μην αρέσει στον/στην πελάτη/πελάτισσα, ιδίως όταν δεν γνωρίζει τα της μεταφραστικής αγοράς. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, η απευθείας πελατεία προτιμά μια γενική κοστολόγηση (υποβολή προσφοράς) με το σύνολο του κόστους.

4.2.2.2. Συνήθεις τρόποι υπολογισμού αμοιβής

Προκειμένου να υπολογιστεί η αμοιβή που θα είναι ιδανικό να αξιώνουμε από μεμονωμένα άτομα, εταιρείες και φορείς, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας αρκετές παραμέτρους, οι οποίες αναφέρονται στην ενότητα 2 [«Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης»](#) και στην ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1.1. [«Γενικά στοιχεία»](#). Βασικό είναι να τονίσουμε ότι η αμοιβή μας, για παράδειγμα ανά λέξη ή ανά σελίδα, πρέπει να υπολογίζεται σε συνάρτηση με τα επιχειρηματικά μας έξοδα και όχι μόνο βάσει του επιθυμητού μηνιαίου/ετήσιου μισθού.

Σύμφωνα με όσα έχουμε ήδη αναφέρει, η αμοιβή μας πρέπει να αυξάνεται όταν πρόκειται για σπάνια ζεύγη γλωσσικών συνδυασμών, εξαιρετικά πιεστικές διορίες παράδοσης, έγγραφα δυσανάγνωστα (π.χ. σαρωμένα pdf που απαιτούν πολύ χρόνο για να διαβάσουμε σωστά το κείμενο), απαιτητική ορολογία, χρήση λογισμικών αποκλειστικής εκμετάλλευσης αν πρόκειται για εταιρεία (π.χ. κάποιο ειδικό πρόγραμμα διαχείρισης μεταφράσεων που δεν αποτελεί CAT tool, ιδιόκτητα προγράμματα των εταιρειών, όπως κάποιο CRM [Customer Relationship Manager] κ.ά.).

Εκπτώσεις μπορούμε να παραχωρούμε σε διάφορες περιπτώσεις, όπως όταν πρόκειται για σταθερή συνεργασία με ικανοποιητική αμοιβή (για τις ανάγκες μας) και σταθερή ροή εργασίας (βλ. παρακάτω, ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.2.2.3. [«Εκπτώσεις»](#)).

Υπολογισμός τιμής ανά σελίδα (ευρώ):

Όπως ήδη αναφέρθηκε, συνιστάται να έχουμε προκαθορίσει τις αποδεκτές από εμάς κατώτατες αμοιβές τις οποίες θα λαμβάνουμε ως βάση για τους υπολογισμούς μας. Από αυτή τη βάση, συνεκτιμώντας τους παράγοντες κάθε έργου, μπορούμε να κινηθούμε προς τα πάνω στην κοστολόγηση ή να μείνουμε στη βασική μας τιμή. Προφανώς η αμοιβή μας προσαρμόζεται ανάλογα με το αντικείμενο, την προθεσμία παράδοσης και άλλους παράγοντες, όπως δείχνει το ακόλουθο παράδειγμα.

Ας πάρουμε ως σενάριο ότι η σελίδα είναι πυκνογραμμένη και καταλήγουμε έτσι να μεταφράζουμε περισσότερες λέξεις από όσες αναμέναμε. Για να μη βρεθούμε προ απροόπτου, μπορούμε να εφαρμόζουμε το παρακάτω.

Υποθετικά, εργαζόμαστε συνήθως με 25 €/σελίδα για ένα απαιτητικό αντικείμενο με δύσκολη ορολογία (π.χ. γεωργικά μηχανήματα ή μηχανολογία) και λαμβάνουμε έργο 20 σελίδων πολύ πιο πυκνογραμμένων από το σύνηθες, με την τυπική σελίδα να περιλαμβάνει περίπου 250 λέξεις. Έστω, λοιπόν, ότι έχουμε τα εξής δεδομένα:

Τυπικό έργο

Τυπική σελίδα: 250 λέξεις/σελίδα.

Έργο 20 σελίδων: 25 ευρώ/σελίδα.

Συνολική αμοιβή έργου: 20 σελίδες × 25 € = **500 €**.

Έργο με πιο πυκνογραμμένες σελίδες

Σελίδα: 350 λέξεις κατά μέσο όρο σε έργο 20 σελίδων.

Βήματα:

Υπολογισμός συνόλου λέξεων: (έστω) 7.000 λέξεις.

Αν για 20 σελίδες των 250 λέξεων λαμβάναμε 25€/σελίδα, τότε ισχύει ότι:

$> 20 \text{ σελίδες} \times 250 \text{ λέξεις} = 5.000 \text{ λέξεις.}$

$> 5.000 \text{ λέξεις} / 500 \text{ €} = 0,10 \text{ €/λέξη.}$

Συνεπώς, στο σενάριο των 7.000 λέξεων σε 20 σελίδες:

$> 7.000 \text{ λέξεις} \times 0,10 \text{ €/λέξη} = \underline{\mathbf{700 \text{ €}}}$ (Συνολική αμοιβή έργου).

ή $700 \text{ €} / 20 \text{ σελίδες} = \mathbf{35 \text{ €/σελίδα.}}$

Παρατήρηση: Η προσφορά μας εξαρτάται συνήθως από το είδος της πελατείας (και τη γενικότερη στάση/συνεργασία της με εμάς). Με άλλα λόγια, υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες μας ζητείται απλώς να δώσουμε μια τελική τιμή χωρίς λεπτομέρειες, άλλες όπου ζητείται τιμή ανά σελίδα και άλλες όπου ζητείται τελική τιμή με λεπτομέρειες (π.χ. τιμή ανά λέξη, ανάλυση μεταφραστικών εργαλείων κ.ά.).

Όταν καλούμαστε να συνεργαστούμε με άτομα ή εταιρείες που έχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις ή που έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με τη μεταφραστική αγορά, αναλαμβάνουμε και το έργο της εκπαίδευσής τους, όπως έχει ήδη αναφερθεί στον παρόντα οδηγό, εξηγώντας τις απαιτήσεις της μεταφραστικής εργασίας και την κατάσταση της αγοράς.

4.2.2.3. Εκπτώσεις

Στην περίπτωση του υπολογισμού ανά λέξη, διευκρινίζεται ότι οι παραπάνω τιμές αφορούν αμοιβή *ανά λέξη κειμένου-πηγής*.

Σε περίπτωση, λοιπόν, που θέλουμε να παρέχουμε κάποια έκπτωση, μπορούμε, εφόσον χρησιμοποιούμε κάποιο μεταφραστικό εργαλείο (CAT Tool), να προσαρμόζουμε την τελική τιμή που θα ζητήσουμε, λαμβάνοντας υπόψη ένα εκπτωτικό σχήμα όπως το ενδεικτικό παρακάτω:

Κατηγορία	Ποσοστό της βασικής τιμής ανά λέξη (weight)
Locked segments	0%
Perfectmatch	20%
Context match	20%
Repetitions	20%
Cross-file repetitions	20%
100%	20%
95-99%	30%
85-94%	60%
75-84%	60%
50-74%	70%
No Match (New)	100%

4.2.3. ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΩΝ

Παραθέτουμε κάποια παραδείγματα με βάση την ωριαία αποζημίωση που έχουμε ορίσει, η οποία, σύμφωνα με τους παραδειγματικούς μας υπολογισμούς, κρίθηκε στα 18 €.

Παράδειγμα 1ο: Δημόσια έγγραφα

Συμβουλή: Για κάθε τυποποιημένο δημόσιο έγγραφο (πιστοποιητικά, αντίγραφο ποινικού μητρώου, φορολογικές δηλώσεις, υπεύθυνες δηλώσεις, βεβαιώσεις υπουργείων, επισημειώσεις κ.λπ.), είναι χρήσιμο να δημιουργήσουμε πρότυπο, αφαιρώντας όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, έτσι ώστε να μειώνεται ο χρόνος εργασίας και η χρέωση που εφαρμόζουμε. Ανάλογα με τον τύπο του εγγράφου και τον αριθμό λέξεων, μπορούμε να δημιουργήσουμε δικό μας τιμοκατάλογο.

Ζητείται επίσημη μετάφραση ενός αποσπάσματος ληξιαρχικής πράξης γέννησης από τα ελληνικά στα αγγλικά.

Εάν έχουμε ήδη δημιουργήσει πρότυπο της τυποποιημένης ληξιαρχικής πράξης γέννησης (150 λέξεις περίπου), ο χρόνος που θα χρειαστεί είναι περίπου 30 λεπτά. Επομένως, η αμοιβή θα μπορούσε να είναι περίπου 10 €, δηλαδή το μισό της ωριαίας μας χρέωσης στρογγυλοποιημένο προς τα πάνω. Αν διαιρέσουμε τα 10 € διά του αριθμού των λέξεων (150), προκύπτει ότι η χρέωση είναι 0,067 € ανά λέξη του πρωτοτύπου.

Μπορούμε, επίσης, να ορίσουμε μια ελάχιστη αμοιβή για τις υπηρεσίες μας.

Για παράδειγμα, να ορίσουμε ότι, για έργα από 1-200 λέξεις, η ελάχιστη αμοιβή που θα λαμβάνουμε θα είναι 15-20 € ανάλογα με το ζεύγος γλωσσών ή και το πεδίο. Μπορούμε να έχουμε πολλαπλές ελάχιστες χρεώσεις ανάλογα με τις παραμέτρους κάθε έργου.

Στην τιμή προστίθεται ΦΠΑ 24%.

Στην ελάχιστη τιμή των 20 € προσθέτουμε 4,8 € ΦΠΑ.

Τελικό σύνολο προς πληρωμή 24,8 €.

Παράδειγμα 2ο: Ειδικά δημόσια έγγραφα

Αν ζητηθεί να μεταφραστούν εξειδικευμένα έγγραφα (γνωματεύσεις πολεοδομίας, λογαριασμοί ΟΤΑ, βεβαιώσεις ποιοτικών ελέγχων, φυτοϋγειονομικά πιστοποιητικά, μεταφορικά έγγραφα κ.λπ.) από τα ελληνικά σε ξένη γλώσσα, είναι σχετικά δύσκολο να υπολογίσουμε τον χρόνο που θα χρειαστούμε για τη μετάφραση. Ας υποθέσουμε ότι κατά μέσο όρο μεταφράζουμε 250 λέξεις την ώρα. Θα πρέπει να λάβουμε υπόψη την ορολογία που θα χρειαστεί να τεκμηριώσουμε, τον χρόνο μετατροπής του φυσικού εγγράφου σε ηλεκτρονική επεξεργάσιμη μορφή με χρήση OCR κ.λπ. Έχουμε προκαθορίσει πως για τέτοια έργα η ωριαία χρέωσή μας θα είναι 20 €.

Επομένως, για 500 λέξεις του πρωτοτύπου θα χρειαστούμε τουλάχιστον 2 ώρες, συν τον χρόνο επεξεργασίας, και η αμοιβή μας θα είναι για 2 ώρες και 30 λεπτά τουλάχιστον, δηλαδή 50 €.

Αν θέλουμε να υπολογίσουμε πόσο χρεώνουμε τη λέξη, θα κάνουμε την αναγωγή

$$50 / 500 = 0,10 \text{ €}.$$

Στην τιμή προστίθεται ΦΠΑ 24%.

$$50 \text{ €} + 12 \text{ € ΦΠΑ} = 62 \text{ € το κόστος για τον/την πελάτη/πελάτισσα}.$$

Παράδειγμα 3ο: Νομική μετάφραση

Ζητείται μετάφραση υπόθεσης διαζυγίου – ανταλλαγή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μεταξύ του/της δικηγόρου της μιας πλευράς και του/της πελάτη/πελάτισσάς του/της, από τα ιταλικά στα ελληνικά.

Πρόκειται για σειρά 20 περίπου μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε ηλεκτρονική μορφή, με συνολικό αριθμό λέξεων 5.300. Χρειάζεται μετάφραση για να κατανοήσει ο/η δικηγόρος της εναγόμενης πλευράς τι διαμείβεται στην αλληλογραφία.

Το αρχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως έχει σε εργαλείο CAT. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη συνεργασία με απευθείας πελατεία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα εργαλεία CAT προς δικό μας όφελος (π.χ. για χρήση ομοιογενούς ορολογίας ή συντόμευση χρόνου μετάφρασης), εφαρμόζοντας τις σχετικές εκπτώσεις για επαναλαμβανόμενες φράσεις. Αν υποθέσουμε ότι μεταφράζουμε 300 λέξεις (νομικό κείμενο) την ώρα λόγω των επαναλήψεων, θα χρειαστούμε 18 ώρες για τη μετάφραση.

$$18 \times 20 \text{ €} = 360 \text{ €}.$$

$$360 / 5.300 = 0,068 \text{ € ανά λέξη}.$$

$$\text{Στην τιμή προστίθεται ΦΠΑ 24\%, ήτοι } 360 \text{ €} + 86,40 \text{ €} = 446,40 \text{ €}.$$

ΦΕΕ (- 20%) που θα παρακρατηθεί 72 €.

$$\text{Πληρωτέο: } 446,40 \text{ €} - 72 \text{ €} = 374,40 \text{ €}.$$

Παράδειγμα 4ο: Μετάφραση ιστοσελίδας

Ζητείται μετάφραση ιστοσελίδας φυτωρίου αμπέλου από τα ελληνικά στα γαλλικά και στα αγγλικά.

Τα κείμενα είναι σε ηλεκτρονική μορφή και αριθμούν 6.000 περίπου λέξεις ειδικού περιεχομένου (πολλαπλασιαστικό υλικό, περιγραφή ποικιλιών, διαδικασίες κ.ά.).

Λόγω της ειδικής δυσκολίας της αντίστροφης μετάφρασης, υπολογίζουμε ότι θα μεταφράζουμε 250 λέξεις την ώρα κατά το μέγιστο. Επομένως, θα χρειαστούμε $6.000 / 250 = 24$ ώρες για την κάθε γλώσσα.

Η αμοιβή θα είναι $24 \times 20 = 480$ € για την κάθε γλώσσα.

Αναγωγή στην τιμή ανά λέξη $480 / 6.000 = 0,08$ € ανά λέξη.

Στην τιμή προστίθεται ΦΠΑ 24% = 115,20 €.

Αφαιρείται 20% ΦΕΕ $480 \text{ €} \times 20\% = 56 \text{ €}$.

Πληρωτέο: $480 \text{ €} + 115,20 \text{ €} = 595,20 \text{ €}$ για την κάθε γλώσσα.

Τα σενάρια είναι πολλά. Οφείλουμε να τονίσουμε ότι, σε αντίθεση με τα μεταφραστικά γραφεία όπου έχουμε σταθερή τιμή ανά λέξη, η συνεργασία με απευθείας πελατεία προσφέρει περισσότερη ευελιξία στον καθορισμό της αμοιβής μας, καθώς μπορούμε να υπολογίζουμε την τιμή κατά περίπτωση έργου χωρίς περιορισμούς.

4.2.4. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

1. Προκειμένου για μεμονωμένα άτομα και φορείς του ιδιωτικού τομέα, ένα θέμα που πρέπει να προσέχουμε είναι ότι τα έγγραφα που αναλαμβάνουμε ενδεχομένως να περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τα οποία καλύπτονται από τον [Γενικό κανονισμό προστασίας δεδομένων \(ΓΚΠΔ\)](#). Πρέπει επομένως, κατ' αρχάς, να γνωρίζουμε τον ΓΚΠΔ και να κινούμαστε στο ανάλογο πλαίσιο της προστασίας των δεδομένων του πελατολογίου μας. Η προστασία αυτή έγκειται στη φύλαξη και στην επεξεργασία αυτών των δεδομένων και περιλαμβάνει όχι μόνο τα αρχεία αυτά καθαυτά αλλά και την εν γένει επικοινωνία με την πελατεία μας. Ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι να διαμορφώσουμε ένα αρχείο-πρότυπο, με το οποίο θα ενημερώνουμε την πελατεία μας σχετικά με την εφαρμογή του ΓΚΠΔ και θα τη διαβεβαιώνουμε ότι διασφαλίζουμε ως επαγγελματίες την προστασία των δεδομένων της κατά την επεξεργασία και τη φύλαξή τους.

Σε αυτό το αρχείο-πρότυπο μπορούμε να συμπεριλάβουμε τη σχετική γραπτή συναίνεση. Εάν υπογράψουμε κάποια σύμβαση με το μεμονωμένο άτομο ή την εταιρεία, θα πρέπει σε αυτήν να συμπεριληφθεί σχετική ρήτρα μέσω της οποίας θα λαμβάνουμε και τη σχετική συναίνεση.

2. Φροντίζουμε να συμφωνήσουμε ως προς τους όρους συνεργασίας (προθεσμίες, αμοιβές και τρόπους πληρωμής) πριν ξεκινήσουμε το έργο, έτσι ώστε να είναι όλα ξεκάθαρα από την αρχή και να μην προκύψουν παρεξηγήσεις στην πορεία.
3. Εάν το έργο είναι μεγάλο, και ιδίως αν πρόκειται για νέα συνεργασία, μια καλή πρακτική είναι να ζητάμε μια προκαταβολή ή να συμφωνούμε τη σταδιακή παράδοση του έργου και την πραγματοποίηση των πληρωμών με την παράδοση κάθε σταδίου του έργου. Η προκαταβολή μπορεί να κυμαίνεται από 10% έως 50%, ενώ η σταδιακή παράδοση του έργου μπορεί να οριστεί ανά 20% της ολοκλήρωσης του έργου ή ανά 50%, ανάλογα με τον όγκο του. Στην πρώτη περίπτωση, το έργο θα παραδοθεί σε πέντε στάδια, ενώ στη δεύτερη σε δύο.
4. Εάν πρόκειται για μικρό έργο (για παράδειγμα κάποια προσωπικά έγγραφα ενός φυσικού προσώπου), τότε καλό είναι να μην παραδίδουμε τη μετάφραση χωρίς να έχει προηγηθεί η εξόφληση. Στην περίπτωση της διάζωσης παράδοσης, τα πράγματα είναι πιο απλά διότι μπορούμε να πληρωθούμε άμεσα είτε με μετρητά είτε με κάρτα. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής παράδοσης, με παράλληλη αποστολή της μετάφρασης με κούριερ ή όχι, πιθανότατα να μας ζητηθεί ένας τραπεζικός λογαριασμός για την καταβολή της αμοιβής μας. Για να διασφαλίσουμε την πληρωμή μας, μπορούμε να ενημερώσουμε από την αρχή ότι η παράδοση της μετάφρασης θα γίνει αφού κατατεθεί η αμοιβή μας στον τραπεζικό μας λογαριασμό.
5. Εάν, παρ' όλ' αυτά, αντιμετωπίσουμε ασυνέπεια στην πληρωμή και το άτομο ή η εταιρεία δεν ανταποκρίνεται στις δικές μας υπενθυμίσεις για την καταβολή της, θα πρέπει να απευθυνθούμε σε δικηγόρο και να ενημερώσουμε το άτομο ή την εταιρεία ότι επιφυλασσόμαστε για κάθε νόμιμο δικαίωμά μας.
6. Μια καλή πρακτική είναι να τηρούμε αρχείο παρακολούθησης τιμολογίων, έτσι ώστε να γνωρίζουμε τους/τις πελάτες/πελάτισσές μας που είναι πιο συνεπείς, αλλά και να μπορούμε να ελέγχουμε εύκολα την εξόφληση ή μη

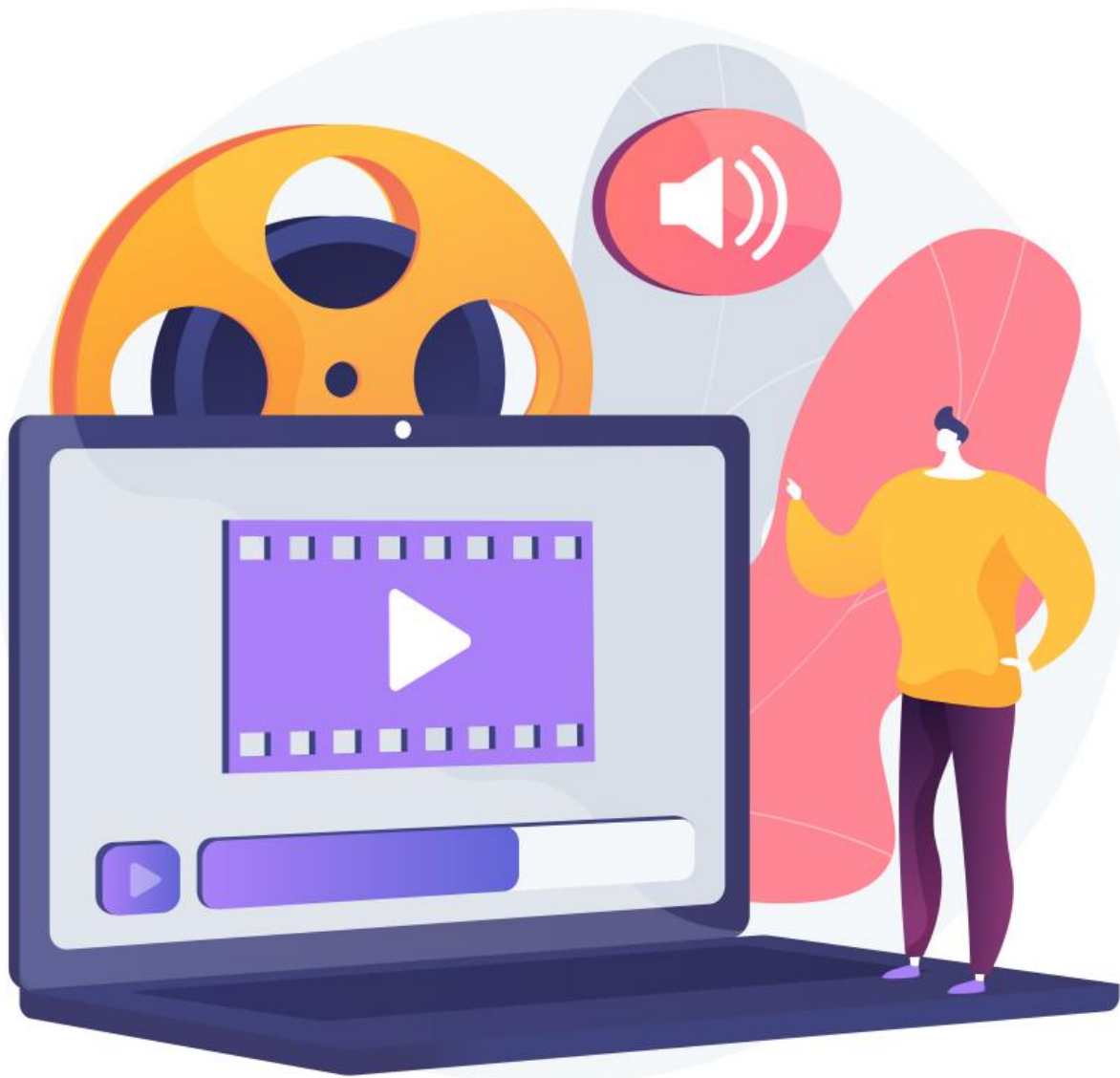
των τιμολογίων που έχουμε εκδώσει. Στην περίπτωση που εκδώσουμε Απόδειξη παροχής υπηρεσιών (ΑΠΥ) και όχι τιμολόγιο, τα πράγματα είναι πιο απλά διότι οι ΑΠΥ εκδίδονται μετά την καταβολή της αμοιβής.

7. Πολλές φορές ένα άτομο ή μια εταιρεία μπορεί να έχει πάρει προσφορά και από άλλους/ες επαγγελματίες του χώρου μας και να θελήσει να χρησιμοποιήσει πιο χαμηλές ενδεχομένως προσφορές για να μας πιέσει να μειώσουμε τη δική μας αμοιβή. Καλό θα ήταν σε αυτή την περίπτωση να εξηγήσουμε ότι μια χαμηλότερη τιμή δεν εγγυάται και την ποιότητα της μετάφρασης. Αν επιμένει, καλό είναι να μη δαπανήσουμε άλλον χρόνο, καθώς θα μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε αυτόν τον χρόνο σε έργα που θα μας αποφέρουν όφελος.
8. Επίσης, κάποιοι ή κάποιες δεν συνειδητοποιούν πόσο δύσκολη και επίπονη είναι η διαδικασία της μετάφρασης και πολλές φορές εκπλήσσονται με τις αμοιβές. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να τους/τις εκπαιδεύσουμε, θα λέγαμε, εξηγώντας τις κυριότερες δυσκολίες της μετάφρασης. Εάν, παρ' όλ' αυτά, επιμένουν, καλό θα ήταν να μη σπαταλήσουμε περαιτέρω χρόνο, καθώς το πιθανότερο είναι ότι δεν θα μας αναθέσουν το έργο λόγω κόστους.
9. Θα πρέπει να μάθουμε να ξεχωρίζουμε ποιος τύπος ατόμου ή εταιρείας συνειδητοποιεί ότι η μετάφραση που ζητάει θα κοστίσει. Για παράδειγμα, μια εταιρεία που μας ζητάει τη μετάφραση της ιστοσελίδας της ή κάποιων εγγράφων είναι πιο πιθανό να γνωρίζει ότι αυτό θα της κοστίσει. Αντίθετα, ένα άτομο που μας ζητάει να μεταφράσουμε αρχεία για προσωπική του χρήση ενδεχομένως να μη συνειδητοποιεί πόσο κοστίζει η μετάφραση και να μην είναι διατεθειμένο ή σε θέση να καλύψει αυτό το κόστος.
10. Εάν γίνουν μεταβολές (προσθαφαιρέσεις) στα έγγραφα αφού έχουμε παραδώσει τη μετάφραση, η εκ νέου μετάφραση των διορθωμένων κειμένων χρεώνεται και πάλι όσες φορές κι αν τροποποιηθούν τα κείμενα. Εξαίρεση αποτελεί η ελάχιστη μεταβολή των κειμένων, όπου μπορούμε να εξηγήσουμε ότι δεν θα χρεωθούν επιπλέον, αλλά αυτό μόνο για μία φορά. Η εξήγηση αυτή μας προστατεύει από την περίπτωση κατά την οποία μας ζητούνται επανειλημμένα μικροδιορθώσεις για το ίδιο έργο και αναμένεται ότι δεν θα χρεώσουμε επιπλέον. Σε περίπτωση που οι αλλαγές είναι πολλές, εάν χρησιμοποιούμε κάποιο CAT Tool, μπορούμε να χρεώσουμε ανάλογα με τα ποσοστά ομοιότητας που μας βγάζει το εργαλείο αυτό. Εάν δεν χρησιμοποιούμε CAT Tool, μπορούμε να χρεώσουμε ανά εργατώρα τις

διορθώσεις, καθώς δεν θα μπορούμε να καταμετρήσουμε τις λέξεις που μεταφράζουμε εκ νέου.

11. Δεν είναι κακό να ζητάμε προκαταβολή από νέες απευθείας συνεργασίες. Το ύψος της προκαταβολής μπορεί να είναι οποιοδήποτε θέλουμε, αλλά συνιστάται να ανέρχεται σε ποσοστό 10% έως 50% του συνολικού ποσού μετά φόρων.

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

5. ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

5.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

5.1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

Η οπτικοακουστική μετάφραση (audiovisual translation) συνήθως ορίζεται ως η μετάφραση ενός οπτικοακουστικού κειμένου, δηλαδή ενός κειμένου που μεταδίδεται παράλληλα μέσω δύο ταυτόχρονων και συμπληρωματικών καναλιών (ακουστικό και οπτικό). Σε αντίθεση με άλλες μορφές κειμένου, χαρακτηρίζεται από τη σημαντική παρουσία μη λεκτικών στοιχείων, τα οποία επηρεάζουν τις μεταφραστικές επιλογές ([Sokoli 2000](#), [2006](#)). Πρόκειται για περιεχόμενο με δυνατότητα αναπαραγωγής που απαιτεί τον συγχρονισμό όσων στοιχείων προστεθούν κατά την επεξεργασία του, είτε είναι μη λεκτικά (π.χ. ηχητικά και οπτικά εφέ) είτε είναι λεκτικά (π.χ. υπότιτλοι, ηχητικός διάλογος).

Ο όρος «οπτικοακουστική μετάφραση» (OAM) συνήθως συμπεριλαμβάνει τον υποτιτλισμό, τη μεταγλώττιση, το voice over (σπικάζ και αφήγηση μετάφρασης) και τις υπηρεσίες προσβασιμότητας, δηλαδή τον υποτιτλισμό για Κ/κωφά και για βαρήκοα άτομα (SDH και CC) και την ακουστική περιγραφή (audio description), παρόλο που δεν αποτελούν πάντα μετάφραση από μια γλώσσα σε άλλη (ενδογλωσσικές υπηρεσίες).

Στον τομέα της OAM συχνά συμπεριλαμβάνονται υπηρεσίες που παρέχονται ζωντανά σε περιβάλλοντα καλλιτεχνικού, πολιτιστικού, εκπαιδευτικού και ενημερωτικού περιεχομένου (όπως ο υπερτιτλισμός, ο ζωντανός υποτιτλισμός ή υπερτιτλισμός, η μεταφορά από τον προφορικό στον γραπτό λόγο ενδογλωσσικά ή διαγλωσσικά και η ζωντανή ακουστική περιγραφή) καθώς και η επιχώρια προσαρμογή βιντεοπαιχνιδιών (video game localization), εφαρμογών (app localization) και άλλων μορφών οπτικοακουστικού περιεχομένου. Αν και δεν αφιερώνουμε ειδικές υποενότητες σε αυτές τις υπηρεσίες, η εκτίμηση της αμοιβής τους διέπεται από παρόμοια κριτήρια.

5.1.2. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Οι μεγαλύτερες μεταφραστικές προκλήσεις στην OAM προέρχονται από τους περιορισμούς του μέσου (βλ. χωροχρονικούς περιορισμούς σε υποτιτλισμό και μεταγλώττιση παρακάτω), αλλά και από τη θεματολογία και το είδος του διαλόγου

που καλούμαστε να μεταφράσουμε: από την αργκό ποινικών κρατουμένων μέχρι δικαστική ή αθλητική ορολογία και από μεσαιωνικό ύφος μέχρι μιούζικαλ. Σε αυτά προστίθενται συγκεκριμένες προκλήσεις όπως τα λογοπαίγνια, που ενίοτε αναφέρονται στην εικόνα περιορίζοντας τις μεταφραστικές επιλογές, η ομοιοκαταληξία, το χιούμορ, οι πολιτισμικές αναφορές και η παρουσία μιας τρίτης γλώσσας (π.χ. κορεατικά σε αγγλόφωνη ταινία). Συχνά απαιτείται εκτεταμένη έρευνα, για παράδειγμα στην περίπτωση που το περιεχόμενο είναι βασισμένο σε υπάρχον λογοτεχνικό βιβλίο ή βιντεοπαιχνίδι.

Οι επαγγελματίες της ΟΑΜ, όμως, έχουν να αντιμετωπίσουν και τις δυσκολίες που προκύπτουν από τις συνθήκες εργασίας, όπως είναι οι ασφυκτικές προθεσμίες, η πίεση για μείωση τιμών, η υποχρεωτική χρήση προβληματικών ή ανεπαρκών εργαλείων. Λογισμικό, υλικό και διαδικασίες που υποτίθεται ότι αυξάνουν την παραγωγικότητα, στην πραγματικότητα ενδέχεται να τη μειώνουν, καθώς οι επαγγελματίες αναγκάζονται να συμπληρώνουν αναφορές σχετικά με το εκάστοτε έργο ή να πραγματοποιούν πρόσθετες εργασίες οι οποίες δεν αμείβονται. Για παράδειγμα, η μετεπιμέλεια (post-editing) μηχανικά μεταφρασμένων υποτίτλων συχνά παίρνει περισσότερο χρόνο από ό,τι η μετάφραση από το μηδέν – εφόσον βέβαια ο στόχος παραμένει η επίτευξη ίδιου επιπέδου ποιότητας.

Δεδομένου ότι στην πλειονότητά τους τα άτομα που εργάζονται στον κλάδο της ΟΑΜ είναι ελεύθεροι/ες επαγγελματίες που συνεργάζονται με εταιρείες και όχι απευθείας με τον/την κάτοχο του περιεχομένου, καλούνται να αντεπεξέλθουν και στα προβλήματα της ίδιας της φύσης του ελεύθερου επαγγέλματος: επισφαλής εργασία, αδυναμία πρόβλεψης φόρτου εργασίας, φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις κ.λπ. (βλ. ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1. [«Μετάφραση για γραφεία \(με/χωρίς απαίτηση χρήσης μεταφραστικής μνήμης\)»](#) και 4.2. [«Μετάφραση για μεμονωμένα άτομα, εταιρείες και οργανισμούς/φορείς»](#)).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ραγδαία αύξηση στο μεταφραζόμενο οπτικοακουστικό περιεχόμενο χάρη στις παγκόσμιες πλατφόρμες όπως το Netflix, το Amazon Prime ή το Disney+. Η ζήτηση είναι τόσο μεγάλη που γίνεται λόγος για [έλλειψη μεταφραστών/μεταφραστριών](#). Ενώσεις επαγγελματιών της ΟΑΜ, όπως η ισπανική [ATRAE](#), η γαλλική [ATAA](#) και η γερμανική [AVÜ](#), αλλά και η πανευρωπαϊκή ένωση-ομπρέλα [AVTE](#), τονίζουν ότι αυτή η έλλειψη οφείλεται κυρίως στις [μη ελκυστικές συνθήκες εργασίας](#), οι οποίες οδηγούν πολλά έμπειρα και ικανά άτομα να στραφούν σε πιο προσοδοφόρους τομείς μετάφρασης. Επίσης, θεωρούν ότι η υποτιθέμενη έλλειψη χρησιμοποιείται για τη δικαιολόγηση της στρόφης των μεγάλων εταιρειών στη μηχανική μετάφραση και στην προώθηση της μετεπιμέλειας μηχανικά μεταφρασμένου κειμένου με σαφώς μειωμένο κόστος. Η αμερικανική [ATA](#) έστειλε

αντίστοιχα ανοιχτή [επιστολή](#) απαιτώντας δίκαιες συνθήκες εργασίας για τους/τις μεταφραστές/μεταφράστριες στη βιομηχανία της ψυχαγωγίας.

Όταν μιλάμε για ΟΑΜ, συνήθως αναφερόμαστε σε περιεχόμενο μυθοπλασίας (ταινίες, σειρές κ.ά.), όπου ο διάλογος είναι βασισμένος σε σενάριο και η αισθητική/καλλιτεχνική διάσταση έχει υψηλή προτεραιότητα. Υπάρχει όμως και άλλο περιεχόμενο, όπως είναι τα ντοκιμαντέρ και οι εκπομπές τύπου «ριάλιτι» (reality shows), όπου οι διάλογοι δεν βασίζονται πάντα σε σενάριο και οι μεταφραστικές προκλήσεις διαφέρουν λόγω του προς μετάφραση περιεχομένου, που απαιτεί εξειδικευμένη γνώση δεδομένης της ταχύτητας του προφορικού λόγου κ.ά.

Ο κόσμος της ΟΑΜ, βέβαια, δεν είναι μόνο η ψυχαγωγία ούτε μόνο το Hollywood και το Netflix. Υπάρχει και ένα μεγάλο κομμάτι της αγοράς, όπου το περιεχόμενο προς μετάφραση αποτελείται από διαλέξεις και ομιλίες, εκπαιδευτικά, εταιρικά ή διαφημιστικά βίντεο, οδηγίες χρήσης κ.λπ. Σε αυτόν τον χώρο, το οπτικοακουστικό περιεχόμενο συχνά συνοδεύει άλλο, γραπτό, περιεχόμενο, το οποίο σημαίνει ότι απαιτείται η χρήση κοινής ορολογίας και ύφους. Τέτοια παραδείγματα είναι οι τεχνικές προδιαγραφές και τα εγχειρίδια χρήσης που συνοδεύονται από βίντεο με οδηγίες ή το εκπαιδευτικό υλικό που συνοδεύεται από διαλέξεις ή άλλα βίντεο.

5.1.3. ΕΓΧΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Η πιο συνήθης μορφή εργασίας στην ΟΑΜ, όπως προαναφέρθηκε, είναι η συνεργασία με μεσάζοντες, δηλαδή εταιρείες οπτικοακουστικής μετάφρασης ή εταιρείες τεχνικής επεξεργασίας, και με υπηρεσίες που συμπεριλαμβάνουν πρακτικές οπτικοακουστικής μετάφρασης. Φυσικά, υπάρχει και η περίπτωση επαγγελματιών που εργάζονται ως μισθωτοί/μισθωτές σε τηλεοπτικά κανάλια και άλλων που συνεργάζονται απευθείας με μικρά φεστιβάλ και ανεξάρτητες παραγωγές, αλλά πρόκειται για μικρότερο ποσοστό.

Μέχρι τα τέλη του 1990 υπήρχε περιθώριο συνεργασίας μόνο με εγχώριες εταιρείες, οι οποίες και επέβαλλαν τις αμοιβές. Με την έλευση του DVD, δόθηκε η δυνατότητα συνεργασίας με εταιρείες του εξωτερικού με πολύ καλύτερους όρους. Μετά την είσοδο της πρώτης πλατφόρμας ροής (streaming) στην ελληνική αγορά το 2016, οι ευκαιρίες συνεργασίας και το περιεχόμενο προς μετάφραση στα ελληνικά πολλαπλασιάστηκαν.

Παρόλο που στην ελεύθερη αγορά οι επαγγελματίες θα έπρεπε να καθορίζουν την αμοιβή τους, στον υποτιτλισμό οι αμοιβές συχνά επιβάλλονται από τις εταιρείες, με δυνατότητα διαπραγμάτευσης σε μερικές περιπτώσεις. Κάποιες πλατφόρμες ροής καθορίζουν οι ίδιες τις [αμοιβές υπηρεσιών OAM ανά γλώσσα](#).

5.1.4. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ

Οι συνηθέστεροι τρόποι υπολογισμού αμοιβής στον τομέα της OAM είναι οι εξής:

1. Ανά λεπτό οπτικοακουστικού υλικού.
2. Ανά ώρα εργασίας (π.χ. για επιμέλεια).
3. Σπανιότερα ανά κομμάτι παραγόμενου υλικού:
 - α. Ανά υπότιτλο.
 - β. Ανά λέξη.
 - γ. Ανά επεισόδιο.

Ο τρόπος καθορίζεται συνήθως από τον/την εντολέα, όταν πρόκειται για εντολές με σταθερή παραγωγή οπτικοακουστικού περιεχομένου (όπως τηλεοπτικά κανάλια). Σε εντολές με μη σταθερή παραγωγή, οι επαγγελματίες φροντίζουμε να προτείνουμε τον ασφαλέστερο τρόπο υπολογισμού. Ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής δεν είναι πάντα ίδιος, διότι μπορεί για παράδειγμα να υπολογίζουμε συνήθως την αμοιβή μας ανά λεπτό βίντεο αλλά η πυκνότητα του λόγου μεταξύ μιας ζωντανής ψυχαγωγικής εκπομπής και ενός σίριαλ να διαφέρει σημαντικά. Για να αντιμετωπιστεί αυτό δίκαια, συνήθως χρεώνουμε διαφορετικές τιμές ανά λεπτό βίντεο:

1. Ανάλογα με το είδος του περιεχομένου (π.χ. ταινία, ντοκιμαντέρ, σίριαλ κ.λπ.).
2. Ανάλογα με την απαιτούμενη εξειδίκευση (π.χ. ιατρικό, μάρκετινγκ, εκπαιδευτικό βίντεο κ.λπ.).

Το ίδιο ισχύει και σε σχέση με τους τρόπους εργασίας και τους χρόνους παράδοσης. Η τιμή ενός έργου διαφέρει σημαντικά εάν έχουμε υλικό προετοιμασίας (π.χ. σενάριο ή πρότυπο-template) σε σχέση με την τιμή που ορίζουμε αν δεν έχουμε υλικό προετοιμασίας, καθώς αυτό επηρεάζει τον χρόνο και τον κόπο που απαιτούνται για την παραγωγή του τελικού προϊόντος. Η τιμή επηρεάζεται επίσης από τον χρόνο παράδοσης του έργου. Όπως και στη μετάφραση κειμένου, έτσι και στην OAM έχουμε

το δικαίωμα να ορίσουμε υψηλότερη τιμή για έργα που χαρακτηρίζονται ως επείγοντα.

Με βάση την ημερήσια παραγωγή μας και την ωριαία μας αμοιβή, μπορούμε να υπολογίσουμε πόσο θα πρέπει να χρεώνουμε την εργασία μας (για τον υπολογισμό της βλ. ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατοωρών και ωριαίας αμοιβής»](#)).

Για παράδειγμα, εάν μέσα σε μία ημέρα μεταφράζουμε 25 λεπτά βίντεο, τα πολλαπλασιάζουμε με την τιμή την οποία χρεώνουμε ανά λεπτό βίντεο. Για να βρούμε αυτή την τιμή, διαιρούμε τα λεπτά βίντεο που μπορούμε να επιτύχουμε με τις ώρες εργασίας ανά ημέρα, για παράδειγμα $25 / 8$ ώρες (για να δούμε πόσα λεπτά βίντεο μεταφράζουμε ανά ώρα) μας κάνει 3,125 λεπτά βίντεο ανά ώρα, και διαιρούμε την ωριαία χρέωση που θέλουμε να επιτύχουμε με τα λεπτά που παράγουμε ανά ώρα, για παράδειγμα $17 / 3,125$. Το αποτέλεσμα είναι 5,44 € για κάθε λεπτό βίντεο.

Αντίστοιχα, εάν θέλουμε να υπολογίσουμε την αμοιβή μας ανά επεισόδιο υλικού, θα πρέπει να πολλαπλασιάσουμε το παραπάνω με τον αριθμό των συνολικών λεπτών του βίντεο. Αν τα επεισόδια μιας σειράς διαρκούν συνήθως 45 λεπτά, μπορούμε να ζητήσουμε ανά επεισόδιο 244,8 €.

(Παρόμοιος υπολογισμός μπορεί να γίνει με βάση τις ημέρες που αφιερώνουμε σε μια ταινία, προκειμένου να καταλήξουμε σε μια τιμή ανά λεπτό βίντεο. Αν χρειαζόμαστε 4 ημέρες για μια ταινία 90 λεπτών, τότε μπορούμε να διαιρέσουμε το συνολικό ποσό που θέλουμε να λάβουμε, δηλαδή 4×136 [η ημερήσια αμοιβή μας με οκτάωρη εργασία] = 544, με τον αριθμό των λεπτών και να καταλήξουμε σε μια τιμή ανά λεπτό βίντεο.)

Με βάση τα παραπάνω οδηγούμαστε στον εξής εύκολο τύπο:

ΒΗΜΑ 1ο: Λεπτά βίντεο που μπορούμε να επεξεργαστούμε / 8 = A.

ΒΗΜΑ 2ο: $17 / A$ = Χρέωση ανά λεπτό βίντεο.

Η παραπάνω είναι η καθαρή χρέωση. Παρακάτω ακολουθεί ο υπολογισμός της καθαρής τιμής για την τιμολόγηση.

Έστω υλικό διάρκειας 45 λεπτών, με συνολική χρέωση 244,8 €.

ΦΠΑ (24%): $244,8 \times 24\% = 58,75$ €.

Καθαρή αξία + ΦΠΑ: $244,8 + 58,75 = 303,55$ €.

ΦΕΕ (- 20%): $244,8 \times 20\% = 40,32 \text{ €}$.

Τελική αμοιβή: $303,55 - 48,96 = 254,59 \text{ €}$.

Στη χρέωση που προκύπτει από τους παραπάνω υπολογισμούς, μπορούμε να προσθέσουμε επιπλέον χρέωση λόγω επείγουσας παράδοσης, πυκνότητας λόγου, απουσίας υλικού επεξεργασίας κ.λπ., κατά περίπτωση και ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας. Περισσότερες πληροφορίες ακολουθούν παρακάτω ανά ενότητα.

Εναλλακτικά μπορούμε να εφαρμόσουμε χρέωση ανά ώρα για την υπηρεσία που προσφέρουμε, υπολογίζοντας πόσο έργο παράγουμε ανά ώρα. Με αυτόν τον τρόπο διαμορφώνουμε την ωριαία αμοιβή μας ανάλογα με την ταχύτητα και την παραγωγικότητά μας σε κάθε περίπτωση. Εάν η διαδικασία συνολικά απαιτεί μία ημέρα, για παράδειγμα, μπορούμε να κοστολογήσουμε την ώρα διαιρώντας το ημερομίσθιό μας με το 7 (καθαρές εργάσιμες ώρες, βλ. ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατωρών και ωριαίας αμοιβής»](#)). Αντίστοιχα, έχοντας κάνει παρόμοια έργα, μπορούμε να υπολογίσουμε τον χρόνο που χρειαζόμαστε για ένα παρόμοιο έργο και να υπολογίσουμε μια ωριαία αμοιβή που θα καλύπτει τις προσδοκίες μας.

Για χρεώσεις που βασίζονται σε τιμή ανά λέξη, μπορούμε να υπολογίσουμε με ένα παράδειγμα υλικού, για παράδειγμα μια ταινία διάρκειας 90 λεπτών, πόσες λέξεις παράγουμε στο αρχείο υποτίτλων, για παράδειγμα 8.000 λέξεις, και με βάση αυτό να υπολογίσουμε μια τιμή διαιρώντας την τυπική αμοιβή μας για μια 90λεπτη ταινία με τον αριθμό των λέξεων. Εάν, για παράδειγμα, πληρωνόμαστε συνήθως με τα λεπτά βίντεο και η αμοιβή μας είναι 5 € ανά λεπτό βίντεο, τότε η αναμενόμενη αμοιβή είναι 450 €. Διαιρώντας το ποσό με τον αναμενόμενο αριθμό λέξεων, καταλαβαίνουμε ότι ανά λέξη θα πρέπει να χρεώνουμε 0,056 €.

5.2. ΥΠΟΤΙΤΛΙΣΜΟΣ

5.2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΓΕΝΙΚΑ

Ο υποτιτλισμός είναι η συνηθέστερη μορφή ΟΑΜ στην Ελλάδα και αυτή με τη μεγαλύτερη ζήτηση. Ταυτόχρονα, οι επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον υποτιτλισμό είναι σημαντικά περισσότεροι από οποιοδήποτε άλλο είδος ΟΑΜ.

Σε γενικές γραμμές, οι ποιοτικοί υπότιτλοι:

- Αποδίδουν τον διάλογο (και όλο το προς μετάφραση κείμενο) πιστά και με φυσικό τρόπο, διατηρώντας το ύφος του ομιλούντος ατόμου κατά τρόπον ώστε οι υπότιτλοι να μπορούν να διαβαστούν με ευκολία, δίνοντας παράλληλα στους/στις θεατές/θεάτριες χρόνο να απολαύσουν την εικόνα. Για να διασφαλιστεί αυτό, έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένες προδιαγραφές περιορισμών χώρου και χρόνου (π.χ. συγκεκριμένος αριθμός χαρακτήρων ανά γραμμή και ανά δευτερόλεπτο).
- Περνούν απαρατήρητοι και είναι αισθητικά ενταγμένοι στην εικόνα χωρίς να κουράζουν τον/τη θεατή/θεάτρια. Γι' αυτόν τον λόγο, υπάρχουν προδιαγραφές που αφορούν τον χρονισμό: οι υπότιτλοι πρέπει να συγχρονίζονται με την ομιλία και την εικόνα. Άλλες προδιαγραφές σχετίζονται με τη διάρκειά τους, την ύπαρξη ενός ελάχιστου κενού (π.χ. δύο καρέ) ανάμεσα στους υποτίτλους κ.λπ. Συνήθως αναφερόμαστε στον ακριβή χρονισμό, που λαμβάνει υπόψη όλες τις προδιαγραφές, με τον όρο *frame-accurate*.

Οι δυσκολίες που προκύπτουν από τους παραπάνω τεχνικούς περιορισμούς εντείνονται στις περιπτώσεις πυκνού διαλόγου και γρήγορης εναλλαγής πλάνων, όπου χρειάζεται συμπύκνωση του νοήματος και ιδιαίτερη προσοχή στον σωστό χρονισμό. Συχνά, επίσης, δεν είναι δυνατή η τήρηση όλων των προδιαγραφών ταυτόχρονα (π.χ. όταν η έναρξη της ατάκας απέχει λίγο από την αλλαγή πλάνου). Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο/η έμπειρος/η επαγγελματίας καλείται να πάρει γρήγορες αποφάσεις, δίνοντας τη σωστή προτεραιότητα ανάλογα με τις απαιτήσεις του περιεχομένου.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι στον υποτιτλισμό για περιεχόμενο χωρίς σημαντική καλλιτεχνική διάσταση (π.χ. διαλέξεις, οδηγίες χρήσης) δεν ισχύουν ή δεν είναι τόσο αυστηρές όλες οι παραπάνω προδιαγραφές (π.χ. η απαίτηση για εμφάνιση υποτίτλου μαζί με αλλαγή πλάνου), ειδικά αν το λεκτικό στοιχείο είναι σημαντικότερο από την εικόνα (π.χ. σε μια ομιλία όπου εμφανίζεται συνέχεια το ίδιο άτομο).

Περισσότερα σχετικά με τον υποτιτλισμό (ορισμός, διαδικασίες, εργαλεία κ.λπ.) μπορείτε να δείτε στο βιβλίο J. D. Cintas και A. Remael (2020), [*Subtitling: Concepts and Practices*](#) (1η έκδ.), Λονδίνο: Routledge.

5.2.2. ΤΥΠΟΙ ΧΡΕΩΣΗΣ

Ο πιο συχνός τύπος χρέωσης, αντίθετα με άλλους τομείς της μετάφρασης, είναι η ανά λεπτό διάρκεια βίντεο. Έχει θεσπιστεί από τις εταιρείες ως ο πιο σταθερός τρόπος υπολογισμού της τελικής τιμής του υποτιτλισμού, δεδομένου ότι ο αριθμός των υποτίτλων ενδέχεται να αλλάξει δραστικά ανάλογα με τον βαθμό σύμπτυξης ή την προτίμηση για περισσότερους υποτίτλους της μίας γραμμής ή λιγότερους με δύο γραμμές. Επίσης, τα λεπτά του περιεχομένου είναι συχνά το μόνο γνωστό στοιχείο πριν από την έναρξη της γλωσσικής επεξεργασίας, καθώς τα τελικά σενάρια (post-production scripts) δεν είναι πάντα διαθέσιμα, περιέχουν πρόσθετες πληροφορίες εκτός από τον διάλογο κ.λπ.

Σε άλλα είδη συνεργασίας (με απευθείας πελατεία, σε φεστιβάλ κ.λπ.) χρησιμοποιούνται και άλλοι τύποι χρέωσης: ανά υπότιτλο, ανά λέξη ή ανά ώρα εργασίας.

5.2.3. ΕΙΔΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Η χρέωση εξαρτάται και από το είδος υπηρεσίας, καθώς η κάθε υπηρεσία απαιτεί διαφορετική εξειδίκευση και διαφορετικό χρόνο διεκπεραίωσης. Ο ακριβής χρονισμός (frame-accurate timing), για παράδειγμα, από έμπειρο/η επαγγελματία χρειάζεται τουλάχιστον τριπλάσιο χρόνο από τη διάρκεια του βίντεο. Ο κατά προσέγγιση χρονισμός, τον διπλάσιο.

Στις εταιρείες που αναλαμβάνουν τον υποτιτλισμό σε πολλές γλώσσες χρησιμοποιούνται συνήθως πρότυπα αρχεία υποτίτλων (templates), δηλαδή αρχεία χρονισμένων υποτίτλων στα αγγλικά. Είναι πολλοί/ές οι επαγγελματίες που συνεργάζονται αποκλειστικά με τέτοιες εταιρείες και δεν καλούνται να ασχοληθούν ποτέ με τον χρονισμό.

Μια άλλη πρακτική που εφαρμόζουν κάποιες πολυεθνικές είναι η μετεπιμέλεια μηχανικά μεταφρασμένων υποτίτλων με ταυτόχρονη μείωση των αμοιβών. [Ενώσεις επαγγελματιών ΟΑΜ έχουν καταγγείλει αυτές τις πρακτικές](#) θέτοντας τις εν λόγω εταιρείες σε μαύρη λίστα. Άλλες εταιρείες παρέχουν το αποτέλεσμα της μηχανικής μετάφρασης ως εργαλείο στους/στις επαγγελματίες του υποτιτλισμού, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν αν θεωρούν ότι βοηθάει στην αποδοτικότητά τους, χωρίς αντίστοιχη μείωση αμοιβής. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το [μανιφέστο της AVTE](#) για τη χρήση της μηχανικής μετάφρασης στον υποτιτλισμό και τις σχετικές αμοιβές.

Συνοψίζοντας, οι υπηρεσίες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως ακολούθως:

- Μετάφραση και χρονισμός χωρίς σενάριο (εξ ακοής).
- Μετάφραση και χρονισμός με σενάριο.
- Μετάφραση πρότυπου αρχείου υποτίτλων.
 - Με δυνατότητα/υποχρέωση επεξεργασίας χρονισμού.
 - Χωρίς δυνατότητα/υποχρέωση επεξεργασίας χρονισμού (locked template).
- Μετεπιμέλεια μηχανικά μεταφρασμένων υποτίτλων.
- Επιμέλεια.
 - Επιμέλεια μετάφρασης ή/και χρονισμού.
 - Προσαρμογή υπάρχοντος αρχείου υποτιτλισμού σε προδιαγραφές άλλης εταιρείας/άλλου καναλιού (conform) με επιμέλεια μετάφρασης ή χωρίς.
- Αξιολόγηση έργου υποτιτλιστή/υποτιτλίστριας.

5.2.4. ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΧΡΕΩΣΗΣ

Οι παράμετροι που λαμβάνουμε υπόψη για να υπολογίσουμε τη χρέωση μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες:

- Παράμετροι που σχετίζονται με το υλικό:
 - Βαθμός δυσκολίας: πυκνότητα διαλόγου (τα θρίλερ έχουν λιγότερο διάλογο από τις ρομαντικές κομεντί), εξειδικευμένη ορολογία (ντοκιμαντέρ) κ.λπ.
 - Εμπορική αξία περιεχομένου: ταινίες υψηλού/χαμηλού προϋπολογισμού.
 - Μέσο: τηλεόραση, σινεμά, φεστιβάλ, πλατφόρμα ροής (streaming) κ.λπ.
 - Προθεσμία (επιπλέον χρεώσεις για επείγουσες παραδόσεις, γνωστές και ως rush fees).
- Παράμετροι που σχετίζονται με τον/την επαγγελματία.
 - Αντικείμενο εξειδίκευσης, προϋπηρεσία και εκπαίδευση.
 - Συνδυασμός γλωσσών.

- Παράμετροι που σχετίζονται με τη συνεργασία.
 - Είδος συνεργασίας (εφάπαξ ανάθεση, μακροχρόνια συνεργασία). Σε μια εφάπαξ ανάθεση με εντολέα, συνήθως απαιτούνται περισσότερες εργατοώρες για την εξοικείωση με τυχόν διαδικασίες και οδηγίες (guidelines) που πρέπει να τηρηθούν.
 - Διευκολύνσεις που παρέχει η εταιρεία-εντολέας (διαδικασίες, λογισμικό, πλατφόρμες, αυτόματη τιμολόγηση κ.λπ.) ή κωλύματα στη συνεργασία. Κάποιες εταιρείες παρέχουν το λογισμικό ή την πλατφόρμα υποτιτλισμού, επομένως μειώνονται τα έξοδα ενοικίασης ή αγοράς λογισμικού. Η αυτόματη τιμολόγηση με απλή επιβεβαίωση από τον/την ελεύθερο/η επαγγελματία και η πληρωμή χωρίς καθυστερήσεις και λάθη είναι επίσης σημαντικά στοιχεία εξοικονόμησης χρόνου. Από την άλλη, ο ανθρωποχρόνος αυξάνεται όταν επιβάλλονται εργαλεία που δυσκολεύουν το έργο ή όταν υπάρχει δυσκολία στην επικοινωνία καθώς και προβληματικές διαδικασίες και πρακτικές όπως η συνεχής αποστολή διορθώσεων και τα ελαττωματικά πρότυπα αρχεία (templates).

5.2.5. ΣΕΝΑΡΙΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ

Για τον υπολογισμό της αμοιβής ισχύουν όσα αναφέρονται στην εισαγωγή του παρόντος οδηγού σχετικά με το λειτουργικό κόστος (ασφάλιση, φόροι, αμοιβή λογιστικού γραφείου, λειτουργικά έξοδα, ασθένεια, διακοπές κ.λπ.), το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί για να υπολογιστεί το καθαρό εισόδημα (βλ. ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.1. [«Βασικές έννοιες»](#)).

Αν μια εταιρεία προτείνει 5 € το λεπτό για τον υποτιτλισμό με πρότυπο αρχείο (template) και υπολογίσουμε ότι σε ένα τυπικό 8ωρο (ή 7 ώρες αμιγώς νοούμενης εργασίας) μπορούν να παραχθούν κατά μέσο όρο 25 λεπτά μέσης δυσκολίας περιεχομένου (συμπεριλαμβάνεται η έρευνα, η επιμέλεια και όλες οι απαραίτητες διορθώσεις και οι απαιτούμενοι έλεγχοι), τότε το ακαθάριστο ημερήσιο εισόδημα υπολογίζεται στα 125 €, δηλαδή μηνιαίο 2.500 €, ετήσιο 30.000 €. Από αυτό θα πρέπει να αφαιρέσουμε το λειτουργικό κόστος, όπως αναφέρεται στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.1. [«Βασικές έννοιες»](#).

Με βάση αυτό το παράδειγμα, μπορούμε να δούμε πώς διαφοροποιείται η χρέωση ανά περίπτωση:

Από γλώσσα X προς ελληνικά με template	5 €
Από γλώσσα X προς ελληνικά χωρίς template	7 €
Από γλώσσα X προς ελληνικά με σενάριο	6,5 €
Από ελληνικά προς γλώσσα X με template	7 €
Από ελληνικά προς γλώσσα X χωρίς template	9 €
Από ελληνικά προς γλώσσα X με σενάριο	8,5 €

Πίνακας 1: Υπολογισμός ανά λεπτό βίντεο βάσει γλωσσών και υλικού προετοιμασίας.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα και διαφέρουν ανά γλωσσικό συνδυασμό. Η χρέωση που έχει χρησιμοποιηθεί δεν αποτελεί προτεινόμενη χρέωση για κάποιο είδος περιεχομένου. Ο υπολογισμός για κάθε είδος θα πρέπει να γίνεται με βάση τις οδηγίες που δίνονται στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατωρών και ωριαίας αμοιβής»](#). Ωστόσο, η διαφοροποίηση των τιμών όπως παρουσιάζεται στον πίνακα μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πόσο επιδρά στην τιμή η ύπαρξη ή μη υλικού προετοιμασίας αλλά και η γλωσσική κατεύθυνση.

Αυξημένο περιεχόμενο (πυκνότητα λόγου)	+5% έως +20% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μετεπιμέλεια	-5% έως -15% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μικροί χρόνοι παράδοσης	+5% έως +20% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μεγάλος/Σταθερός όγκος αναθέσεων	-5% έως -10% (επί της αρχικής χρέωσης)

Πίνακας 2: Υπολογισμός επιπλέον χρεώσεων/εκπτώσεων.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα και διαφέρουν ανάλογα με το έργο και τον/την εντολέα. Ο υπολογισμός για κάθε περίπτωση θα πρέπει να γίνεται με βάση τον χρόνο που απαιτείται για την παραγωγή έργου και να υπολογίζεται με βάση τις εργατοώρες, ανάλογα με την αμοιβή ανά ώρα, που έχει υπολογιστεί στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατοωρών και ωριαίας αμοιβής»](#), και τον χρόνο που απαιτείται για την εργασία που έχει ανατεθεί (π.χ. επιμέλεια υποτίτλων). Ωστόσο, η αναφορά σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πόσο σημαντικές είναι ορισμένες παράμετροι στην προσαρμογή της αμοιβής μας.

5.3. ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ

Ως μεταγλώττιση ορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται για την αντικατάσταση των διαλόγων μιας σειράς, μιας ταινίας ή ενός ντοκιμαντέρ με διαλόγους στη γλώσσα του κοινού-στόχου. Στα στάδιά της συμπεριλαμβάνεται η μετάφραση του σεναρίου, η προσαρμογή των διαλόγων σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές και η τελική ηχογράφηση από τους/τις ηθοποιούς που θα αναλάβουν να τους ερμηνεύσουν στη γλώσσα-στόχο. Τελικός σκοπός είναι οι θεατές/θεάτριες να έχουν την εντύπωση ότι παρακολουθούν υλικό που έχει γυριστεί στη γλώσσα τους (βλ. [Chaume, 2012](#)).

Ο τρόπος ανάθεσης ενός έργου μεταγλώττισης παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με εκείνον του υποτιτλισμού. Υφίσταται όμως μια σημαντική διαφοροποίηση όσον αφορά τον τρόπο χρέωσης, καθώς, παρ' ότι η πλειονότητα των εγχώριων εταιρειών παραγωγής καθορίζει την εκάστοτε αμοιβή με βάση τη διάρκεια του βίντεο, ενίοτε ενδέχεται να οριστεί και με βάση τις ώρες εργασίας ή το πρωτότυπο κείμενο (ανά λέξη), ειδικά από εταιρείες του εξωτερικού.

Αποφασιστικός παράγοντας στον καθορισμό της τιμής είναι αν απαιτείται μετάφραση του σεναρίου με προσαρμογή στις κινήσεις του στόματος (lip-sync) ή όχι.

Παρά τις εμφανείς ομοιότητες μεταγλώττισης-υποτιτλισμού, προτού αποδεχτούμε την εκάστοτε προτεινόμενη αμοιβή, οφείλουμε να συνυπολογίσουμε τις πρόσθετες δυσκολίες που παρουσιάζει η μεταγλώττιση σε σχέση με τον υποτιτλισμό, καθώς καλούμαστε να λάβουμε υπόψη μας τον αριθμό των συλλαβών κάθε φράσης, τη χροιά, την έκφραση και τις κινήσεις κάθε χαρακτήρα, να φροντίσουμε ώστε η απόδοση των διαλόγων να συμπίπτει σε διάρκεια με την πρωτότυπη ηχητική πηγή και να παράσχουμε πρόσθετες πληροφορίες όπως τα ονόματα των χαρακτήρων, αντιδράσεις, γέλια, ανάσες και υποσημειώσεις για την ένταση με την οποία μιλούν. Είναι επίσης σημαντικό να υπάρχει συμφωνία στις κινήσεις του στόματος. Συνεπώς,

οι επαγγελματίες καλούνται να χρησιμοποιήσουν λέξεις των οποίων η εκφορά συμπίπτει με τις κινήσεις του στόματος των ηθοποιών.

Η χρέωση της υπηρεσίας μεταγλώττισης εξαρτάται από τον βαθμό δυσκολίας του περιεχομένου και το μέσο προβολής. Συνεπώς, παρατηρούνται διαφορετικές τιμές μεταξύ τηλεοπτικών παραγωγών και παραγωγών για τον κινηματογράφο αλλά και μεταξύ περιεχομένου live action, καρτούν και ντοκιμαντέρ. Επιπλέον, η κοστολόγηση μιας κατηγορίας περιεχομένου σε συγκεκριμένο μέσο είναι συχνά εντελώς διαφορετική από την κοστολόγηση ίδιας κατηγορίας περιεχομένου σε άλλο μέσο.

Αν μια εταιρεία προτείνει 80 € ανά επεισόδιο 20 λεπτών και υπολογίσουμε ότι σε 8 ώρες μπορούν να παραχθούν κατά μέσο όρο 20 λεπτά μέσης δυσκολίας περιεχομένου (συμπεριλαμβάνεται η έρευνα, η επιμέλεια και όλες οι απαραίτητες διορθώσεις και οι απαιτούμενοι έλεγχοι), τότε το ακαθάριστο ημερήσιο εισόδημα υπολογίζεται στα 80 €, δηλαδή μηνιαίο 1.600 €, ετήσιο 19.200 €. Από αυτό θα πρέπει να αφαιρέσουμε το λειτουργικό κόστος, όπως προαναφέραμε.

Με βάση αυτό το παράδειγμα, μπορούμε να δούμε πώς διαφοροποιείται η χρέωση ανά περίπτωση:

Μεταγλώττιση (σενάριο) ανά επεισόδιο από γλώσσα X προς ελληνικά με template	80 €
Μεταγλώττιση (σενάριο) ανά επεισόδιο από γλώσσα X προς ελληνικά χωρίς template	120 €
Μεταγλώττιση (σενάριο) ανά λεπτό βίντεο από γλώσσα X προς ελληνικά με template	5 €
Μεταγλώττιση (σενάριο) ανά λεπτό βίντεο από γλώσσα X προς ελληνικά χωρίς template	7 €

Πίνακας 3: Υπολογισμός βάσει γλωσσών και υλικού προετοιμασίας.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα και διαφέρουν ανά γλωσσικό συνδυασμό. Η χρέωση που έχει χρησιμοποιηθεί δεν αποτελεί προτεινόμενη χρέωση για κάποιο είδος περιεχομένου. Ο υπολογισμός για κάθε είδος θα πρέπει να γίνεται με βάση τις οδηγίες που δίνονται στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατωρικών και ωριαίας αμοιβής»](#). Ωστόσο, η διαφοροποίηση των τιμών, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα,

μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πόσο επιδρά στην τιμή η ύπαρξη ή μη υλικού προετοιμασίας αλλά και η γλωσσική κατεύθυνση.

Αυξημένο περιεχόμενο (πυκνότητα λόγου)	+5% έως +20% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μετεπιμέλεια	-5% έως -15% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μικροί χρόνοι παράδοσης	+5% έως +20% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μεγάλος/Σταθερός όγκος αναθέσεων	-5% έως -10% (επί της αρχικής χρέωσης)

Πίνακας 4: Υπολογισμός επιπλέον χρεώσεων/εκπτώσεων.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα και διαφέρουν ανάλογα με το έργο και τον/την εντολέα. Ο υπολογισμός για κάθε περίπτωση θα πρέπει να γίνεται με βάση τον χρόνο που απαιτείται για την παραγωγή έργου και να υπολογίζεται με βάση τις εργατοώρες, ανάλογα με την αμοιβή ανά ώρα που έχει υπολογιστεί στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατοωρών και ωριαίας αμοιβής»](#), και τον χρόνο που απαιτείται για την εργασία που έχει ανατεθεί (π.χ. επιμέλεια υποτίτλων). Ωστόσο, η αναφορά σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πόσο σημαντικές είναι ορισμένες παράμετροι στην προσαρμογή της αμοιβής μας.

Το κομμάτι της ηχογράφησης του περιεχομένου της μεταγλώττισης αποτελεί ξεχωριστή υπηρεσία. Συνήθως παρέχεται από ηθοποιούς ή φωνητικά ταλέντα (voice talents) και κοστολογείται ανά ώρα ηχογράφησης.

5.4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Οι υπηρεσίες προσβασιμότητας αποτελούν αντικείμενο που μπορεί κανείς να προσεγγίσει από διαφορετικούς κλάδους. Η ειδοποιός διαφορά τους σε σχέση με τις υπόλοιπες υπηρεσίες ΟΑΜ είναι το γεγονός ότι η παροχή τους προϋποθέτει γνώσεις σχετικές με την κατανόηση του οπτικοακουστικού υλικού από τους ανθρώπους για τους οποίους σχεδιάστηκαν αρχικά οι υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το εάν εξυπηρετούν περισσότερους/ες χρήστες/χρήστριες (βλ. [Patiniotaki, 2019](#)).

Είναι σημαντικό να λαμβάνουμε υπόψη το γεγονός ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία απαιτεί υπευθυνότητα απέναντι στις ανάγκες ισότιμης πρόσβασης του κοινού, συνεπώς θα πρέπει να αναλαμβάνεται η αντίστοιχη ευθύνη και να ζητείται η αντίστοιχη πληρωμή από επαγγελματία με την κατάλληλη εξειδίκευση.

5.4.1. ΥΠΟΤΙΤΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για υποτιτλισμό (συννά αναφέρεται ως SDH και CC ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του) ο οποίος έχει ως πρωταρχικό στόχο τη λεκτική απόδοση του ηχητικού καναλιού επικοινωνίας, λεκτικού και μη. Συνηθέστερη μορφή παροχής του συγκεκριμένου είδους υποτιτλισμού είναι ενδογλωσσικά, ενώ λιγότερο συχνά ζητείται διαγλωσσικός υποτιτλισμός αυτής της μορφής.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αυξημένη ζήτηση σε αυτού του είδους τον υποτιτλισμό λόγω νομικών απαιτήσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Λόγω της ανομοιογένειας που παρατηρείται στην παροχή του υποτιτλισμού και της χαμηλής συχνά ποιότητας των υποτίτλων, συντάχθηκε [Εθνικός οδηγός υποτιτλισμού για λόγους αισθητηριακής πρόσβασης](#), ο οποίος προσδιορίζει τα ποιοτικά κριτήρια της παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

Τα χαρακτηριστικά του υποτιτλισμού γι' αυτόν τον σκοπό εξαρτώνται από διάφορες παραμέτρους:

1. Το μέσο προβολής (τηλεόραση, κινηματογράφος, διαδίκτυο κ.λπ.).
2. Τη φύση του περιεχομένου (συνέντευξη, μιούζικαλ, σειρά κ.λπ.).
3. Τον βαθμό στον οποίο είναι εφικτή και επιτρέπεται η καλλιτεχνική ενσωμάτωση των υποτίτλων στο περιεχόμενο.

Ο συνηθέστερος τρόπος χρέωσης της συγκεκριμένης υπηρεσίας είναι ανά λεπτό βίντεο, δηλαδή πολλαπλασιάζουμε τη συνολική διάρκεια του μαγνητοσκοπημένου περιεχομένου (σε λεπτά) με τη χρέωση που ορίζουμε στον δικό μας τιμοκατάλογο, δηλαδή τιμή ανά λεπτό βίντεο. Για παράδειγμα, εάν χρεώνουμε 6 ευρώ ανά λεπτό βίντεο για υλικό για το οποίο δεν έχουμε σενάριο και μας έχει ανατεθεί επεισόδιο σειράς διάρκειας 40 λεπτών, η συνολική χρέωση θα είναι $6 \times 40 = 240 \text{ €}$.

Διαφορετική είναι η χρέωση όταν διατίθεται το απομαγνητοφωνημένο κείμενο ή το σενάριο του περιεχομένου, καθώς αυτό μας επιτρέπει να παραλείψουμε το χρονοβόρο κομμάτι της απομαγνητοφώνησης. Κάνοντας μια δοκιμή των διαδοχικών σταδίων της υπηρεσίας (απομαγνητοφώνηση, διαχείριση και χωρισμός κειμένου με προσθήκη χαρακτηριστικών προσδιορισμού των ηχητικών πληροφοριών, χρονισμός),

μπορούμε να καταλήξουμε στο ποσοστό του χρόνου που απαιτείται για τον/την εκάστοτε επαγγελματία για το πρώτο στάδιο (π.χ. 20%) και να αφαιρεθεί αυτό το ποσοστό από τη συνήθη χρέωση. Για παράδειγμα, εάν χρεώνουμε 6 ευρώ ανά λεπτό βίντεο και μας έχει ανατεθεί επεισόδιο σειράς διάρκειας 40 λεπτών, η συνολική χρέωση θα είναι $4,8 (6 \times 20\%) \times 40 = 192 \text{ €}$. Διαφορετικά, μπορεί να ισχύσει τελείως διαφορετική χρέωση η οποία έχει καθοριστεί από την αρχή (βλ. πίνακα 5: Υπολογισμός βάσει γλωσσών και υλικού προετοιμασίας).

Σπανιότερα ζητείται χρέωση με βάση τον αριθμό των λέξεων που πρέπει να μεταφραστούν από το αρχείο-πηγή. Αυτή η μέθοδος εφαρμόζεται κατά κύριο λόγο στην περίπτωση του διαγλωσσικού υποτιτλισμού και καλό είναι να αποφεύγεται στη συγκεκριμένη υπηρεσία, καθώς απαιτείται μελέτη όλου του οπτικοακουστικού υλικού προκειμένου να διεξαχθεί ορθά.

Στην περίπτωση του συγκεκριμένου είδους υποτιτλισμού, η εργασία με πρότυπο (template) δεν είναι τόσο ξεκάθαρη όσο στην περίπτωση του συμβατικού υποτιτλισμού, καθώς ο/η επαγγελματίας θα πρέπει να αφιερώνει οπωσδήποτε χρόνο στην αλλαγή του χρονισμού βάσει των χαρακτηριστικών της γλώσσας στην οποία μεταφράζει αλλά και των ήχων που αναγνωρίζει και απαιτείται να αποδοθούν.

Ακολουθώντας την παραπάνω λογική, εάν υπολογίσουμε το ποσοστό του χρόνου που αφιερώνουμε για τον χρονισμό ενός τμήματος του έργου δοκιμαστικά και καταλήξουμε, για παράδειγμα, ότι ο χρονισμός αντιστοιχεί στο 50% του συνολικού χρόνου που αφιερώνουμε σε ένα έργο, τότε, αφαιρώντας αυτό το τμήμα από τη χρέωση ανά λεπτό βίντεο, μπορούμε να καταλήξουμε στη χρέωση.

Ωστόσο, σε αυτή την περίπτωση, ο/η επαγγελματίας θα πρέπει να υπολογίσει επιπρόσθετα τις ώρες που αφιέρωσε στον επαναχρονισμό και στη δημιουργία νέων υποτίτλων. Για παράδειγμα, εάν χρεώνουμε 6 ευρώ ανά λεπτό βίντεο και μας έχει ανατεθεί επεισόδιο σειράς διάρκειας 40 λεπτών, η συνολική χρέωση θα είναι $4,8 (6 \times 20\%) \times 40 = 192 \text{ €}$ συν 3 ώρες επαναχρονισμού πολλαπλασιασμένες με την ωριαία χρέωση που έχουμε ορίσει ως επαγγελματίες.

Γι' αυτό συνιστάται κάθε επαγγελματίας να έχει προσδιορίσει μια χρέωση που εφαρμόζει ανά λεπτό βίντεο, η οποία μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το μέσο μετάδοσης, το αρχικό υλικό, τα παρεχόμενα σε μορφή σεναρίου ή απομαγνητοφωνημένου κειμένου και το επίπεδο καλλιτεχνικής ενσωμάτωσης, και μια ωριαία χρέωση πάλι εξαρτώμενη από τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Ακολουθεί πίνακας παραδειγμάτων.

Υποτιτλισμός ανά λεπτό βίντεο ενδογλωσσικά με σενάριο	5 €
Υποτιτλισμός ανά λεπτό βίντεο ενδογλωσσικά χωρίς σενάριο	6 €
Υποτιτλισμός ανά λεπτό βίντεο διαγλωσσικά με template	7 €
Υποτιτλισμός ανά λεπτό βίντεο διαγλωσσικά χωρίς template	8 €

Πίνακας 5: Υπολογισμός βάσει γλωσσών και υλικού προετοιμασίας.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα και διαφέρουν ανά γλωσσικό συνδυασμό. Η χρέωση που έχει χρησιμοποιηθεί δεν αποτελεί προτεινόμενη χρέωση για κάποιο είδος περιεχομένου. Ο υπολογισμός για κάθε είδος θα πρέπει να γίνεται με βάση τις οδηγίες που δίνονται στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατωρών και ωριαίας αμοιβής»](#). Ωστόσο, η διαφοροποίηση των τιμών όπως παρουσιάζεται στον πίνακα μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πόσο επιδρά στην τιμή η ύπαρξη ή μη υλικού προετοιμασίας αλλά και η γλωσσική κατεύθυνση.

Αυξημένο περιεχόμενο (πυκνότητα λόγου)	+ 5% έως +20% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μουσική/Επιστημονική επιμέλεια	+5% έως +15% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μικροί χρόνοι παράδοσης	+5% έως +20% (επί της αρχικής χρέωσης)
Μεγάλος/Σταθερός όγκος αναθέσεων	-5% έως -10% (επί της αρχικής χρέωσης)
Παραγωγή μορφής με ιδιαίτερα τεχνικά χαρακτηριστικά	+5% έως +15% (επί της αρχικής χρέωσης)

Πίνακας 6: Υπολογισμός επιπλέον χρεώσεων/εκπτώσεων.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα και διαφέρουν ανάλογα με το έργο και τον/την εντολέα. Ο υπολογισμός για κάθε περίπτωση θα πρέπει να γίνεται με βάση τον χρόνο που απαιτείται για την παραγωγή έργου και να υπολογίζεται με βάση τις εργατοώρες, ανάλογα με την αμοιβή ανά ώρα που έχει υπολογιστεί στην ενότητα 2 «Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης», παρ. 2.2. [«Υπολογισμός πραγματικών εργατοωρών και ωριαίας αμοιβής»](#), και τον χρόνο που απαιτείται για την εργασία που έχει ανατεθεί (π.χ. επιμέλεια υποτίτλων). Ωστόσο, η αναφορά σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πόσο σημαντικές είναι ορισμένες παράμετροι στην προσαρμογή της αμοιβής μας.

5.4.2. ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η ακουστική περιγραφή είναι μια επιπρόσθετη αφήγηση στο αρχικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο, μέσω της οποίας τα οπτικά λεκτικά και μη λεκτικά στοιχεία μετατρέπονται σε μια προφορική αφήγηση που παρεμβάλλεται μεταξύ των προφορικών λεκτικών στοιχείων και των σημαντικών ήχων του περιεχομένου, επιτρέποντας σε ανθρώπους με περιορισμένη πρόσβαση στο οπτικό κανάλι να κατανοούν και να παρακολουθούν το περιεχόμενο με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο (βλ. [Fryer, 2016](#), [Patiniotaki, 2019](#)).

Συνηθέστερη μορφή παροχής της υπηρεσίας είναι ενδογλωσσικά, ενώ λιγότερο συχνά ζητείται σε διαγλωσσικό περιβάλλον· όταν συμβαίνει αυτό, θα πρέπει να συνδυάζεται με ακουστικό υποτιτλισμό ή μεταγλώττιση των προφορικών λεκτικών στοιχείων του περιεχομένου.

Η ακουστική περιγραφή αποτελεί ιδιαίζουσα περίπτωση υπηρεσίας εντός του πεδίου της ΟΑΜ, καθώς ξεχωρίζει για το μεγάλο ποσοστό δημιουργίας νέου περιεχομένου που δεν βασίζεται σε απόδοση υπάρχοντων λεκτικών στοιχείων. Η αντιστοιχία της ως υπηρεσίας με τον υποτιτλισμό για λόγους προσβασιμότητας είναι, για παράδειγμα, ένα μιούζικαλ, όπου οι ήχοι και η μουσική πρέπει να αποδοθούν με την κατάλληλη ορολογία και με έναν τρόπο πιο δημιουργικό και κατανοητό για το κοινό.

Παρόμοια με τον υποτιτλισμό για λόγους προσβασιμότητας, οι χρεώσεις στην ακουστική περιγραφή εξαρτώνται από διάφορες παραμέτρους:

1. Το μέσο διάθεσης (τηλεόραση, κινηματογράφος, διαδίκτυο κ.λπ.).
2. Τη φύση του περιεχομένου (συνέντευξη, μιούζικαλ, σειρά κ.λπ.).
3. Τον χρόνο που απαιτείται για την έρευνα επί του περιεχομένου και τη συγγραφή του σεναρίου.

4. Τον χρόνο και τα άτομα που απαιτούνται για την ηχογράφηση του περιεχομένου.

Γι' αυτό και οι χρεώσεις ποικίλλουν και μπορεί να κυμανθούν από 15 έως και 50 € ανά λεπτό βίντεο. Μια σειρά με πολλά επεισόδια μπορεί να κοστολογηθεί τελείως διαφορετικά από μια ταινία ή ένα ντοκιμαντέρ.

Προς διευκόλυνση του υπολογισμού της χρέωσης στην ακουστική περιγραφή, το έργο συνηθίζεται να κοστολογείται συνολικά λαμβάνοντας υπόψη όλες τις διεργασίες που περιλαμβάνει — δηλαδή συγγραφή σεναρίου, χρονισμός, εκφώνηση, μείξη και επεξεργασία ήχου, ενοικίαση στούντιο, ποιοτικός έλεγχος. Ωστόσο, αυτό μπορεί να ενέχει κινδύνους σε σχέση με την ανάληψη εργασιών από άτομα χωρίς εξειδίκευση (όταν ένα άτομο κάνει τα πάντα).

Στην περίπτωση που η ακουστική περιγραφή κοστολογείται συνολικά, οι εταιρείες συνήθως χρεώνουν μια αμοιβή που περιλαμβάνει τις παρακάτω κατηγορίες:

α) Συγγραφικό κομμάτι και χρονισμός (ακουστική περιγραφή).

β) Εκφώνηση αφήγησης (εκφώνηση ακουστικής περιγραφής).

γ) Όλες τις τεχνικές εργασίες (επεξεργασία ήχου και ενσωμάτωση περιγραφής).

Γι' αυτό, για τους/τις επαγγελματίες της μετάφρασης που εξειδικεύονται στην υπηρεσία αυτή, το κόστος του πρώτου κομματιού συνήθως διαχωρίζεται στους υπολογισμούς του κόστους της υπηρεσίας, καθώς τον/την ελεύθερο/η επαγγελματία του κλάδου μας αφορά συνήθως το πρώτο κομμάτι μόνο.

Το πρώτο μέρος του κόστους είναι ασφαλέστερο να υπολογίζεται με βάση τη φύση του περιεχομένου ανά λεπτό βίντεο ή με την ωριαία χρέωση που έχει ορίσει για τον εαυτό του ο/η περιγραφέας. Συνιστάται ο/η περιγραφέας να δίνει μια εκτίμηση του κόστους αφού αποκτήσει πρόσβαση στο υλικό και μπορεί να κρίνει πόσος χρόνος απαιτείται περίπου για την ολοκλήρωση του έργου. Για παράδειγμα, 15 € χρέωση επί 45 λεπτά σειράς, σύνολο 675 € για τη δημιουργία (συγγραφή και χρονισμό) του σεναρίου ακουστικής περιγραφής. Εναλλακτικά, 17 € χρέωση ανά ώρα εργασίας επί τον αριθμό των ωρών που ο/η περιγραφέας κρίνει ότι απαιτούνται για την ολοκλήρωση της συγγραφικής διαδικασίας.

Σε περίπτωση που ζητείται υπολογισμός με βάση τα λεπτά βίντεο, η χρέωση είναι συνήθως τριπλάσια ή τετραπλάσια αυτής του υποτιτλισμού για λόγους προσβασιμότητας, λόγω των αυξημένων απαιτήσεων δημιουργικής γραφής, ανάλυσης της εικόνας και συγγραφής σεναρίου. Ακολουθεί παράδειγμα υπολογισμού για επεισόδιο τηλεοπτικής σειράς:

Ακουστική περιγραφή ενδογλωσσικά	15 €/λεπτό βίντεο
Ακουστική περιγραφή διαγλωσσικά	20 €/λεπτό βίντεο

Πίνακας 7: Υπολογισμός βάσει συνδυασμού γλωσσών.

Στις τιμές αυτές δεν περιλαμβάνεται το κόστος της εκφώνησης και το τεχνικό κόστος της ηχογράφησης (εξοπλισμός, ενοικίαση/χρήση στούντιο, μείξη ήχου κ.λπ.). Οι τιμές, όποιες και αν είναι αυτές, επηρεάζονται από την ύπαρξη πρωτογενούς υλικού επεξεργασίας (π.χ. σενάριο με σκηνοθετικές οδηγίες και λεπτομέρειες χρήσιμες για τη συγγραφή του σεναρίου ακουστικής περιγραφής).

Σε περίπτωση που ο/η επαγγελματίας έχει τη δυνατότητα ανάληψης όλων των εργασιών που σχετίζονται με την ακουστική περιγραφή, συμπεριλαμβανομένης της εκφώνησης και της ενσωμάτωσης της περιγραφής, η χρέωση θα πρέπει να προσαρμόζεται αναλόγως.

Διαφορετικές χρεώσεις ισχύουν επίσης σε περίπτωση που:

1. Το περιεχόμενο απαιτεί συνδυασμό διαφορετικών τεχνικών, για παράδειγμα μεταγλώττιση και ακουστική περιγραφή. Πέρα από τις εξειδικευμένες γνώσεις σε αυτές τις τεχνικές, απαιτείται επίσης η εργασία περισσότερων ατόμων για την εκφώνηση της ακουστικής περιγραφής και την προετοιμασία άλλων υπηρεσιών που πλαισιώνουν την ακουστική περιγραφή.

2. Το περιεχόμενο απαιτεί ιστορική έρευνα κ.ά.

Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αμοιβές για την ακουστική περιγραφή διαφοροποιούνται σημαντικά ανάλογα με το είδος του περιεχομένου, ιδιαίτερα μεταξύ επεισοδίων μιας σειράς ή τηλεοπτικής εκπομπής και αυτοτελών παραγωγών.

5.5. ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (NDA) - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Τα συμφωνητικά εμπιστευτικότητας (non-disclosure agreements, NDAs) απαιτούνται λόγω της φύσης του περιεχομένου που μεταφράζεται, καθώς οι εταιρείες δεσμεύονται νομικά προς την ιδιοκτήτρια εταιρεία του περιεχομένου ώστε αυτό να μη διαρρεύσει οδηγώντας σε ενδεχόμενη απώλεια κέρδους, ενώ απαιτούν το ίδιο και από τα συνεργαζόμενα με αυτές άτομα. Στα συμφωνητικά αυτά συχνά περιλαμβάνεται και η υποχρέωση παραίτησης από τα δικαιώματα πνευματικής

ιδιοκτησίας. Σε χώρες όπως η Γαλλία και η Ισπανία αυτό θεωρείται καταχρηστικό, και οι μεταφραστές/μεταφράστριες OAM εξακολουθούν να εισπράττουν έσοδα από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Υπάρχουν οργανισμοί και ενώσεις, όπως η [SACEM](#) στη Γαλλία και η [DAMA](#) στην Ισπανία, που αναλαμβάνουν τη διαχείριση της είσπραξης αυτών των δικαιωμάτων.

Συχνά συμβαίνει να μην υπογράφονται συμφωνητικά για έργα OAM, με αποτέλεσμα οι επαγγελματίες να εκτίθενται σε κακές συνθήκες εργασίας, πληρωμής και χρήσης του υλικού. Πολλοί/ές επαγγελματίες επιλέγουν να προλαμβάνουν τέτοιες καταστάσεις δημιουργώντας δικά τους συμφωνητικά συνεργασίας, τα οποία ζητούν από τους/τις εντολείς να υπογράψουν προτού ξεκινήσουν τη συνεργασία τους, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο έγκαιρες πληρωμές και ξεκάθαρους όρους συνεργασίας.

5.6. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- Το περιεχόμενο της OAM, ειδικά η μυθοπλασία, είναι συχνά ελκυστικό και δημιουργεί κίνητρο σε πολλά άτομα να ασχοληθούν με τον υποτιτλισμό ερασιτεχνικά (fansubbing), ως χόμπι. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα ερασιτεχνών υποτιτλιστών/υποτιτλιστριών (fansubbers) που μεταπηδούν στον επαγγελματικό χώρο, αποδεχόμενοι/ες χαμηλές αμοιβές για κάτι που «θα έκαναν δωρεάν έτσι κι αλλιώς». Ο υποτιτλισμός όμως, ως επάγγελμα με απαιτήσεις ποιότητας, πρέπει να αμείβεται δίκαια. Το να δεχόμαστε χαμηλές αμοιβές μόνο και μόνο για να αποκτήσουμε εμπειρία ή για να προσθέσουμε μια ταινία στο βιογραφικό μας υπονομεύει και το δικό μας επαγγελματικό μέλλον αλλά και τον τομέα γενικότερα (φαινόμενο που συχνά αναφέρεται ως *race to the bottom*). Πολλά άτομα αποδέχονται χαμηλές αμοιβές ώστε να ξεκινήσουν στον χώρο, αλλά η χαμηλή αμοιβή σπάνια αυξάνεται, με αποτέλεσμα να αναγκαστούν να εγκαταλείψουν την OAM και να στραφούν σε άλλους τομείς.
- Για απόκτηση εμπειρίας προτείνεται ο εθελοντικός υποτιτλισμός για φορείς/άτομα/οργανισμούς που δεν έχουν κέρδος από το περιεχόμενο, μας επιτρέπουν να βάλουμε την υπογραφή μας σε αυτό αλλά και να το παρουσιάσουμε ως εμπειρία στο βιογραφικό μας. Επίσης, υπάρχουν οργανώσεις όπως η [TED](#), που συμπεριλαμβάνουν στη ροή εργασιών εθελοντικού υποτιτλισμού την επιμέλεια από έμπειρο άτομο, παρέχοντας ανατροφοδότηση που βοηθά το λιγότερο έμπειρο άτομο να βελτιωθεί. Σε

- κάθε περίπτωση, είναι σημαντικό να φροντίσουμε η δωρεάν παροχή να είναι περιορισμένη από άποψη όγκου ή/και να έχει ημερομηνία λήξης.
- Ο ενδογλωσσικός υποτιτλισμός για λόγους προσβασιμότητας απαιτεί γνώσεις πεδίου εκτός της ΟΑΜ, συνεπώς περαιτέρω εξειδίκευση, και συνιστάται να διεκδικούμε αντίστοιχες αμοιβές. Είτε έχουμε είτε δεν έχουμε σενάριο, συνήθως πρέπει να κάνουμε χρονισμό από την αρχή για όλο το αρχείο. Συνεπώς, η διαδικασία είναι κοντά στον διαγλωσσικό υποτιτλισμό χωρίς template από πλευράς τιμολόγησης, λίγο πιο γρήγορη εάν έχουμε σενάριο, λίγο πιο αργή εάν δεν έχουμε.
 - Όλες οι υπηρεσίες ΟΑΜ θα πρέπει να παρέχονται μόνο όταν συνοδεύονται από το αντίστοιχο οπτικοακουστικό υλικό και όχι μεμονωμένα.
 - Αν συνεργαζόμαστε με εταιρείες, προτιμάμε τη συνεργασία με εκείνες που επιτρέπουν να καθορίσουμε τις δικές μας τιμές ή να διαπραγματευτούμε τις προτεινόμενες.
 - Ως ελεύθεροι/ες επαγγελματίες, καλό θα είναι να είμαστε σε ετοιμότητα με ένα εύρος τιμών, προκειμένου να απαντάμε σε διαφορετικά αιτήματα όπως αυτά αναφέρονται στις περιπτώσεις ανά κατηγορία (π.χ. στην περίπτωση του υποτιτλισμού, χρονισμός και μετάφραση ή μόνο μετάφραση).
 - Είναι σημαντικό οι επαγγελματίες που μεταπηδούν σε οποιαδήποτε από τις παραπάνω κατηγορίες ΟΑΜ να γνωρίζουν ότι απαιτείται εκπαίδευση σε αυτές και δεν αρκούν οι μεταφραστικές ικανότητες.
 - Επίσης, οι νέοι/ες επαγγελματίες του χώρου συνιστάται να επιδεικνύουν μεγάλη προσοχή στις προσκλήσεις εταιρειών για πρακτική άσκηση στο πεδίο χωρίς πληρωμή, ειδικά εάν αυτή συνοδεύεται από παραγωγή αρχείων που παραδίδονται σε πελάτες/πελάτισσες του χώρου.

Περισσότερες συμβουλές παρέχονται στην ιστοσελίδα της βρετανικής ένωσης επαγγελματιών του υποτιτλισμού [SUBTLE](#).

Συμβουλές για τον υπολογισμό της αμοιβής παρέχονται και στο άρθρο της υποτιτλίστριας Άνε Βάντερς (Anne Wanders) με τίτλο «[Do you earn enough as a subtitle translator?](#)».

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

6. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

6.1. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΓΑ

6.1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Να διευκρινίσουμε αρχικά ότι αυτή η ενότητα δεν αφορά τη μετεπιμέλεια (post-editing), δηλαδή την επιμέλεια μηχανικά μεταφρασμένου κειμένου. Εδώ θα ασχοληθούμε μόνο με την επιμέλεια και την αναθεώρηση αλλά και με τον γλωσσικό έλεγχο υλικού μεταφρασμένου από άνθρωπο. Την επιμέλεια τη συναντάμε συνήθως με τον όρο editing (αλλά και revision και checking), ενώ την αναθεώρηση με τον όρο proofreading. Τέλος, ο γλωσσικός έλεγχος ονομάζεται και linguistic check, και λίγο πολύ αποτελεί έναν συνδυασμό επιμέλειας και αναθεώρησης.

Η επιμέλεια συνήθως γίνεται σε μεταφρασμένα κείμενα· στα πρώτα στάδια της διαδικασίας επιμέλειας δουλεύουμε αντιπαραβάλλοντας το μετάφρασμα με το κείμενο-πηγή. Η αναθεώρηση γίνεται στο τελικό μεταφρασμένο κείμενο, χωρίς αντιπαραβολή με το πρωτότυπο. Η τιμή μας μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τον γλωσσικό συνδυασμό, δηλαδή να χρεώνουμε περισσότερα όταν ο γλωσσικός συνδυασμός είναι σπανιότερος. Επίσης, μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το είδος του κειμένου, δηλαδή να χρεώνουμε περισσότερα σε κείμενα που απαιτούν μεταδημιουργία ή δημιουργική απόδοση (transcreation), ή σε τεχνικά κείμενα υψηλής εξειδίκευσης, ή ακόμα και σε κείμενα που οφείλουν να ακολουθούν συγκεκριμένους κανόνες ορολογίας, μορφοποίησης κ.λπ., όπως τα κείμενα που αφορούν ιατροτεχνολογικά προϊόντα.

Όπως και με τη μετάφραση, ο ημερήσιος χρόνος που υπολογίζουμε για την αναθεώρηση δεν είναι ένα πλήρες 8ωρο αλλά περίπου ένα 70%-80% αυτού του διαστήματος, καθώς μέσα στην ημέρα χρειάζεται να κάνουμε διαλείμματα, να κάνουμε έρευνα και τεκμηρίωση της ορολογίας, να απαντάμε σε τηλέφωνα, μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κ.λπ. Έχοντας αυτό υπόψη, διαπραγματευόμαστε την ανάλογη προθεσμία παράδοσης του έργου. Ειδικότερα, για κάθε έργο ενδεχομένως να χρειαστεί να εκτελέσουμε ποικίλες εργασίες όπως να ακολουθήσουμε συγκεκριμένους οδηγούς ύφους (style guides)¹⁶, να συμπληρώσουμε

¹⁶ Ο Οδηγός ύφους ή Οδηγός σύνταξης (Style Guide) είναι ένας οδηγός που συντάσσεται από τη μεταφραστική επιχείρηση (ή αρμόδιο άτομο για λογαριασμό της εταιρείας) και περιλαμβάνει από οδηγίες για τη γραμματική, τη σύνταξη και το ύφος, που απαιτείται να ακολουθούνται για τις μεταφράσεις του υλικού της, έως συγκεκριμένους κανόνες για την απόδοση μηνυμάτων

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΑΜΟΙΒΗΣ 117

καταλόγους ελέγχου (checklists), να δημιουργήσουμε γλωσσάρια κ.ά. Αυτές οι εργασίες ναι μεν γίνονται χωριστά από την αναθεώρηση αυτή καθαυτή, τιμολογούνται όμως κανονικά.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι μεταφραστικές επιχειρήσεις αναθέτουν ταυτόχρονα όλα τα βήματα της διαδικασίας. Δηλαδή, αναθέτουν την ίδια στιγμή σε ένα άτομο τη μετάφραση, σε ένα άλλο άτομο την αναθεώρηση και ίσως και σε άλλα άτομα τη δεύτερη αναθεώρηση ή τον τελικό ποιοτικό έλεγχο, ή ακόμα και τον έλεγχο μετά την ηλεκτρονική σελιδοποίηση (DTP) εάν πρόκειται για μακέτες, ανάλογα με το είδος του έργου και τη διαδικασία που ακολουθούν. Αυτό σημαίνει ότι, όταν μας ανατίθεται μια αναθεώρηση, θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη ότι συνήθως το κείμενο δεν έχει ακόμα μεταφραστεί. Δεν έχουμε, δηλαδή, τη δυνατότητα να δούμε το μετάφρασμα ώστε να αξιολογήσουμε την ποιότητά του, οπότε δεν γνωρίζουμε πόση δουλειά θα χρειαστεί από μέρους μας ώστε να ενημερώσουμε αναλόγως την εταιρεία για το εκτιμώμενο κόστος και τον απαιτούμενο χρόνο. Χρειάζεται λοιπόν προσοχή, ιδιαίτερα στις νέες συνεργασίες, μέχρι να χτίσουμε μια σχέση εμπιστοσύνης με τη μεταφραστική επιχείρηση, προκειμένου να αποσοβήσουμε τον κίνδυνο να βρεθούμε προ δυσάρεστων εκπλήξεων όταν τελικά έρθει στα χέρια μας το μεταφρασμένο κείμενο. Ένας χρήσιμος μπούσουλας είναι: Από μια μεταφραστική επιχείρηση που πιέζει συνεχώς προς τα κάτω τις τιμές και τις προθεσμίες είναι πιθανό να λάβουμε προς αναθεώρηση υλικό κατώτερης ποιότητας, που σημαίνει περισσότερο κόπο από εμάς. Εννοείται, φυσικά, ότι μπορούμε να αρνηθούμε να αναλάβουμε έργα αναθεώρησης χωρίς πρώτα να δούμε το μεταφρασμένο κείμενο, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι έχει αρχίσει να παγιοποιείται η τακτική της ανάθεσης όλων των βημάτων μαζί, όπως προαναφέρθηκε.

Σε γενικές γραμμές, η χρέωση για την επιμέλεια γίνεται με τη λέξη, στο σύνολο των λέξεων του πρωτοτύπου, ενώ η αναθεώρηση χρεώνεται ωριαία, πάλι στο σύνολο των λέξεων του πρωτοτύπου. Ο τυπικός μέσος όρος παραγωγικότητας σε λέξεις για την επιμέλεια, σε μέσης δυσκολίας κείμενα πάντα και σε καλής ποιότητας μεταφράσεις, είναι 1.000-1.500 λέξεις την ώρα, ενώ για την αναθεώρηση ο μέσος όρος ανεβαίνει στις 2.000-2.500 λέξεις την ώρα. Οπότε, σε κείμενα πολλών χιλιάδων λέξεων, κάνουμε τη διαίρεση (συνολικός αριθμός λέξεων διά του μέσου όρου παραγωγικότητας, π.χ. του 1.000) για να βρούμε τις ώρες δουλειάς που απαιτούνται για την επιμέλεια. Σε κείμενα πολύ μικρής έκτασης (π.χ. έως 300 λέξεις), το επιθυμητό είναι να

λογισμικών, για τον τρόπο αντιμετώπισης των στοιχείων του User Interface (UI – διεπαφή χρήστη) ενός λογισμικού, κανόνες για την απόδοση του υλικού ανάλογα με το περιεχόμενό του (μάρκετινγκ, οικονομικά, απλό κείμενο κ.ά.) και ό,τι άλλο θεωρείται απαραίτητο ώστε να υπάρχει συνοχή, συνέπεια και συγκεκριμένη δομή στις μεταφράσεις.

εφαρμόζουμε μια ελάχιστη χρέωση (συνήθως ένα ποσοστό της ωριαίας μας χρέωσης), αν και πολλά γραφεία δεν κάνουν δεκτή αυτή την πρακτική και επιμένουν να κοστολογούν με τον πραγματικό χρόνο που απαιτείται για τη διεκπεραίωση της εργασίας.

Ορισμένες φορές μάς ζητείται να χρεώσουμε την επιμέλεια με την ώρα αλλά και την αναθεώρηση με τη λέξη, παρ' ότι αυτό τείνει πλέον να εκλείψει. Σε αυτή την περίπτωση χρεώνουμε ένα ποσοστό της τιμής που εφαρμόζουμε για τη μετάφραση. Το σύνηθες είναι να χρεώνουμε για την επιμέλεια το 1/2 με 1/3 της βασικής μας τιμής για μετάφραση, ενώ για την αναθεώρηση το 1/3 με 1/4. Με πολλαπλασιασμό του μέσου όρου παραγωγικότητας με την τιμή που επιλέγουμε, μπορεί να προκύψει η ωριαία χρέωση.

Ένας βαθμός δυσκολίας που μπορεί να αντανακλάται στην τιμή είναι η μορφή του αρχείου. Στους ευκολότερους τρόπους συγκαταλέγονται η επιμέλεια/αναθεώρηση σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (π.χ. Word) και η αναθεώρηση σε εργαλείο υποβοηθούμενης μετάφρασης (CAT tool). Ο βαθμός δυσκολίας αυξάνεται με άλλες μορφές αρχείων, όπως τα υπολογιστικά φύλλα (π.χ. Excel), των οποίων τις παλαιότερες εκδόσεις δεν υπάρχει δυνατότητα παρακολούθησης αλλαγών, την οποία θα δούμε εκτενέστερα παρακάτω, με αποτέλεσμα να πρέπει να βρούμε άλλους τρόπους για να υποδείξουμε πού και τι διορθώσαμε, για παράδειγμα με αλλαγή χρώματος του κειμένου ή με χρήση της διακριτής γραφής. Το ίδιο σε αρχεία .pdf, όπου ναι μεν υπάρχουν προγράμματα τα οποία μας επιτρέπουν να παρέμβουμε στο κείμενο με τρόπο παρόμοιο με το Word, αλλά η διαδικασία είναι πολύ πιο χρονοβόρα και πολλές φορές πρέπει να εισαγάγουμε σχόλια, αυτοκόλλητες σημειώσεις, διορθώσεις με τα ειδικά εργαλεία του Adobe κ.λπ., για να διασφαλίσουμε ότι η αλλαγή που προτείνουμε θα εισαχθεί σωστά. Μια ειδική κατηγορία σε αυτό το είδος διορθώσεων είναι όταν μας ζητηθεί να εισαγάγουμε στο κείμενο τις διορθώσεις μας αφενός με τρόπο που να υποδεικνύει τον λόγο για τον οποίο κάνουμε την αλλαγή και αφετέρου με τρόπο που να βοηθά άτομα που δεν γνωρίζουν τη γλώσσα μας να κατανοήσουν ποια αλλαγή πρέπει να γίνει και σε ποιο ακριβώς σημείο. Αυτό γίνεται επειδή πολλές φορές τις αλλαγές που σημειώνουμε εμείς στα .pdf αναλαμβάνουν να τις υλοποιήσουν στην τελική μορφή του εγγράφου άτομα που δεν γνωρίζουν τη γλώσσα και πρέπει να καταλάβουν τι απαιτείται να γίνει.

Εφόσον η επιμέλεια/αναθεώρηση γίνεται μέσα σε εργαλείο υποβοηθούμενης μετάφρασης, πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι οι διορθώσεις μας αναπαράγονται (propagate) μόνο στην περίπτωση των εσωτερικών επαναλήψεων και των 100%/CM matches. Οπότε, τυχόν ανάλυση που μας έχει σταλεί από τη μεταφραστική εταιρεία

δεν εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο, καθώς όλα τα υπόλοιπα matches δεν μας εξοικονομούν χρόνο.

Με την ίδια λογική, αυτή δηλαδή της ανάλυσης από εργαλείο υποβοηθούμενης μετάφρασης, κάποιες φορές μάς ζητείται να χρεώσουμε λιγότερο ή να μη χρεώσουμε καθόλου τυχόν πίνακες με αριθμούς. Εδώ ο εμπειρικός κανόνας λέει ότι αν δεν χρειάζεται να αλληλεπιδράσουμε καθόλου με αυτό το περιεχόμενο, μπορούμε να μην το χρεώσουμε. Στην περίπτωση, ωστόσο, που χρειάζεται να ελέγξουμε τους αριθμούς αυτούς, για παράδειγμα για να διασφαλίσουμε ότι η τελεία έχει αντικατασταθεί σωστά με υποδιαστολή στους αριθμούς με δεκαδικά ψηφία ή ότι δεν υπάρχει κενό μεταξύ του αριθμού και του συμβόλου %, τότε τους χρεώνουμε κανονικά.

Ο γενικός κανόνας είναι «εφόσον κάτι πρέπει να το διαβάσω, θα πρέπει να το πληρωθώ στο ακέραιο», διότι το άτομο που πραγματοποιεί την επιμέλεια ή την αναθεώρηση δεν επωφελείται από την απεικόνιση των matches που προέρχονται από τη μνήμη. Αντιθέτως, διαβάζει ένα ενιαίο μεταφρασμένο κείμενο χωρίς να είναι σε θέση να γνωρίζει αν προέρχεται από τη μνήμη του CAT tool ή αν πρόκειται για νέα μετάφραση.

Οπότε, για να συνοψίσουμε προτού προχωρήσουμε παρακάτω: Η επιμέλεια/αναθεώρηση ενός μεταφρασμένου κειμένου γίνεται συνήθως είτε μέσα σε μεταφραστικό εργαλείο, είτε σε αρχεία που έχουν εξαχθεί από ένα μεταφραστικό εργαλείο, είτε σε απλά αρχεία, δηλαδή αυτά που δεν μεταφράστηκαν με τη βοήθεια ενός CAT tool.

Ας δούμε λίγο λεπτομερέστερα τη δεύτερη περίπτωση. Αν δεν έχουμε το εργαλείο στο οποίο έγινε η μετάφραση, για παράδειγμα η μετάφραση έγινε με το MemoQ κι εμείς δουλεύουμε συνήθως με το Trados ή το αντίστροφο, μπορεί να μας αποσταλεί ένα αρχείο σε μορφή.docx, το οποίο εξάγεται από το εργαλείο (export) και περιέχει σε πινακοποιημένη μορφή τόσο το κείμενο-πηγή όσο και το κείμενο-στόχο.

REGULATION.docx¶ CAUTION: Do not change segment ID or source text¶ MQ90081170a5bc83-ae8e-4e72-8720-37016a81af47¶				
ID¶	English (United States)¶	Greek¶	Comment¶	Status¶
1¶	REGULATION (EU) 2016/679 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL¶	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/679 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ¶	¶	Confirmed¶
2¶	of 27 April 2016¶	της 27ης Απριλίου 2016¶	¶	Confirmed¶
3¶	on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation)¶	για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)¶	¶	Confirmed¶
4¶	(Text with EEA relevance)¶	(Text with EEA relevance)¶	¶	Edited¶
5¶	THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,¶	¶	¶	Not started¶
6¶	Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 16 thereof,¶	¶	¶	Not started¶
7¶	Having regard to the proposal from the European Commission,¶	¶	¶	Not started¶
8¶	After transmission of the draft legislative act to the national parliaments,¶	¶	¶	Not started¶
9¶	Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee ^{[1][2] (3)(4)} ,¶	¶	¶	Not started¶
10¶	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL ¶	¶	¶	Not started¶
11¶	Having regard to the opinion of the Committee of the Regions ^{[1][2] (2)(3)(4)} ,¶	¶	¶	Not started¶
12¶	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL ¶	¶	¶	Not started¶
13¶	Acting in accordance with the ordinary legislative procedure ^{[1][2] (3)(3)(4)} ,¶	¶	¶	Not started¶
14¶	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL ¶	¶	¶	Not started¶
15¶	Whereas:¶	¶	¶	Not started¶
16¶	(1)¶	¶	¶	Not started¶
17¶	The protection of natural persons in relation to the processing of personal data is a fundamental right.¶	¶	¶	Not started¶

Εικόνα 1: Δείγμα εξαγωγής του προς μετάφραση κειμένου και της μετάφρασής του σε αρχείο .docx από CAT Tool.

Δουλεύουμε σε αυτό όπως θα κάναμε με κάθε άλλο αντίστοιχο αρχείο, με ενεργοποιημένη τη λειτουργία παρακολούθησης αλλαγών. Ωστόσο, σε αυτή την περίπτωση, δεδομένου ότι η αναθεώρηση γίνεται εκτός του εργαλείου, δεν έχουμε την εξοικονόμηση χρόνου που μας διασφαλίζουν τυχόν εσωτερικές επαναλήψεις, 100% matches κ.λπ. Επίσης, το έργο μας δυσκολεύει τυχόν λόγω παρουσίας ετικετών (tag), οι οποίες μπορεί να δυσχεράνουν την ανάγνωση, ενώ πρέπει επιπλέον να προσέχουμε να μη σβήσουμε κάποιο μέρος τους· για παράδειγμα, μπορεί να σβήσουμε κατά λάθος τη μια αγκύλη στην ετικέτα (tag) **** που υποδεικνύει έντονη γραφή (bold), με αποτέλεσμα να μη λειτουργήσει σωστά η ετικέτα όταν το αρχείο επανεισαχθεί (import) στο εργαλείο υποβοηθούμενης μετάφρασης. Με την ίδια λογική, θα πρέπει να προσέχουμε να μην κάνουμε αλλαγές ή να μη σβήσουμε κατά λάθος μέρος του κειμένου-πηγής, το οποίο σε αυτά τα αρχεία δεν είναι προστατευμένο όπως είναι στο CAT tool. Συμπερασματικά, είναι προτιμότερο να δουλέψουμε μέσα σε ένα μεταφραστικό εργαλείο, εφόσον έχουμε αυτή τη δυνατότητα, καθώς το έργο μας γίνεται ευκολότερο, οπότε και οικονομικά αποδοτικότερο.

Στα αρχεία .docx, που είναι και η συνηθέστερη μορφή αρχείων με την οποία δουλεύουμε, η αναθεώρηση γίνεται πάντα με ενεργοποιημένη τη λειτουργία παρακολούθησης αλλαγών (track changes), ώστε να μπορούν να είναι εύκολα διακριτές οι διορθώσεις που πραγματοποιήσαμε. Επομένως, για να μπορέσουμε να κάνουμε σωστά και αποτελεσματικά τη δουλειά αυτή, πρέπει να γνωρίζουμε καλά τη συγκεκριμένη λειτουργία στα προγράμματα επεξεργασίας κειμένου.

REGULATION.docx¶ CAUTION: Do not change segment ID or source text¶ MQ90081170a5bc83-ae8e-4e72-8720-37016a81af47¶				
ID¶	English (United States)¶	Greek¶	Comment¶	Status¶
1¶	REGULATION (EU) 2016/679 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL¶	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/679 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ¶	¶	Confirmed¶
2¶	of 27 April 2016¶	της 27ης Απριλίου 2016¶	¶	Confirmed¶
3¶	on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation)¶	για την ασφάλεια <u>προστασία</u> των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)¶	¶	Confirmed¶
4¶	(Text with EEA relevance)¶	(Text with EEA relevance)¶	¶	Edited¶
5¶	THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,¶	¶	¶	Not started¶
6¶	Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 16 thereof,¶	¶	¶	Not started¶
7¶	Having regard to the proposal from the European Commission,¶	¶	¶	Not started¶
8¶	After transmission of the draft legislative act to the national parliaments,¶	¶	¶	Not started¶
9¶	Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee ^{[1][2]¶(3)(4),} ¶	¶	¶	Not started¶
10¶	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL ¶	¶	¶	Not started¶
11¶	Having regard to the opinion of the Committee of the Regions ^{[1][2]¶(3)(4),} ¶	¶	¶	Not started¶
12¶	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL ¶	¶	¶	Not started¶
13¶	Acting in accordance with the ordinary legislative procedure ^{[1][2]¶(3)(4),} ¶	¶	¶	Not started¶
14¶	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL ¶	¶	¶	Not started¶

Εικόνα 2: Δείγμα εξαγωγής του προς μετάφραση κειμένου και της μετάφρασής του σε αρχείο .docx και διορθώσεις που έχουν γίνει με παρακολούθηση αλλαγών.

Φροντίζουμε να ακολουθούμε τυχόν συγκεκριμένες οδηγίες του έργου (project brief), όπως τη χρήση συγκεκριμένου ονόματος χρήστη/χρήστριας κατά την αναθεώρηση, τυχόν προτιμήσεις στην εμφάνιση των αλλαγών κ.λπ. αλλά και τον οδηγό ύφους, που ενδεχομένως μας έχει παρασχεθεί, καθώς και την εγκεκριμένη ορολογία.

Ανάλογα με το είδος του έργου, σε κάποιες περιπτώσεις ενδέχεται να μας ζητηθούν πολλαπλοί κύκλοι αναθεώρησης, κάτι που πρέπει να έχουμε υπόψη κατά τον υπολογισμό του κόστους. Σημειωτέον, επίσης, ότι οι μεταφραστικές επιχειρήσεις απαιτούν πολλές φορές διαφορετικά πράγματα σε κάθε βήμα της διαδικασίας αναθεώρησης, δηλαδή δίνουν διαφορετικό περιεχόμενο στους όρους checking, revision, review, editing, proofreading, QA, finalization κ.ά. Ένας μπούσουλας είναι οι ορισμοί που δίνονται στο πρότυπο [ISO 17100:2015](#) (μεταφραστικές υπηρεσίες). Ωστόσο, καλό είναι να διευκρινίζουμε τις απαιτήσεις αυτές με τη μεταφραστική

επιχείρηση, για να αποφύγουμε παρανοήσεις και να τιμολογούμε σωστά και δίκαια την εργασία μας.

Με την πάροδο του χρόνου, την εξέλιξη της τεχνολογίας και τη μεταβολή των αναγκών της πελατείας μας, έχουν προκύψει και διάφοροι άλλοι τύποι εργασίας που μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία της αναθεώρησης, όπως ο γλωσσικός έλεγχος που γίνεται μετά την ηλεκτρονική σελιδοποίηση (post-DTP proofreading, ή sign-off, ή τελικό QA) των αρχείων. Και αυτές οι εργασίες τιμολογούνται με ωριαία χρέωση.

Τέλος, υπάρχει και ειδικό λογισμικό που ενδεχομένως να μας ζητηθεί να χρησιμοποιήσουμε κατά την επιμέλεια/αναθεώρηση. Ορισμένες εφαρμογές αφορούν τη μέτρηση του χρόνου (time tracking) που αφιερώνουμε σε ένα έργο, ώστε στο τέλος να τιμολογήσουμε αναλόγως. Μερικές από αυτές είναι το [Toggl](#) ή το [Clockify](#), ενώ τέτοιες λειτουργίες ενσωματώνονται και σε εφαρμογές τιμολόγησης όπως το [Elorus](#) ή σε εφαρμογές διαχείρισης έργου όπως το [Asana](#).

Άλλα είδη λογισμικού που ενδεχομένως να μας ζητηθεί να χρησιμοποιήσουμε είναι οι εφαρμογές διασφάλισης ποιότητας, όπως το [Verifika](#), το [XBench](#) ή το [QA Distiller](#). Και αυτές αυτοματοποιούν σε έναν μεγάλο βαθμό τη διαδικασία της επιμέλειας και της αναθεώρησης και μας διευκολύνουν αργότερα στην τιμολόγηση.

6.2. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Επιστημονική επιμέλεια: Συνεργασία με πανεπιστημιακό προσωπικό και με άτομα που σπουδάζουν σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο, με αντικείμενο τη διόρθωση ή/και την επιμέλεια βιβλίων, μελετών, άρθρων, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών, καθώς και διδακτορικών διατριβών.
- Διόρθωση ή/και επιμέλεια εφημερίδων, περιοδικών και διαδικτυακών ειδησεογραφικών και ενημερωτικών τόπων.
- Διόρθωση ή/και επιμέλεια βιβλίου για εκδοτικούς οίκους ή απευθείας για συγγραφείς.
- Διόρθωση ή/και επιμέλεια εγγράφων που προορίζονται για υποβολή αιτήσεων ή/και παρουσιάσεων προς δημόσιους φορείς και διεθνείς οντότητες: για παράδειγμα, αιτήσεις συμμετοχής στα ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα της ΕΕ, αιτήσεις χρηματοδότησης μέσω ΕΣΠΑ, εκθέσεις αξιολογήσεων εταιρειών, υπηρεσιών, οργανισμών, απολογισμοί δράσεων

- δημόσιων οργανισμών, ιδρυμάτων, οργανώσεων κ.ά., συστατικές επιστολές κ.ά.
- Διόρθωση ή/και επιμέλεια κειμένων μουσικών, εικαστικών, θεατρικών και κινηματογραφικών παραγωγών και εκδηλώσεων, εκθέσεων ζωγραφικής και φωτογραφίας, λευκωμάτων και γενικότερα κειμένων καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος.
 - Διόρθωση ή/και επιμέλεια κειμένων διαλέξεων, ανακοινώσεων, δελτίων Τύπου, διαφημίσεων και ποικίλων κοινωνικών εκδηλώσεων και παρουσιάσεων εν γένει.
 - Επιμέλεια σε υλικό μάρκετινγκ, πωλήσεων, εκπαίδευσης προσωπικού, τεχνολογικά κείμενα, καταλόγους, οδηγούς, διεπαφή λογισμικού, βοήθεια λογισμικού, παιχνίδια (διεπαφή, σενάριο, διάλογοι, διαφημιστικό υλικό), ιατρικά κείμενα, ιστοσελίδες, οικονομικά, νομικά, τεχνικά και, εν γένει, κείμενα κάθε υπαρκτού κλάδου που εμπορεύεται αγαθά ή υπηρεσίες, ή/και κείμενα ενημερωτικής φύσης.

6.3. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω αλλά και όλα όσα ισχύουν για τη χρέωση της μετάφρασης (βλ. ενότητα 4 «Μετάφραση για γραφεία και απευθείας πελατεία», παρ. 4.1 «Μετάφραση για γραφεία (με/χωρίς απαίτηση χρήσης μεταφραστικής μνήμης)» και 4.2. «Μετάφραση για μεμονωμένα άτομα, εταιρείες και οργανισμούς/φορείς»), ας δούμε πώς υπολογίζονται οι αμοιβές και ο απαιτούμενος χρόνος όσον αφορά την επιμέλεια και την αναθεώρηση.

Όπως είδαμε στην παράγραφο 6.1.1. «Γενικά στοιχεία»: Η χρέωση για την επιμέλεια συνήθως γίνεται με τη λέξη, στο σύνολο των λέξεων του πρωτοτύπου, ενώ η αναθεώρηση χρεώνεται ωριαία, πάλι στο σύνολο λέξεων του πρωτοτύπου. Από την εμπειρία μας αλλά και την παρατήρηση των γενικών απαιτήσεων των μεταφραστικών εταιρειών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ο τυπικός μέσος όρος παραγωγικότητας σε λέξεις για την επιμέλεια, σε μέσης δυσκολίας κείμενα και σε καλής ποιότητας μεταφράσεις, είναι 1.000-1.500 λέξεις την ώρα, ενώ για την αναθεώρηση ο μέσος όρος ανεβαίνει στις 2.000-2.500 λέξεις την ώρα. Αυτοί οι μέσοι όροι μπορούν να αυξομειωθούν ανάλογα με τις παραμέτρους δυσκολίας και ποιότητας μετάφρασης.

Για να υπολογίσουμε τις ώρες εργασίας που θα απαιτηθούν, διαιρούμε τον συνολικό αριθμό λέξεων του κειμένου με τον μέσο όρο παραγωγικότητας, είτε αυτόν που γνωρίζουμε ότι ισχύει για εμάς είτε αυτόν που προβλέπει το μεταφραστικό γραφείο. Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι οι ώρες που θα χρεώσουμε.

Εάν το κείμενο είναι μικρής έκτασης, για παράδειγμα μικρότερο από τον μέσο όρο παραγωγικότητας, μπορούμε να εφαρμόσουμε κάποια ελάχιστη χρέωση.

Ορισμένες φορές μάς ζητείται να χρεώσουμε την επιμέλεια με την ώρα αλλά και την αναθεώρηση με τη λέξη, παρ' ότι αυτό πλέον τείνει να εκλείψει. Σε αυτή την περίπτωση χρεώνουμε ένα ποσοστό της τιμής που εφαρμόζουμε για τη μετάφραση. Το σύνηθες για την επιμέλεια είναι να χρεώνουμε το 1/2 με 1/3 της βασικής μας τιμής για μετάφραση, ενώ για την αναθεώρηση το 1/3 με 1/4. Πολλαπλασιάζοντας τον μέσο όρο παραγωγικότητας με την τιμή που επιλέγουμε, μπορεί να προκύψει και η ωριαία χρέωση.

Οι παραπάνω υπολογισμοί, όπως έχουμε πει, εξαρτώνται πάντοτε από την ποιότητα του μεταφράσματος που θα ελέγξουμε, καθώς και από παραμέτρους όπως, ενδεικτικά, το πλήθος των οδηγιών που πρέπει να ακολουθηθούν, η εμπειρία μας με τη συγκεκριμένη μεταφραστική επιχείρηση και τα έργα της, η εμπειρία μας με το αντικείμενο ή με το εργαλείο που χρησιμοποιείται, το πλήθος υλικού αναφοράς που μας δίνεται, το πλήθος αρχείων στο οποίο είναι διαμοιρασμένο το κείμενο προς εξέταση, ο γλωσσικός συνδυασμός, η διαθέσιμη ορολογία κ.ο.κ.

Αν πάρουμε ως παράδειγμα την επιμέλεια, όπου χρειάζεται να ελέγχουμε και την ορολογία του κειμένου. Εάν υποθέσουμε πως η ορολογία είναι δυσεύρετη και μας δυσκολεύει η τεκμηρίωσή της, μπορεί να απαιτηθεί παραπάνω χρόνος, και άρα ο μέσος όρος παραγωγικότητας για το συγκεκριμένο έργο να πέσει, ενώ υπάρχουν και έργα στα οποία η διαδικασία προχωρά πιο εύκολα, και άρα ο μέσος όρος ανεβαίνει. Ένα άλλο παράδειγμα μπορεί να είναι η αναθεώρηση σε καλογραμμένο κείμενο, η οποία προχωρά εξαιρετικά γρήγορα, και η αναθεώρηση σε ορολογικά σωστό αλλά υφολογικά λάθος κείμενο, όπου θα χρειαστούμε περισσότερο χρόνο για να μπορέσουμε να πετύχουμε ένα γλωσσικά/εκφραστικά σωστό αποτέλεσμα.

Οι μέσοι όροι παραγωγικότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση, όμως οι παράμετροι που προαναφέρθηκαν καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη την όποια τυποποίηση των αριθμών αυτών. Και μην ξεχνάμε ότι οι ατομικές μας ικανότητες επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό και τον ρυθμό εργασίας μας.

6.4. ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΓΙΑ ΑΥΤΑ

Ας δούμε ορισμένα παραδείγματα έργων και, κατ' επέκταση, των αναμενόμενων από εμάς αμοιβών για καθένα από αυτά.

Παράδειγμα 1ο:

Μεταφραστικό γραφείο πρόκειται να μας αναθέσει την επιμέλεια, αγγλικά προς ελληνικά, ενός εγχειριδίου για ιατρικό μηχάνημα. Ο συνολικός όγκος λέξεων του κειμένου είναι 10.000 λέξεις. Θα χρησιμοποιηθεί Trados Studio για την εργασία, μας παρέχεται μνήμη, βάση ορολογίας, οδηγός ύφους και μια λίστα όρων που δεν πρέπει να μεταφραστούν. Η δυσκολία του κειμένου κρίνεται μέτρια και η ποιότητα της μετάφρασης αναμένεται να είναι καλή. Απαιτείται ένας μόνο ποιοτικός έλεγχος στο τέλος (QA) και τα παραδοτέα είναι ένα απλό πακέτο Trados Studio (return package). Κρίνεται ότι η παραγωγικότητα θα φτάνει τις 1.500 λέξεις την ώρα και η προσυμφωνημένη αμοιβή μας με το γραφείο είναι 25 € την ώρα.

Άρα, $10.000 \text{ λέξεις} / 1.500 = 6,66 \text{ ώρες} \approx 6,5 \text{ ώρες}$.

$6,5 \text{ ώρες} \times 25 \text{ €} = 162,5 \text{ €}$.

Τιμολογούμε:

Καθαρό 162,5 €.

ΦΠΑ (24%) = 39.

Σύνολο: $162,5 + 39 \text{ €} = 201,5 \text{ €}$.

Παράδειγμα 2ο:

Μεταφραστικό γραφείο πρόκειται να μας αναθέσει την αναθεώρηση, γερμανικά προς ελληνικά, υλικού μάρκετινγκ εταιρείας. Ο συνολικός όγκος λέξεων του κειμένου είναι 20.000 λέξεις. Δεν θα χρησιμοποιηθεί CAT tool για την εργασία, αλλά έγγραφα, βάση ορολογίας και οδηγός ύφους. Η δυσκολία του κειμένου κρίνεται υψηλή, η ποιότητα της μετάφρασης αναμένεται να είναι καλή. Τα παραδοτέα είναι σε Word με παρακολούθηση αλλαγών. Κρίνεται ότι η παραγωγικότητα θα είναι 500 λέξεις την ώρα και η προσυμφωνημένη αμοιβή μας με το γραφείο είναι 35 € την ώρα.

Άρα, $20.000 \text{ λέξεις} / 500 = 40 \text{ ώρες}$.

$40 \text{ ώρες} \times 35 \text{ €} = 1.400 \text{ €}.$

Καθαρό 1.400 €.

ΦΠΑ (24%) = 336 €.

ΦΕΕ (- 20%) = 280 €.

Πληρωτέο: $(1.400 \text{ €} + 336 \text{ €}) - 280 \text{ €} = 1.456 \text{ €}.$

Παράδειγμα 3ο:

Μεταφραστικό γραφείο πρόκειται να μας αναθέσει την επιμέλεια, γαλλικά προς ελληνικά, software strings (δηλαδή των γραμμών στοιχείων διεπαφής ενός λογισμικού). Ο συνολικός όγκος λέξεων είναι 25.000 νέες λέξεις και 12.000 λέξεις σε repetitions. Μας ζητείται να επιμεληθούμε και τα repetitions. Θα χρησιμοποιηθεί Trados Studio. Μας δίνεται βάση ορολογίας, οδηγός ύφους, 5 έγγραφα με άλλες οδηγίες σχετικά με το έργο και 2 ηλεκτρονικά λεξικά ειδικά για τον τομέα του IT. Η δυσκολία του κειμένου κρίνεται μέτρια, η ποιότητα της μετάφρασης αναμένεται να είναι καλή. Απαιτείται ένας ποιοτικός έλεγχος (QA) και τα παραδοτέα είναι Trados Studio return package συν το αποτέλεσμα του ποιοτικού ελέγχου σε εξαγωγή υπό μορφή .xlsc, με σχολιασμό για κάθε εναπομένον αποτέλεσμα στην αναφορά αυτή (για παράδειγμα, ποια από τα αποτελέσματα είναι ψευδή), συν ένας κατάλογος ελέγχου (checklist) για όλα τα στάδια που ακολουθήσαμε και γενική αναφορά μας για την ποιότητα των παραδοτέων μας. Δεν υπάρχει προσυμφωνημένη αμοιβή με το γραφείο.

Έστω ότι έχουμε προκαθορίσει την αμοιβή μας για τέτοιου είδους επιμέλειες στα 30 €.

Υπολογίζουμε ότι θα χρειαστούμε 1 ώρα για την ανάγνωση όλου του συνοδευτικού υλικού και 0,5 ώρα για τον ποιοτικό έλεγχο, τον σχολιασμό της αναφοράς QA, τον κατάλογο ελέγχου και τη γενική αναφορά μας.

Υπολογίζουμε ότι, λόγω των παραμέτρων, η παραγωγικότητά μας θα είναι περίπου 1.000 λέξεις/ώρα.

Άρα,

$25.000 \text{ νέες λέξεις} + 12.000 \text{ repetitions} = 37.000 \text{ λέξεις.}$

$37.000 \text{ λέξεις} / 1.000 = 37 \text{ ώρες.}$

$37 \text{ ώρες} + 1,5 \text{ ώρα για τα λοιπά} = 38,5 \text{ ώρες.}$

Επομένως, ζητούμε 38,5 ώρες στα 30 €/ώρα.

Τιμολογούμε:

$38,5 \times 30 \text{ €} = 1.155 \text{ €.}$

Καθαρό 1.155 €.

ΦΠΑ (24%) = 277,2 €.

ΦΕΕ (- 20%) = 231 €.

Πληρωτέο = $(1.155 \text{ €} + 277,2 \text{ €}) - 231 \text{ €} = 1.201,2 \text{ €.}$

Παράδειγμα 4ο:

Μια φοιτήτρια μας αναθέτει την επιμέλεια της διπλωματικής της εργασίας γραμμένης στα αγγλικά. Το σύνολο των λέξεων είναι 50.000 λέξεις. Η ποιότητα του κειμένου κρίνεται κακή. Θα χρειαστεί έλεγχος της ορολογίας και διόρθωση γραμματικών, συντακτικών και υφολογικών επιλογών. Θα απαιτηθεί, επιπλέον, επανέλεγχος του εγγράφου μετά από μικρής έκτασης παρεμβάσεις της φοιτήτριας και παράδοση του τελικού κειμένου σε μορφή Word.

Κρίνουμε ότι, εν προκειμένω, η παραγωγικότητά μας θα είναι 400 λέξεις/ώρα. Έστω ότι έχουμε ορίσει για τον εαυτό μας πως, για τέτοιες περιπτώσεις, η χρέωσή μας θα είναι 0,025 € ανά λέξη του μεταφράσματος και ότι η ωριαία χρέωσή μας θα είναι 20 €.

Άρα,

$50.000 \text{ λέξεις} / 400 = 125 \text{ ώρες.}$

Συν 3 ώρες για τον επανέλεγχο και την παράδοση (χονδρική εκτίμηση) = 128 ώρες εργασίας.

Χρεώσεις:

$$50.000 \times 0,025 \text{ €} = 1.250 \text{ €}.$$

$$3 \times 20 \text{ €} = 60 \text{ €}.$$

$$\text{Σύνολο: } 1.250 \text{ €} + 60 \text{ €} = 1.310 \text{ €}.$$

Τιμολογούμε:

$$\text{Καθαρό: } 1.310 \text{ €}.$$

$$\text{ΦΠΑ (25%): } 314,4 \text{ €}.$$

$$\text{Πληρωτέο: } 1.310 \text{ €} + 314,4 \text{ €} = 1.624,4 \text{ €}.$$

6.5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Όπως αναφέρεται και στην εισαγωγή του οδηγού, στο πεδίο της επιμέλειας αλλά και της μετάφρασης, όσον αφορά το ελεύθερο επάγγελμα, συχνά επικρατεί η προβληματική λογική της ανάληψης σχεδόν οποιουδήποτε διαθέσιμου έργου. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την έλλειψη κάποιων απαραίτητων ρυθμιστικών δικλείδων που να διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της αγοράς, ώστε να μην εκτραπεί σε μορφές αρρύθμιστου και ανεξέλεγκτου ανταγωνισμού με αποτελέσματα όπως οικονομική πίεση και αυξημένη ανασφάλεια για τους/τις επαγγελματίες του χώρου μας. Ένας τέτοιος (αρρύθμιστος και ανεξέλεγκτος) ανταγωνισμός αναπόφευκτα υποβάλλει στους/στις επαγγελματίες την ιδέα ενός χομπσιανού αγώνα «όλων εναντίον όλων». Κι αυτό θα έπρεπε να ενδιαφέρει καθεμία και καθέναν μας, γιατί με τη σειρά του σημαίνει ότι η διασφάλιση της ποιότητας και η αξιοποίηση των εκάστοτε ατομικών ταλέντων, εντός ενός πλαισίου κοινωνικής πρόνοιας, δεν λαμβάνουν την προτεραιότητα που τους αξίζει.

Ευνόητο είναι επίσης, από τα προαναφερθέντα, ότι είναι μεγάλος ο αριθμός των πεπειραμένων μεταφραστών/μεταφραστριών που έχουν αναλάβει στη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους κάποιες επιμέλειες. Ωστόσο, και παρά την αδιαμφισβήτητη ικανότητά τους, καλό είναι να σημειώσουμε ότι στο ελληνικό τοπίο δεν υπάρχει διαχωριστική γραμμή ως προς τις σπουδές και τις γνώσεις που –θα μπορούσαν να– διακρίνουν τον/την επαγγελματία της μετάφρασης από τον/την επαγγελματία της επιμέλειας.

Εδώ, και προς επίρρωση των παραπάνω, ας σημειώσουμε ότι, προτού αναλάβουμε οποιοδήποτε έργο επιμέλειας, θα πρέπει να ελέγχουμε καλά το υλικό μας, γιατί η γλώσσα ενέχει σοβαρό βαθμό πολυπλοκότητας και μπορεί ένα κείμενο που εκ πρώτης όψεως φαίνεται ομαλό να περιέχει, μεταξύ άλλων, σοβαρά εννοιολογικά, ορολογικά και πραγματολογικά κενά και λάθη και απαράδεκτα άκομψες διατυπώσεις, και να παρουσιάζει ζητήματα ασυνέπειας/ανομοιομορφίας. Αυτό είναι κάτι που δεν θέλει κανείς να ανακαλύψει εκ των υστέρων.

Επιπλέον, μια περίπτωση που προκύπτει συχνά στην Ελλάδα είναι αυτή όπου ζητείται η υποστήριξη από επαγγελματία επιμελητή/επιμελήτρια (που εδώ λαμβάνει την ιδιότητα του/της αναθεωρητή/αναθεωρήτριας, σύμφωνα με όσα είπαμε στην αρχή της ενότητας) όταν το έργο έχει ήδη μεταφραστεί, για παράδειγμα στα αγγλικά, πολλές φορές από το ίδιο άτομο που το δημιούργησε, που ενδέχεται να είναι ικανότατος/η επιστήμονας, λογοτέχνης κ.ο.κ., όμως **δεν είναι μεταφραστής/μεταφράστρια** και, αρκετές φορές, δεν κατέχει την αγγλική γλώσσα επαρκώς ώστε να διεκπεραιώσει τη διαδικασία της μετάφρασης. Ιδιαίτερη, λοιπόν, προσοχή και επιδέξιος χειρισμός απαιτούνται στις περιπτώσεις αυτές, όπου κατ' ουσίαν μιλάμε για εκ νέου μετάφραση, και άρα οι τιμές δεν θα μπορούσαν επ' ουδενί να κυμανθούν στα επίπεδα μιας επιμέλειας, η οποία, έτσι κι αλλιώς, θα πρέπει να έχει υψηλό τίμημα στις περιπτώσεις στις οποίες δεν εργαζόμαστε στη μητρική του/της γλώσσα.

Για να προχωρήσουμε στην πιο αναλυτική παρουσίαση του θέματός μας, ένας βολικός τρόπος να κατανοήσουμε τις παραμέτρους που μπορεί να εμπλέκονται στην επιμέλεια ενός έργου είναι ο διαχωρισμός του σε δύο στάδια: αυτό της αρχικής εξέτασης του έργου, πριν από οποιαδήποτε συμφωνία, και αυτό της διεκπεραίωσής του, εννοείται μετά τη συμφωνία· η δε εμπρόθεσμη παράδοση εξυπακούεται, αν και εδώ χρειάζεται να προσθέσουμε κάποιες διευκρινίσεις.

Στο πρώτο στάδιο, λοιπόν, ο/η επιμελητής/επιμελήτρια θα πρέπει:

- Να εξετάσει καλά το έργο και να εκτιμήσει με ακρίβεια τις απαιτήσεις του (βλ. ενότητα 2 [«Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία μιας επιχείρησης»](#)).
- Να εκτιμήσει σωστά τις προθέσεις και τη στάση του/της εντολέα ως προς το έργο. Όσον αφορά τα μεταφραστικά γραφεία, πρέπει να έχουν ξεκαθαριστεί εξ αρχής οι προσδοκίες σχετικά με το δικαίωμα του/της επιμελητή/επιμελήτριας να επιστρέψει το έργο εάν η ποιότητα της μετάφρασης δεν ήταν η αναμενόμενη (και άρα δεν ισχύουν οι υπολογισμοί που είχαν γίνει στην αρχή). Το ίδιο ισχύει αναφορικά με το δικαίωμα επαναδιαπραγμάτευσης των χρεώσεων με βάση την ποιότητα της

μετάφρασης, καθώς και με τη διαθεσιμότητά μας όσον αφορά επιπλέον αλλαγές μετά την παράδοση του έργου, οι οποίες μπορεί να ζητηθούν για ποικίλους λόγους. Παράλληλα, όσον αφορά τις απευθείας συνεργασίες με ιδιώτες, όπως ισχύει και στη μετάφραση, δεν είναι λίγες οι φορές που ο/η εντολέας θεωρεί την επιμέλεια από επαγγελματία «αναγκαίο κακό», επειδή ο/η ίδιος/α δεν έχει χρόνο να την κάνει, και ενδεχομένως να θεωρεί λογικό να προβεί σε ποικίλες «διορθωτικές» επεμβάσεις, οπότε κάθε επαγγελματίας θα πρέπει να το σκεφτεί καλά πριν προχωρήσει προς μια, πιθανότατα, ψυχοφθόρα διαδικασία, αλλά και να προσέξει πολύ καλά τους όρους πληρωμής που θα συμφωνηθούν, ώστε να διασφαλίσει ότι θα πληρωθεί ανεξαρτήτως αμφισβητήσεων από την πλευρά του/της εντολέα.

- Να διασφαλίσει την κατάλληλη πληρωμή τυχόν υπερωριών ή εργασίας που, ενώ δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιμέλεια, είναι απαραίτητη για να ολοκληρωθεί η ανάθεση.
- Να διασφαλίσει ότι, στην παραπάνω περίπτωση, το χρονοδιάγραμμα θα αναπροσαρμοστεί δεόντως.
- Να λάβει υπόψη τις πιθανότητες πιθανών και απρόβλεπτων καθυστερήσεων και να μην υπολογίσει τον χρόνο παράδοσης στη βάση υπεραισιόδοξων ατομικών προσδοκιών.
- Να απαιτήσει την καλύτερη δυνατή πληρωμή στο πλαίσιο: (α) μιας δίκαιης και όχι αρπακτικής λογικής και (β) των προϋποθέσεων για μια αξιοπρεπή και άνετη διαβίωση, που θα διασφαλίσει άλλωστε και το πλέον ποιοτικό αποτέλεσμα.
- Να ενημερώσει σχετικά με το παραπάνω την υποψήφια αντισυμβαλλόμενη πλευρά, χωρίς διάθεση υποχωρήσεων.
- Να μη δεχτεί επ' ουδενί «παζάρια» από τη στιγμή που γνωρίζει ότι έχει κάνει την –κατά το δυνατόν– κατάλληλη ανάλυση όσον αφορά τις απαιτήσεις και την ικανοποιητική αμοιβή του έργου.

Στο δεύτερο στάδιο:

- Στην πολύ συνηθισμένη περίπτωση κατά την οποία υπάρχει η δυνατότητα αλληλεπίδρασης με τον/τη δημιουργό ή/και υπεύθυνο/η του έργου, θα πρέπει να διασφαλιστεί από την πλευρά μας μια ατμόσφαιρα οικειότητας και δημιουργικής συνεργασίας· θα πρέπει δηλαδή (ή, έστω, αυτή θα πρέπει να θεωρείται η επιδιωκόμενη και βέλτιστη συνθήκη εργασίας) να δοθεί στην αντισυμβαλλόμενη πλευρά η αίσθηση ότι γίνεται μια συλλογική προσπάθεια για το βέλτιστο αποτέλεσμα. Αυτό δεν εξυπακούεται καθόλου.

Πρόκειται για ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία, η οποία προϋποθέτει συγκεκριμένες ικανότητες και ευαισθησίες που εμπίπτουν στη σφαίρα της διαπροσωπικής επικοινωνίας και πολύ απέχουν από μια απλοϊκή προσέγγιση γνωστικής επάρκειας και απόδειξης του «σωστού» και του «λάθους», προσέγγιση που εμείς οι γράφοντες/ουσες διαπιστώνουμε καθημερινά ότι προξενεί, σχεδόν νομοτελειακά, σειρά συγκρούσεων, αντιδικιών και, συνακόλουθα, μεγάλη και αχρείαστη απώλεια παραγωγικού χρόνου.

- Ο/Η επιμελητής/επιμελήτρια θα πρέπει να ζυγίσει καλά ποιο είναι το εύρος και το βάθος στα οποία δικαιούται να κάνει επεμβάσεις και οπωσδήποτε να ελέγξει/κατοχυρώσει τις επεμβάσεις αυτές ενημερώνοντας κατάλληλα τον/την εντολέα.
- Θα πρέπει επίσης να προτιμήσει και να επιδιώξει παράταση του χρόνου παράδοσης, εάν αυτό χρειαστεί, και όχι να επιλέξει τη συνέπεια του χρόνου σε βάρος της ποιότητας της εργασίας ή, εν πάση περιπτώσει, να θέσει τον/την εντολέα ενώπιον του διλήμματος αυτού είτε αναλαμβάνοντας τις δικές του/της ευθύνες (αν όντως ισχύει κάτι τέτοιο) είτε καταδεικνύοντας τις ευθύνες του/της εντολέα ή τρίτων για την καθυστέρηση.
- Εάν για την ολοκλήρωση του έργου απαιτείται μεγάλη χρονική περίοδος, ο/η επιμελητής/επιμελήτρια θα πρέπει να ενημερώνει σχετικά συχνά τον/την εντολέα για την πορεία των εργασιών.
- Ο/Η επιμελητής/επιμελήτρια θα πρέπει να προσφέρει πρόθυμα παραχωρήσεις, υπηρεσίες, ενημέρωση και επιμόρφωση, αν διαπιστώσει ότι η αντιμετώπιση του/της εντολέα είναι ειλικρινής, φιλική και υποστηρικτική.

ΜΕΤΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΜΕΤΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

7. ΜΕΤΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΜΕΤΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Την τελευταία δεκαπενταετία έχει κάνει αισθητή την παρουσία του, και δυναμική είσοδο στην αγορά, ένα νέο είδος μετάφρασης, το οποίο ονομάζεται μετεπιμέλεια ή μετεπεξεργασία μηχανικά μεταφρασμένου κειμένου (machine translation post-editing). Πρόκειται για έργα τα οποία αφορούν κείμενα που έχουν υποβληθεί σε «προμετάφραση» από ειδικό λογισμικό μηχανικής μετάφρασης και τα οποία καλούμαστε να επιμεληθούμε ως επαγγελματίες της μετάφρασης.

Τα εργαλεία μηχανικής μετάφρασης είναι πολλά και τα κείμενα που παράγουν διάφορων ειδών. Είναι ένας νέος τομέας που ακόμα αναπτύσσεται και στον οποίο κάθε μέρα εμφανίζονται νέα δεδομένα. Για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού δεν θα επεκταθούμε σε ανάλυση των εργαλείων αυτών ή σε ανάλυση των τρόπων εφαρμογής της μηχανικής μετάφρασης, ούτε στον τρόπο εργασίας μας σε αυτά και με αυτά. Για τους σκοπούς του οδηγού θα κρατήσουμε το εξής: Ως επαγγελματίες καλούμαστε να ελέγξουμε τα κείμενα που παράγονται από τα συστήματα μηχανικής μετάφρασης και να τα διορθώσουμε ή να τα εγκρίνουμε ώστε τα κείμενα αυτά να περάσουν στο επόμενο στάδιο της παραγωγής.

Γι' αυτή την εργασία η αμοιβή μας συνήθως υπολογίζεται με την ώρα, όπως θα γινόταν και με την κλασική επιμέλεια, προσαυξημένη κατά τι, καθώς αναμένεται να υπάρξει και μεταφραστική διαδικασία πέρα από τη διαδικασία της επιμέλειας. Η εκάστοτε αναμενόμενη παραγωγικότητα διαφέρει ανάλογα με το εργαλείο, την εταιρεία, το υπάρχον υλικό που έχει τροφοδοτηθεί στο σύστημα μηχανικής μετάφρασης, τον τομέα και πολλούς άλλους παράγοντες. Συνεπώς, δεν υπάρχει τρόπος να καθοριστεί εξ αρχής ένας καλός μπούσουλας για τον ακριβή υπολογισμό της αμοιβής που θα μπορούσαμε να χρεώσουμε. Ένας καθαρά εμπειρικός και μη διασταυρωμένος τρόπος είναι η χρέωση του 70% της βασικής μας τιμής ανά λέξη την οποία έχουμε καθορίσει για τη μετάφραση, και ο πολλαπλασιασμός της με τον αναμενόμενο όγκο λέξεων που θα μεταφραστούν μέσα σε μία ώρα.

Για παράδειγμα, για καλής ποιότητας προμεταφρασμένο κείμενο, και με δεδομένη, προκαθορισμένη τιμή ανά λέξη για τεχνική μετάφραση, αγγλικά προς ελληνικά, τα 0,09 €, θα χρεώναμε 0,063 € ανά λέξη. Εάν η συγκεκριμένη μεταφραστική εταιρεία όριζε αναμενόμενη παραγωγικότητα της τάξης των 500 λέξεων την ώρα, η ωριαία αμοιβή μας θα ήταν 31,5 €.

Έχοντας κατά νου όλα όσα έχουν αναφερθεί στις προηγούμενες ενότητες, ενδείκνυται να καθορίζουμε τις αμοιβές μας για τέτοια έργα κρατώντας ως βάση την ωριαία τιμή που έχουμε επιλέξει ή την τιμή ανά λέξη που έχουμε καθορίσει για κάθε σενάριο έργου. Επιπλέον, μπορούμε να ζητάμε να δούμε, αρχικά, το παραγόμενο από το σύστημα μηχανικής μετάφρασης κείμενο, ώστε να κρίνουμε τον όγκο δουλειάς που θα απαιτηθεί από μέρους μας για το έργο ή τα έργα μιας εταιρείας, και με βάση αυτά να κοστολογήσουμε την εργασία μας.

Συνιστάται να εφαρμόζεται η ίδια λογική ελέγχου του υλικού και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει χρησιμοποιηθεί μηχανική μετάφραση σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο το οποίο καλούμαστε να επιμεληθούμε ως επαγγελματίες του κλάδου της ΟΑΜ. Η μετεπιμέλεια οπτικοακουστικού περιεχομένου συνήθως αποτελεί διαδικασία πιο χρονοβόρα και επομένως επιζήμια για τους επαγγελματίες της ΟΑΜ. Γι' αυτό απαιτείται πολύ μεγάλη προσοχή με τα έργα και τις εταιρείες που εφαρμόζουν τέτοιες πρακτικές.

8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

1. Γεωργουλής Αργύρης, μεταφραστής, επιμελητής, εκπαιδευτής μεταφραστών/μεταφραστριών.
2. Δημητρούλια Τιτίκα, καθηγήτρια Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μεταφράστρια.
3. Καρούσος Παναγιώτης, υποτιτλιστής, μεταφραστής, εκπαιδευτής υποτιτλιστών/υποτιτλιστριών.
4. Κουρούνη Κυριακή, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Τομέας Μετάφρασης και Διαπολιτισμικών Σπουδών, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Εταιρείας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας.
5. Λάμπρου Δέσποινα, δρ Διδακτικής της Μετάφρασης (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), μεταφράστρια, επιμελήτρια.
6. Λουπάκη Ελπίδα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην Περιγραφική Μεταφρασεολογία-Ορολογία.
7. Ματσούκα Πόπη, ιδιοκτήτρια του μεταφραστικού γραφείου MTLT, μεταφράστρια, μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου της ΠΕΕΜΠΠ και Chapter Manager του Women in Localization Greece Chapter.
8. Μπαμπούρης Βασίλης, διευθυντής σπουδών Κέντρου Εκπαίδευσης Μεταφραστών meta|φραση, μεταφραστής, μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Εταιρείας Μεταφρασεολογίας.
9. Πανταζάρα Μαβίνα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Εταιρείας Μεταφρασεολογίας.
10. Πατηνιωτάκη Εμμανουέλα, ακαδημαϊκός, ερευνήτρια, πάροχος υπηρεσιών εξειδικευμένης οπτικοακουστικής μετάφρασης, σχεδιασμού και παροχής υπηρεσιών καθολικής προσβασιμότητας, ιδρύτρια και

διευθύντρια της εταιρείας ATLAS E.P., διαχειρίστρια του ερευνητικού κέντρου Prosvasis.

11. Ραπακούλια Τατιάνα, μεταφράστρια, υποτιτλίστρια.
12. Σοκόλη Σταυρούλα, υποτιτλίστρια, αντιπρόεδρος European Association of Studies in Screen Translation, μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Εταιρείας Μεταφρασεολογίας.
13. Τριανταφυλλοπούλου Κωνσταντίνα, διευθύντρια σπουδών Κέντρου Εκπαίδευσης Μεταφραστών meta|φραση, μεταφράστρια.
14. Τσουρής Αλέξανδρος, μεταφραστής.
15. Φουριώτη Μάγια, μεταφράστρια, πρώην γενική γραμματέας της Πανελλήνιας Ένωσης Μεταφραστών.
16. Φρυτζαλά Πέπη, μεταφράστρια και καθηγήτρια αγγλικών-γαλλικών, εκπαιδεύτρια μεταφραστών/μεταφραστριών, μέλος της ΠΕΕΜΠΠ.

Συντονισμός έργου: Βασίλης Μπαμπούρης.

Προσαρμογή σε συμπεριληπτική γλώσσα: Αργύρης Γεωργουλής, Κυριακή Κουρούνη.

Γλωσσική επιμέλεια: Κατερίνα Κορώνη.

Ομάδα νομικής υποστήριξης:

1. Κριμπάς Παναγιώτης, νομικός, γλωσσολόγος, αναπληρωτής καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.
2. Λίβας Σωτήρης, καθηγητής Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου, διευθυντής Εργαστηρίου «Γλώσσα και Πολιτική», νομικός.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

AITI	IT	Associazione Italiana Traduttori e Interpreti
ATA	EN	American Translators Association
ATAA	FR	Association des Traducteurs/Adaptateurs de l'Audiovisuel
ATLF	FR	Association des Traducteurs Littéraires de France
ATRAE	ES	Asociación de Traducción y Adaptación Audiovisual de España
ATTLC	FR	Association des traducteurs et traductrices littéraires du Canada (βλ. και LTAC)
AVTE	EN	Audiovisual Translators Europe
AVÜ	DE	AudioVisuelle Übersetzer*innen
BDÜ	DE	Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer e.V.
CAT (tools)	EN	Computer-Aided Translation
CEATL	FR	Conseil Européen des Associations de Traducteurs Littéraires
DAMA	ES	Derechos de Autor de Medios Audiovisuales
DTP	EN	Desktop Publishing
DVD	EN	Digital Video Disc
IT	EN	Information Technology
LQA	EN	Linguistic Quality Assurance
LQI	EN	Linguistic Quality Inspection
LSO	EN	Linguistic Sign-Off
LTAC	EN	Literary Translators' Association of Canada
LUG	NL	Literaire Uitgeversgroep
MTPE	EN	Machine-Translation Post-Editing
NDA	EN	Non-disclosure agreement
OCR	EN	Optical character recognition
OTTIAQ		Ordre des traducteurs, terminologues et interprètes agréés du Québec
PM	EN	Project Manager
PO	EN	Purchase order
QA	EN	Quality assurance
SACEM	FR	Société des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs de Musique

SDH/CC	EN	Υποτιτλισμός για λόγους προσβασιμότητας/Υποτιτλισμός για κωφα και βαρήκοα άτομα
SFT	FR	Société Française de Traducteurs
SNAC	FR	Syndicat national des auteurs et des compositeurs
SUBTLE	EN	Subtitlers for excellence
TED	EN	Technology, Entertainment, Design
TEP	EN	Translation, editing, proofreading
TSP	EN	Translation Service Providers
UI	EN	User Interface
UPAD	FR	Union Professionnelle des Auteurs de Doublage
VdÜ	DE	Verband deutschsprachiger Übersetzer literarischer und wissenschaftlicher Werke
VvL	NL	Vereniging van Letterkundigen
ΑΕ	ΕΛ	Ασφαλιστικές εισφορές
ΑΠΥ	ΕΛ	Απόδειξη παροχής υπηρεσιών
ΓΚΠΔ	ΕΛ	Γενικός κανονισμός προστασίας δεδομένων
ΕΔΟ	ΕΛ	Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας
ΕΛΟΤ	ΕΛ	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
ΕΣΠΑ	ΕΛ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΦΚΑ	ΕΛ	Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
ΚΑ	ΕΛ	Καθαρή αμοιβή
ΜΑ	ΕΛ	Μεικτή αμοιβή
ΟΑΕΕ (πλέον ΕΦΚΑ)	ΕΛ	Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών
ΟΑΜ	ΕΛ	Οπτικοακουστική μετάφραση
ΟΣΔΕΛ	ΕΛ	Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Έργων του Λόγου
ΟΤΑ	ΕΛ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΕΜ	ΕΛ	Πανελλήνια Ένωση Μεταφραστών
ΠΠΥ	ΕΛ	Παραστατικό παρεχόμενων υπηρεσιών
ΣΕΜΔ	ΕΛ	Σώμα Επίλεκτων Μεταφραστών και Διερμηνέων
ΣΕΜΥΠΕΞ	ΕΛ	Σύλλογος Επίσημων Μεταφραστών Υπουργείου Εξωτερικών
ΣΜΑ	ΕΛ	Συνολική μεικτή αμοιβή
ΣΜΕΔ	ΕΛ	Σύλλογος Μεταφραστών-Επιμελητών-Διορθωτών
ΤΑ	ΕΛ	Τελική αμοιβή
ΤΠΥ	ΕΛ	Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών

ΥΠΕΞ	ΕΛ	Υπουργείο Εξωτερικών
ΦΕΕ	ΕΛ	Φόρος ελευθέρων επαγγελματιών
ΦΠΑ	ΕΛ	Φόρος προστιθέμενης αξίας
ΦΠΑεξ	ΕΛ	ΦΠΑ εξόδων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Διάφοροι δημόσιοι φορείς αλλά και φορείς συλλογικής εκπροσώπησης έχουν ασχοληθεί με το θέμα των αμοιβών και έχουν επιχειρήσει να καταρτίσουν πίνακες αμοιβών. Στις περιπτώσεις των συλλογικών φορέων πρόκειται, κατά κανόνα, για κατώτατες αμοιβές οι οποίες είναι απλώς προτεινόμενες, καθώς, βάσει της νομοθεσίας «Περί αθέμιτου ανταγωνισμού», δεν είναι δυνατή η έκδοση υποχρεωτικού τιμοκαταλόγου. Στην περίπτωση του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) η προσέγγιση είναι ρυθμιστική, καθώς καθορίζει τα μεταφραστικά τέλη, δηλαδή τις ελάχιστες νόμιμες αμοιβές των εξωτερικών συνεργατών/συνεργατριών του ΥΠΕΞ που συμπεριλαμβάνονται στο Μητρώο Πιστοποιημένων Μεταφραστών και πραγματοποιούν επίσημες μεταφράσεις. Ας δούμε αυτές τις προσπάθειες επιγραμματικά:

1. Το **Σώμα Επίλεκτων Μεταφραστών και Διερμηνέων (ΣΕΜΔ)** εξέδωσε έναν κατάλογο ελάχιστων τιμών υπογεγραμμένο από τη γραμματέα και την πρόεδρο του ΣΕΜΔ και με αναφορά στην Απόφαση 167/1992 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης.

Ο κατάλογος είναι αναλυτικός και καλύπτει διάφορα είδη μετάφρασης και διερμηνείας σε διάφορους γλωσσικούς συνδυασμούς, καθώς επίσης και υποτιτλισμό, διόρθωση, επιμέλεια, απομαγνητοφώνηση και δακτυλογράφηση, με αναφορά σε ελάχιστη χρέωση.

Στον σύνδεσμο που ακολουθεί θα βρείτε αποθηκευμένο αντίγραφο του καταλόγου: [Σώμα Επίλεκτων Διερμηνέων Μεταφραστών - Τιμοκατάλογος](#).

2. Η **Πανελλήνια Ένωση Μεταφραστών (ΠΕΜ)** κατάρτισε το 2006 έναν κατάλογο προτεινόμενων ελάχιστων τιμών προς χρήση από τα μέλη της. Για τη διαμόρφωση των τιμών έγινε έρευνα μεταξύ των μελών της ΠΕΜ, μέσω ηλεκτρονικής φόρμας και υπολογισμού του μέσου όρου των τιμών. Ο κατάλογος επικαιροποιήθηκε το 2009 και στάλθηκε εκ νέου στα μέλη.

Ο κατάλογος είναι αναλυτικός και καλύπτει διάφορα είδη μετάφρασης, διερμηνεία, υποτιτλισμό, διόρθωση, επιμέλεια και απομαγνητοφώνηση, καθώς επίσης την επικύρωση και την ελάχιστη χρέωση.

Στον σύνδεσμο που ακολουθεί θα βρείτε αποθηκευμένο αντίγραφο του καταλόγου: [Πανελλήνια Ένωση Μεταφραστών - Προτεινόμενος Τιμοκατάλογος, Προτεινόμενες Ελάχιστες Τιμές.](#)

3. Ο **Σύλλογος Μεταφραστών-Επιμελητών-Διορθωτών (ΣΜΕΔ)** κατάρτισε το 2013 έναν [κατάλογο κατώτατων αποδεκτών αμοιβών](#), ο οποίος αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του. Για τη διαμόρφωση των τιμών έγινε έρευνα μέσω [ερωτηματολογίου](#), που δημοσιοποιήθηκε ευρέως στη μεταφραστική κοινότητα.

Ο κατάλογος είναι συνοπτικός και καλύπτει μετάφραση, επιμέλεια, διόρθωση και υποτιτλισμό, με αναλυτική αναφορά στο σκεπτικό και στη μεθοδολογία υπολογισμού.

Το 2015 αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του ΣΜΕΔ ένας [οδηγός για τον υποτιτλισμό](#), όπου γίνεται αναφορά στις τιμές της αγοράς και δίνονται συμβουλές σχετικά με τις αμοιβές.

Στον σύνδεσμο που ακολουθεί θα βρείτε αποθηκευμένο αντίγραφο του καταλόγου, με συγκεντρωμένες τις πληροφορίες από τις παραπομπές για διευκόλυνση: [Σύλλογος Μεταφραστών-Επιμελητών-Διορθωτών - Κατώτατες αποδεκτές αμοιβές μετάφρασης, επιμέλειας, διόρθωσης.](#)

4. Εκτός από τους παραπάνω φορείς συλλογικής εκπροσώπησης, τιμοκατάλογο έχει εκδώσει και το **Υπουργείο Εξωτερικών**. Στη σελίδα του σχετικά με το [Μητρώο Πιστοποιημένων Μεταφραστών](#) αναφέρει ότι «η ελάχιστη νόμιμη αμοιβή ανά σελίδα μετάφρασης και ανά κατηγορία προς μετάφραση εγγράφου, σύμφωνα με την κατάταξη του άρθρου 148 του [ν. 4781/2021](#), έχει καθοριστεί με την [υπ' αριθ. 092.1/ΑΣ 4151](#) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εξωτερικών (Β' 3903)».

Ο κατάλογος περιλαμβάνει μόνο τέσσερις τιμές και αφορά τις συγκεκριμένες κατηγορίες εγγράφων που αναφέρονται στον ανωτέρω νόμο, δηλαδή διάφορα διοικητικά, νομικά και ιατρικά έγγραφα, όπως πιστοποιητικά, πτυχία, διαγνώσεις κ.ο.κ.

Στον σύνδεσμο που ακολουθεί θα βρείτε αποθηκευμένο αντίγραφο του καταλόγου: [Υπουργείο Εξωτερικών - Ελάχιστες νόμιμες αμοιβές Πιστοποιημένων Μεταφραστών](#)

Η πρώτη σύνταξη τέτοιου καταλόγου από το ΥΠΕΞ πραγματοποιήθηκε με την απόφαση Φ. 093.29/ΑΣ 1057, η οποία δημοσιεύτηκε στο [ΦΕΚ 348 Β/2007](#) και λάμβανε υπόψη της, μεταξύ άλλων, τις προτάσεις του Συλλόγου Επίσημων Μεταφραστών Υπουργείου Εξωτερικών (ΣΕΜΥΠΕΞ).

* * *

Μελετώντας τους παραπάνω τιμοκαταλόγους παρατηρούμε ότι:

1. Καθεμιά από τις παραπάνω προσπάθειες απευθύνεται σε κάποια συγκεκριμένη υποομάδα μεταφραστών/μεταφραστριών και καλύπτει μόνο ορισμένα είδη μετάφρασης. Ο κατάλογος του ΥΠΕΞ αφορά μόνο πιστοποιημένους/ες επαγγελματίες της μετάφρασης και τα συγκεκριμένα έργα που αναλαμβάνουν, οι κατάλογοι του ΣΕΜΔ και της ΠΕΜ απευθύνονταν μόνο στα μέλη τους, ενώ ο κατάλογος του ΣΜΕΔ απευθύνεται στο σύνολο των επαγγελματιών του κλάδου, αλλά εκ των πραγμάτων μπορεί να καλύψει μόνο λίγες γενικές κατηγορίες έργων. Επομένως, μπορούν να χρησιμεύσουν ως σημείο αναφοράς, αλλά όχι ως γνώμονας.
2. Κάθε κατάλογος εστιάζεται σε ορισμένες μόνο από τις παραμέτρους που επηρεάζουν το κόστος μιας μετάφρασης (π.χ. τύπος έργου, γλωσσικός συνδυασμός κ.ά.), μη λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους (π.χ. τα λειτουργικά έξοδα), οι οποίες κρίνονται εξίσου σημαντικές για τη διαμόρφωση του κόστους.
3. Η αγορά είναι δυναμική, διαφοροποιείται διαρκώς και κανένας κατάλογος δεν μπορεί να παραμείνει επίκαιρος για πολύ. Επομένως, αυτοί οι κατάλογοι ενδεχομένως δεν καλύπτουν πλέον τα δεδομένα της εποχής.
4. Οι κατάλογοι αυτοί, ακόμη και ως προτεινόμενοι, έχουν ρυθμιστικό χαρακτήρα, επιχειρούν δηλαδή να ορίσουν συγκεκριμένες ελάχιστες αμοιβές για συγκεκριμένες εργασίες. Αφενός οι αμοιβές αυτές δεν είναι δυνατόν να επιβληθούν στην αγορά (με εξαίρεση τον κατάλογο του ΥΠΕΞ) και αφετέρου η αγορά δεν περιορίζεται στις ελάχιστες αμοιβές αλλά κινείται σε ένα φάσμα τιμών. Περισσότερο ενδιαφέρον, επομένως, έχει η ανεύρεση του τρόπου υπολογισμού μιας σωστής και δίκαιης αμοιβής κατά περίπτωση.

Με αυτό ακριβώς το σκεπτικό συντάσσεται ο παρών οδηγός υπολογισμού αμοιβών, προκειμένου να προσφέρει μια πιο επικαιροποιημένη και όσο το δυνατόν πληρέστερη απάντηση στα ερωτήματα συναδέλφων σχετικά με τον τρόπο διαμόρφωσης των αμοιβών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΑΝΑΛΟΓΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ποικίλες προσπάθειες κατάρτισης τιμοκαταλόγων έχουν γίνει και σε άλλες χώρες. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες:

Γαλλία: Η Γαλλική ένωση επαγγελματιών της μετάφρασης Société Française de Traducteurs (SFT) διενεργεί ανά πενταετία περίπου στατιστικές έρευνες στα μέλη της, μέσα από τις οποίες αποτυπώνονται οι διαφορετικές τάσεις της αγοράς της μετάφρασης στα θέματα των αμοιβών. Στη [σελίδα της ένωσης στο διαδίκτυο](#) τα μέλη μπορούν να βρουν χρήσιμες συμβουλές για τον υπολογισμό της τιμής μιας μετάφρασης, με βάση ένα μοντέλο που λαμβάνει υπόψη το σύνολο των ετήσιων εξόδων τους και θέτει επτά κατηγορίες κριτηρίων, ενώ διατίθεται δωρεάν το [εργαλείο CalPro](#) για τον υπολογισμό της τιμής του μεταφραστικού έργου.

Στον κλάδο της λογοτεχνικής μετάφρασης, ο αντίστοιχος σύλλογος Association des Traducteurs Littéraires de France (ATLF) πραγματοποιεί σε ετήσια βάση έρευνα, με αντικείμενο συγκεκριμένα τις αμοιβές των μεταφραστών/μεταφραστριών λογοτεχνίας. Από την ετήσια αυτή έρευνα προκύπτουν πορίσματα σχετικά με τη μέση, την ανώτατη και την κατώτατη τιμή ανά σελίδα 25 σειρών των 60 χαρακτήρων, συμπεριλαμβανομένων των κενών, ανά γλώσσα-πηγή.

Επιπλέον, μια σύμπραξη τριών επαγγελματικών φορέων¹⁷ όρισε το 2021 [τις ελάχιστες προτεινόμενες τιμές](#) για μεταγλώττιση, υποτιτλισμό και voice-over, οι οποίες εισάγουν σαφή διαχωρισμό τιμής μεταξύ των κινηματογραφικά εκμεταλλεύσιμων ταινιών και μη.

Γερμανία: Ο Γερμανικός σύλλογος επαγγελματιών της διερμηνείας και της μετάφρασης Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer e.V. (BDÜ), πραγματοποίησε το 2008 έρευνα βάσει ερωτηματολογίου με τη συμμετοχή 1.665 μελών, από την οποία προέκυψαν πορίσματα σχετικά με την ανώτατη και κατώτατη τιμή ανά σειρά (Normzeile) των 50-55 χαρακτήρων, ανά γλωσσικό συνδυασμό και ανά κατηγορία εντολέα (μεταφραστική εταιρεία, συνάδελφος, μεμονωμένο άτομο κ.ά.).

Ειδικά για τη μετάφραση λογοτεχνικών και επιστημονικών έργων, ο Σύλλογος γερμανόφωνων μεταφραστών/μεταφραστριών λογοτεχνικών και επιστημονικών

¹⁷ (α) Association des Traducteurs/Adaptateurs de l'Audiovisuel (ATAA), (β) Syndicat national des auteurs et des compositeurs (SNAC) και (γ) Union Professionnelle des Auteurs de Doublage (UPAD).

έργων [Verband deutschsprachiger Übersetzer literarischer und wissenschaftlicher Werke \(VdÜ\)](#), που εδρεύει στο Βερολίνο, διεξήγαγε το 2017-2018 [έρευνα](#) βάσει συμφωνητικών μεταξύ επαγγελματιών της μετάφρασης και εκδοτικών οίκων, από την οποία προέκυψαν συμπεράσματα σχετικά με τη μέση αμοιβή για λογοτεχνικά και επιστημονικά έργα ανά σειρά (Normzeile) των 55-60 χαρακτήρων.

Τέλος, οι αμοιβές στη μετάφραση για δικαστήρια και δημόσιες υπηρεσίες στη Γερμανία ρυθμίζονται από τον γερμανικό Νόμο περί αμοιβών και αποζημιώσεων στον τομέα της δικαιοσύνης ([Justizvergütungs- und -Entschädigungsgesetz, JVEG](#)), στον οποίο ως μονάδα μέτρησης χρησιμοποιείται η σειρά (Normzeile) των 55 χαρακτήρων.

Ισπανία: Μια διαφορετική προσέγγιση ακολουθείται στην Ισπανία, όπου το Υπουργείο Πολιτισμού εξέδωσε το 2010 Λευκή Βίβλο για τα θέματα της μετάφρασης στον εκδοτικό χώρο ([Libro Blanco de la traducción editorial en España](#)). Εκεί περιλαμβάνεται υποκεφάλαιο με τίτλο «Τιμές, τρόποι υπολογισμού και πληρωμής». Στο υποκεφάλαιο αυτό περιγράφονται τα σχετικά ζητήματα και αναφέρονται μέσες τιμές ανά λέξη και βάσει διάφορων παραμέτρων στις οποίες περιλαμβάνονται ο γλωσσικός συνδυασμός, η εμπειρία των μεταφραστών και των μεταφραστριών κ.ά.

Ιταλία: Ο Ιταλικός σύλλογος επαγγελματιών της μετάφρασης και της διερμηνείας Associazione Italiana Traduttori e Interpreti (AITI) πραγματοποίησε το 2018 [έρευνα](#) βάσει ερωτηματολογίου, στην οποία συμμετείχαν 543 μεταφραστές και μεταφράστριες. Από την έρευνα αυτή προέκυψαν πορίσματα σχετικά με την τιμή της λέξης ανά κατεύθυνση και γλωσσικό συνδυασμό, καθώς και σχετικά με το ποσοστό αύξησης της αμοιβής σε περίπτωση επίσπευσης της μετάφρασης κ.ά.

Καναδάς: Για την επαγγελματική μετάφραση, η ένωση πιστοποιημένων μεταφραστών/μεταφραστριών, ορολόγων και διερμηνέων του Κεμπέκ Ordre des traducteurs, terminologues et interprètes agréés du Québec (ΟΤΤΙΑQ) διενεργεί σε τακτά χρονικά διαστήματα [έρευνα](#) στα μέλη της, στόχος της οποίας είναι η καταγραφή των τάσεων στην αγορά μετάφρασης, αναθεώρησης και ορολογικής αναζήτησης ανά διετία και σε βάθος χρόνου, ανά γλωσσικό συνδυασμό, με κριτήριο τα έτη εμπειρίας των επαγγελματιών και το είδος του κειμένου.¹⁸

Ο Σύλλογος μεταφραστών/μεταφραστριών λογοτεχνίας του Καναδά Literary Translators' Association of Canada (LTAC)/Association des traducteurs et traductrices littéraires du Canada (ATTLC) έχει καταρτίσει [τιμοκατάλογο προτεινόμενων αμοιβών](#)

¹⁸ Η τελευταία διαθέσιμη έρευνα είναι του 2018.

για τη λογοτεχνική μετάφραση ανά λέξη, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως ο πληθωρισμός και το κόστος ζωής, αλλά και η εμπειρία και η εξειδίκευσή τους.

Κύπρος: Στην Κύπρο, από την 1η Ιουλίου 2019, οπότε και εφαρμόστηκε ο [v. 45\(I\)/2019](#), το μεταφραστικό επάγγελμα είναι νομικά κατοχυρωμένο. Ως εκ τούτου, δικαίωμα για πιστοποιημένες μεταφράσεις έχουν αποκλειστικά τα άτομα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών του Συμβουλίου Εγγραφής Ορκωτών Μεταφραστών και το θέμα της τιμολόγησης των πιστοποιημένων μεταφράσεων γίνεται βάσει [τιμοκαταλόγου](#) ο οποίος βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών της Κύπρου. Σύμφωνα με τον κατάλογο αυτόν, οι τιμές υπολογίζονται ανά σελίδα των 250 λέξεων και διαφέρουν ανάλογα με το είδος του εγγράφου.

Ολλανδία: Ο Ολλανδικός σύλλογος λογοτεχνών Vereniging van Letterkundigen (VvL) σε συνεργασία με τον Ολλανδικό σύλλογο εκδοτικών οίκων Literaire Uitgeversgroep (LUG) συνέταξαν, το 2016, πρότυπο συμφωνητικό στο οποίο περιλαμβάνονται και προτεινόμενες ελάχιστες αμοιβές. Ο υπολογισμός των εν λόγω αμοιβών γίνεται ανά λέξη, ανά σειρά ή, στην περίπτωση της μετάφρασης ποίησης, ανά ποίημα.

* * *

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι:

1. Οι μέθοδοι κατάρτισης τιμοκαταλόγων σε άλλες χώρες διαφέρουν μεταξύ τους, καθώς άλλοτε προσεγγίζονται περιγραφικά (π.χ. στις περιπτώσεις ερευνών βάσει ερωτηματολογίων ή συμφωνητικών) και άλλοτε κανονιστικά (στις περιπτώσεις προτεινόμενων αμοιβών ή ακόμη και ρύθμισης βάσει νόμου).
2. Ακόμη και στις περιπτώσεις συγκρίσιμων, ως προς τη μεθοδολογία κατάρτισης, τιμοκαταλόγων, οι χρησιμοποιούμενες μονάδες μέτρησης παρουσιάζουν ανομοιογένεια σε βαθμό που δυσχεραίνει τη μεταξύ τους σύγκριση.

Οι διαφορετικοί τρόποι προσέγγισης του ζητήματος της κατάρτισης τιμοκαταλόγων που αναφέρονται παραπάνω αντικατοπτρίζουν και τον διαφορετικό τρόπο προσέγγισης του ίδιου του μεταφραστικού επαγγέλματος σε κάθε χώρα. Είναι πράγματι απαραίτητο για την αποτελεσματικότητα κάθε σχετικού εγχειρήματος να είναι προσαρμοσμένο στα δεδομένα που ισχύουν στη χώρα στην οποία ζουν και

εργάζονται οι επαγγελματίες της μετάφρασης στους/στις οποίους/ες απευθύνεται. Σε αυτό το πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν στον ελληνικό μεταφραστικό χώρο, συντάχθηκε και ο παρών οδηγός, που ελπίζουμε ότι θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τα νέα αλλά και για τα παλαιότερα μέλη της μεταφραστικής κοινότητας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5: ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΟΔΗΓΟΥ

Σύμφωνα με το ΕΛΟΤ EN ISO 17100: 2016 *Υπηρεσίες Μετάφρασης - Απαιτήσεις για την παροχή υπηρεσιών μετάφρασης*, στις υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας που μπορεί να προσφέρονται κατά την παροχή υπηρεσιών μετάφρασης (TSP) συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α) πιστοποίηση, έγκριση σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές απαιτήσεις (certification, authorization according to national legislation and requirements),
- β) επικύρωση γνησιότητας και νομική επικύρωση (assistance with notarization and legalization),
- γ) προσαρμογή (adaptation),
- δ) επαναγραφή (rewriting),
- ε) επικαιροποίηση (updating),
- στ) τοπικοποίηση (localization),
- ζ) διεθνοποίηση (internationalization),
- η) παγκοσμιοποίηση (globalization),
- θ) διαχείριση ορολογίας (terminology management),
- ι) μεταγραφή (transcription),
- ια) μεταγραμματισμός (transliteration),
- ιβ) διασκευή (transcreation),
- ιγ) σχεδίαση γραφικών και ιστοτόπων (DTP graphic and web design camera-ready artwork),
- ιδ) τεχνική συγγραφή (technical writing),
- ιε) συμβουλευτικές υπηρεσίες για θέματα γλώσσας και πολιτισμού (language and culture consultancy),
- ιστ) ορολογική συμπαράθεση (terminological concordance),
- ιζ) παραλληλοποίηση μεταφραστικών μνημών (translation memory alignment),

- ιη) παραλληλοποίηση δίγλωσσων κειμένων (alignment of bilingual parallel texts),
- ιθ) προεπεξεργασία και μετεπεξεργασία (pre-editing and post-editing),
- κ) υποτιτλισμός (subtitling),
- κα) επισχολιασμός (voice-over),
- κβ) μονογλωσσική ή/και διγλωσσική επιμέλεια του περιεχομένου του μεταφράσματος από τρίτα μέρη (review and/or revision of target language content from third parties) και
- κγ) επίστροφη μετάφραση (back-translation).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6: ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟΝ ΟΔΗΓΟ

Στον σχετικό οδηγό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διαβάζουμε: «Η ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα είναι ένας γενικός όρος ο οποίος καλύπτει τη χρήση μη σεξιστικής γλώσσας, συμπεριληπτικής γλώσσας ή δίκαιης ως προς το φύλο γλώσσας. Σκοπός της ουδέτερης ως προς το φύλο γλώσσας είναι να αποφεύγονται επιλογές λέξεων στις οποίες μπορεί να αποδοθεί χαρακτήρας προκατάληψης, διάκρισης ή απαξίωσης, επειδή υπονοούν ότι ένα βιολογικό ή κοινωνικό φύλο είναι ο κανόνας.»¹⁹.

Απέναντι στα παραπάνω δεδομένα, ως γενική στρατηγική του παρόντος Οδηγού επιλέχθηκε η χρήση μη έμφυλων τύπων, όπως, επί παραδείγματι, των περιφράσεων «μεταφραστική κοινότητα» και «εκδοτικός οίκος», στη θέση αντίστοιχων ουσιαστικών όπως τα «μεταφράστριες», «εκδότες», στον βαθμό που τα συμφραζόμενα επιτρέπουν μια τέτοια διαχείριση. Στις περιπτώσεις που εκτιμήθηκε ότι κάποιες διατυπώσεις μπορεί να ξενίσουν το αναγνωστικό μας κοινό αναφορικά με τη φυσικότητα του λόγου επιλέχθηκε από τη συντακτική ομάδα, μετά από αρκετή διαβούλευση και διαφορετικές προτάσεις, η χρήση διπλών τύπων με πρόταξη του αρσενικού (ενδεικτικά, «υποψήφιοι/ες») λόγω της τρέχουσας αποδεκτότητάς τους, καθώς αυτή είναι η πρακτική που ακολουθείται, κάποιες φορές, στα δημόσια έγγραφα.

Θεωρήθηκε, δηλαδή, εύλογο και χρήσιμο να γίνει ορατή μια μεικτή πρακτική, η οποία κυρίως στοχεύει να συνεισφέρει στην προώθηση της χρήσης της συμπεριληπτικής γλώσσας και στον εμπλουτισμό της εν λόγω συζήτησης. Επιπλέον, αξίζει να σημειώσουμε ότι δεν παραβλέπουμε το θέμα των ατόμων που δεν καλύπτονται πλήρως από τις παραπάνω προτάσεις, όπως τα μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, και πιστεύουμε πως απαιτούνται περαιτέρω συνεισφορές στη γλωσσική έρευνα που αφορά το ανθρώπινο δικαίωμα στην ελευθερία, την ισότητα και τον αυτοπροσδιορισμό.

¹⁹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2018), *Ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο* (Οδηγός χρήσης ουδέτερης ως προς το φύλο γλώσσας - επικαιροποιημένη έκδοση), διαθέσιμο στο:

https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/187093/GNL_Guidelines_EL-original.pdf [15-04-2021]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΑΔΕΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

Για κείμενα στην ελληνική γλώσσα / For publications in Greek

A. Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς εντός κειμένου

Ομάδα Συγγραφής Οδηγού Αμοιβών (2024)

ή (Ομάδα Συγγραφής Οδηγού Αμοιβών, 2024)

B. Προτεινόμενος τρόπος ενσωμάτωσης σε βιβλιογραφία

Ομάδα Συγγραφής Οδηγού Αμοιβών. (2024). *Οδηγός Υπολογισμού Αμοιβής σε έργα Μετάφρασης, Οπτικοακουστικής Μετάφρασης και Επιμέλειας.*

<https://www.dropbox.com/scl/fi/h1x3u8pjcnn9am93kuk4r/17.4.24.pdf?rlkey=ka1u60ba9zt9a4viiqa8d5gmx&dl=0>

Γ. Όροι άδειας χρήσης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης

Creative Commons - Αναφορά Δημιουργών:

Διεθνές πρότυπο CC BY 4.0 | Ομάδα Συγγραφής Οδηγού Αμοιβών

Για ξενόγλωσσα κείμενα / For non-Greek publications

A. Proposed in-text citation:

Pay Guide Group of Authors (2024)

or (Pay Guide Group of Authors, 2024)

B. Proposed bibliography entry:

Pay Guide Group of Authors. (2024). *Greek Translation, Audiovisual Translation and Revision Pay Calculation Guide*.

<https://www.dropbox.com/scl/fi/h1x3u8pjcqv9am93kuk4r/17.4.24.pdf?rlkey=ka1u60ba9zt9a4viiqa8d5gmx&dl=0>

C. Licensing and citation information

This content is licensed under

Creative Commons – Creators’ attribution:

International template CC BY 4.0 | Pay Guide Group of Authors

